PN 1305
J 26878

Biblioteca Bucureştilor

6
Iunie
2002

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

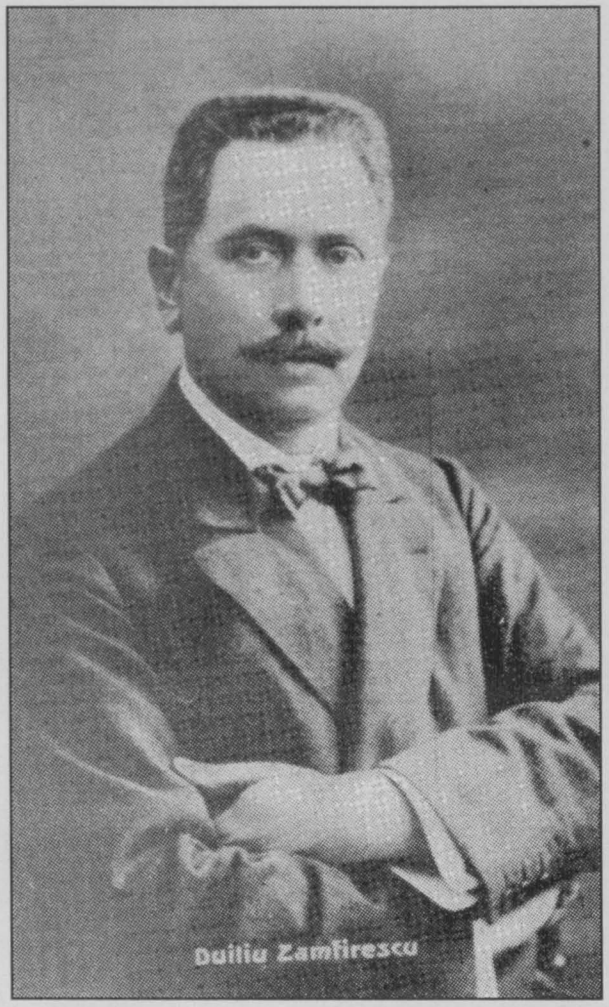

DUILIU ZAMFIRESCU

1858 – 1922

80 de ani de la moarte

"Se cade să-i recunoaştem lui Duiliu Zamfirescu intuiții uneori superioare «bunului gust» al lui Titu Maiorescu şi vremii sale. Sunt în corespondența romancierului rânduri care şi azi încă pentru mulți sunt avangardiste. Un scriitor român teoretician al autenticității, al procesului-verbal, în linia lui Stendhal şi André Gide, la 1890, un antistilist, deci un anti-flaubertian în epoca de bântuire a flaubertianismului, pare paradoxal".

G. Călinescu
Istoria literaturii române

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

P IV 1307

Sumar

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„MIHAIL SADOVEANU"
Inventar Nr. 26878

Aniversare UNESCO
Ion Luca Caragiale – 150
Ştefan CAZIMIR – "Piața Endependenți" 2

Bicentenar Ion Heliade Rădulescu
Proclamația de la 1848 4

Bucureștii de altădată

Ana Maria ORĂŞANU – Vechi zidiri bucureştene – Din vremea lui Caragiale (I) 8
Viorica MOLDOVEANU-SABIE – Academia domnească 10

Patrimoniu 15

In memoriam Traian Brad 16

Autografe contemporane

Ioan FLORA – Scriptor 18

Puncte de vedere

Steven ERLANGER – Dreapta europeană se teme de o "invazie invizibilă" în Uniunea Europeană 20

Scrisoare din...

Silvestru D. VOINESCU – Biblioteca Județeană Argeș în anul 2002 21

Meridian biblioteconomic

A zecea întâlnire anuală a Consiliului EBLIDA, Haga, mai 2002.....26
Biblioteca Națională "Regele Fahd" a Arabiei Saudite [III] 28
Hermina G.B. ANGHELESCU – Ordine în haos. Tentative de organizare a Internetului.....32

Agenda culturală

Târgul Internațional de Carte BOOKAREST 2002 35
Relații româno-bulgare 35
Evocare Hristo Botev 35

Catalog 36

I.L. Caragiale – Omagiu comunitar 38
Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" – Manifestări pentru tineret 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Aniversare UNESCO

Ion Luca Caragiale – 150

Conferințele Teatrului Național

„Piața Endependenți"

Prof. univ. dr. Ștefan CAZIMIR

„A vorbi despre Eminescu – spunea Tudor Arghezi – este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă". A vorbi despre Caragiale, îmi permit să adaug, este ca și cum ai striga în grotele de la Tora Bora; s-ar putea să-ți răspundă Ossama bin Laden, incitat de un articol pe care scriitorul l-a dedicat „cestiunii afgane". Deschidem ziarul *Timpul* de la 28 noiembrie 1878 și citim următoarele: „Înaintarea ruşilor în Asia a deşteptat serioase temeri printre populațiile Afganiei; și oricât de mult și de des i-ar asigura ruşii pe afgani că nu trebuie să aibă nici o teamă de ei, afganii nu pot să le dea nici o încredere, și niciodată nu se vor crede în siguranță până nu vor fi siguri că se pot bizui pe ajutorul englejilor".

Aș fi putut, pornind de aici, să-mi intitulez comunicarea *Caragiale și Afganistanul*. Dar, la fel de bine, aș fi putut să-i spun *Caragiale și terorismul*, plecând de la un pasaj al schiței *O lacună*: „Cum?... Care va să zică să intri dumneata în casă la mine cu pumnalul, cu toporul, cu conspirații, cu comploturi și asasinaturi, și eu să stau cu mâinile în șolduri și în loc să te iau de urechi ca pe un măgar, și să-ți zic: «destul! pân-aci! nu-ți permit mai mult în țara mea!» – eu, nu! eu să viu pentru ca să-ți zic: «bravo! bine faci! să mai pofteşti și aldată...». Să mă ierți! astea să le spuie d. Protopopescu la alții, asta nici o umanitate nu poate pentru ca să fie!..."

Aș fi putut, de asemenea, întorcându-mă mai atent spre ale noastre, să aleg ca temă *Caragiale și mișcarea legionară*: „Noi, românii verzi, purcedem de la următoarele principii sănătoase, de progres național: A iubi neamul său e peste putință din partea aceluia care nu urăşte celelalte neamuri. Un neam nu poate avea vrăjmaşi în propriile sale defecte; vrăjmaşii lui sunt numai și numai calitățile altor neamuri" (*Românii verzi*).

Aș fi putut să-mi numesc expunerea *Caragiale și tentația dictaturii*, fixându-mi ca punct de plecare un dialog din schița *Situațiunea*: „– Știi ce-ar trebui la noi? zice Nae. – Ce? – O tiranie ca în Rusia... Nu mai merge, mă-nțelegi, constituția, care aceea ce vezi că se petrece, nu poți pentru ca..."

Aș fi putut să îmbrățișez ca subiect *Caragiale și revoluția din decembrie*: „Bine că n-am fost în Bucureşti pe vremea aia!", exclamă coana Efimița; „cum sunt eu nevricoasă, Doamne fereşte! păteam alte alea...". „Ba nu zi asta", ripostează Leonida, „puteai trage un ce profit". Puteai să capeți certificat de revoluționar și să nu mai plăteşti impozit.

N-ar fi fost exclus să-mi intitulez intervenția *Caragiale și privatizarea*, plecând de la schița *Inițiativa*: „Este o chestie mare, domnule, chestia alăptării!... să nu glumim! – Dragă Mitică – zic – înțeleg prea bine enervarea ta, dar eu crez că-n privința asta ar trebui și inițiativa privată... – A! care va să zică și d-ta, ca și doica noastră, eşti d-ei cu inițiativa privată! Bravo!... Nu, domnule! destul cu inițiativa privată, care i-am văzut cât de triste consecințe! Nu! Statul este dator să se gândească, în sfârşit, să ia inițiativa".

Aș fi putut să-mi numesc comunicarea *Caragiale și liber-schimbismul*, adoptând drept motto cuvintele lui Dandanache: „Familia mea de la patuzsopt [...] și eu, în toate Camerele, cu toate partidele, ca românul imparțial...". În actuala legislatură, Parlamentul României numără zeci de liber-schimbişti, printre care am cinstea să mă aflu și eu: „Își schimbă lupul la soroace părul, / Iar omul schimbă slujbe sau idei. / Schimbarea oțeleşte caracterul / La tineri, la bărbați și la femei". V-am citat strofa a doua din imnul PLS, dacă vreți pot să v-o și cânt.

Aș fi putut, ancorând în cea mai vie actualitate, să abordez ca subiect *Caragiale și revizuirea Constituției*: „Din două una, dați-mi voie: ori să se revizuiască, primesc! dar să nu se schimbe nimica; ori să nu se revizuiască, primesc! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele... esențiale...".

Pe scurt: nu există problemă cât de cât importantă care să ne fi preocupat în ultimii 90 de ani, de când Caragiale ne-a părăsit fizic, și pe care scriitorul să n-o fi atins "pe ici pe colo, și anume în punctele... esențiale...". Enumerarea lor completă ar descrie un cerc cu centrul pretutindeni și circumferința nicăieri. Despre Caragiale putem începe a vorbi de oriunde. Călinescu, în 1962, pornea de la d-l Goe. Noi am putea porni de la „ieri obscuritate, azi lumină!" sau de la „Curat-murdar!", de la „să te ferească Dumnezeu de furia poporului!..." sau de la „Pupat toți piața endependenți", obținând rezultate identice. Să ne înțelegem: identice între ele, nu cu acelea obținute de Călinescu. Și pentru că tot veni vorba: nu există, după știința mea, în nici un oraș al țării, o piață a Independenței. Există numeroase piețe ale Unirii, există piețe ale Teatrului, există piețe ale Revoluției, există piețe cu multe alte nume, celebrând date sau personaje istorice. Nu există însă, repet, o piață a Independenței; despre această... cum să-i zic: lacună? omisiune?... s-ar putea glosa îndelung. Prima explicație care-mi trece prin cap este că Unirea a fost percepută de români ca o realitate, pe când Independența, nu. Multă vreme, de altfel, nici nu i s-a spus așa. Când am urmat eu cursul primar, la istorie ni se vorbea despre războiul pentru neatârnare. Termenul cu parfum ar-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

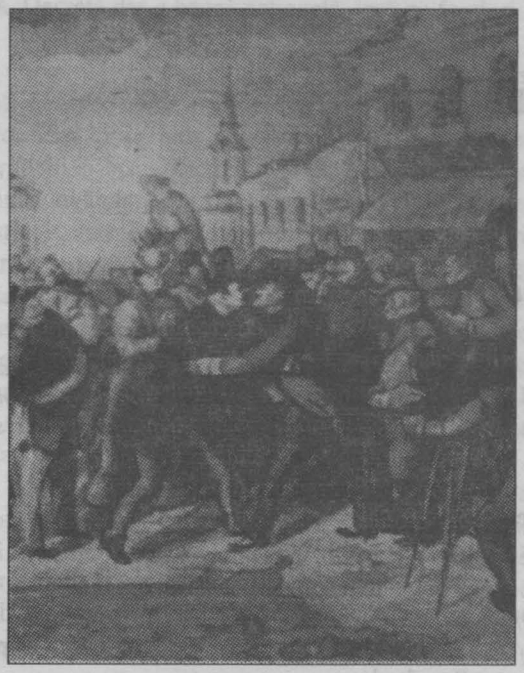

Telegrame – **Desen de Taru**

haic depășea puterea de înțelegere a școlarilor, dobândind un nimb misterios și hazliu. Îl regăsim ca adjectiv la Ion Vinea, într-o poezie din 1915, generând efecte clar umoristice: „Spânzuratul până-n dimineață / pe același gând s-a legănat / agățat de stele cu o ață, / ușurat de dragoste și viață / și simțindu-se neatârnat". (*Visul spânzuratului*). Un an mai târziu, Topârceanu îi va utiliza antonimul în parodia dedicată lui Bolintineanu: „Padișahul vostru, fără de-ncongior, / Vrea să nimicească p-acest brav popor. / Dar mai bine piară dacă i-a fost dat, / Decât cu rușine, mic și atârnat!" (*Mihai Viteazul și turcii*).

Independenței, așadar, nu i se spunea pe nume și nu i se consacrau piețe. Dispunem exclusiv de un Splai al Independenței, care însoțește cursul maiestuos al Dâmboviței de la Moara Ciurel până la Hanul lui Manuc. Singurul care s-a gândit să ne înzestreze cu o piață a Independenței a fost, până astăzi, I.L. Caragiale. Chestiunea merită o privire mai stăruitoare, până când nedumerirea inițială se va transforma în obscuritate completă.

De ce oare ne pupăm toți în Piața Endependenți? Un posibil răspuns ar fi următorul: pentru că simțim că independența noastră este precară și provizorie și o substituim prin solidaritate fraternă, iar la nevoie, prin spirit de compromis. Un filolog nu va trece nepăsător nici peste forma „endependenți". Schița *Telegrame* a apărut în 1899, așadar după 22 de ani de la proclamarea Independenței, dar aspectul fonetic al cuvântului rămăsese tributar rostirii lui franceze, semn că noțiunea însăși era încă percepută drept ceva exotic și greu de asimilat. Sincronizarea grăbită și superficială cu Occidentul s-a manifestat un timp și prin preluarea neologismelor de origine franceză în forme cât mai apropiate de prototip: "A! ce coruptă *soțietate*!... Nu mai e moral, nu mai sunt *prințipuri*, nu mai e nimic: *enteresul* și iar *enteresul*...". În zilele noastre, un fenomen similar este acela al invaziei de anglicisme, care se refuză total asimilării, păstrându-și intact aspectul originar.

Problema independenței revine, la un an după *Telegrame*, în schița *Situațiunea*, axată ferm pe o chestiune de actualitate: criza economică pe care o traversa țara și greutățile de rambursare a unui împrumut extern; „știi dumneata de câte ori am spus eu că o să se-nfunde odată cu cheltuielile nebunești, care pot pentru ca să zic că nici o țară nu s-a mai întâmplat, pentru ca să vie și să zică la un moment: nu mai am drept ca să mă împrumut fără voia dumitale! care atunci însemnează că nu mai ești independentă nici la tine acasă, după ce ți-ai vărsat sângele ca să ajungem pentru ca să aibă fortificații și să poți zice la un moment dat: până aici! nu permit!". În sintaxa lui turmentată, personajul rostește un adevăr profund: țările mici nu sunt independente *nici la ele acasă*, pe când cele mari – orișiunde vor, chiar și atunci când se duc în vizită, de obicei fără să anunțe. Caracterul cvasificțiv al independenței țărilor mici a fost de atâtea ori demonstrat în istorie, încât a-l mai ilustra prin exemple ar fi pierdere de timp. Faptul n-a rămas lipsit de urmări asupra psihologiei noastre, iar comportarea personajelor caragialești, inclusiv pupăturile din Piața Endependenți, le reflectă în modul ei specific. Exegeții scriitorului au tras de aici concluzii variate, mai ales din unghiul de vedere etic. „Teatrul lui Caragiale – scria E. Lovinescu în 1912 – e un izvor de apă tulbure în care joacă o pulbere de necurățenii [...]; oricât de spiritual ar fi în forma lui scânteietoare, e întristător ca un spital de infirmități morale și intelectuale". Aceleași reproșuri, acutizate la extrem, revin sub pana lui N. Davidescu, care îi atribuie autorului „o diabolică plăcere de a scormoni într-o rană parcă pentru a o adânci și a-i face cu neputință vindecarea". Opinii diametral opuse vor formula P. Zarifopol, M. Ralea, G. Călinescu și alții. „Nu intenționez să arăt lumea comediilor – scrie Pompiliu Constantinescu – ca o expresie a moralității; dar nici o colecție de monștri nu este și nici una de vicioși monumentali". Mai aproape de noi, N. Steinhardt definește lumea lui Caragiale drept „lumea împăcării strâmbe, care e mai bună decât o judecată dreaptă; lume a fățărniciei, da, care este însă și ea o cale sigură de a nu cădea în cinism".

Lista opiniilor divergente este departe de a se încheia aici. Dacă un vrăjitor modern i-ar reuni pe toți comentatorii lui Caragiale în jurul aceleiași mese rotunde, de bună seamă că fiecare dintre ei și-ar susține mai departe propriul punct de vedere, și larma ipotezelor contrare ar deveni repede sinonimă cu tăcerea. Un observator marginal ar putea totuși să regrete tonul apodictic al multor intervenții: „Teatrul lui Caragiale este...", „Lumea lui Caragiale..." ș.a.m.d., când mult mai firesc, și poate chiar mai convingător, ar fi fost să se spună, măcar din când în când: „Teatrul lui Caragiale mi se pare...", „Lumea lui Caragiale mi se pare..." S-ar fi demonstrat astfel mai multă înțelegere față de o trăsătură eminentă a creației scriitorului: opera lui e *o mărturie*, nu o confesiune! Iar mărturiile, cum bine știm, sunt totdeauna interpretabile; univoce sunt doar interpretările. Ambiguitatea lui Caragiale este aceea a unui demiurg ironic, care refuză să se exprime altfel decât prin Operă și care, prin tăcerea lui, permite toate supozițiile. El a creat *semne*; deslușirea sensurilor ne revine exclusiv nouă. Îl putem socoti totodată purtătorul de cuvânt al unei determinări istorice, decurgând din poziția noastră pe hartă. Cât privește independența României, ce avataruri îi rezervă integrarea țării în NATO și în UE nu stă în puterea mea să prevăd. Ceea ce știu cu certitudine este că nici atunci nu vom dispune de vreo piață Independenței și că vom continua să ne pupăm cu toții în spațiul ei imaginar.

(Editura Nemira, 2002)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bicentenar

ION HELIADE RĂDULESCU

<Proclamația de la 1848>

În numele poporului român

"Dumnezeu e Domn şi s'a arătat nouă;
"bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului".
"Respect către Proprietate, – respect către Persoane".

Fraților Români,

Timpul mântuirii noastre a venit; Poporul Român se deşteaptă la glasul trâmbeței îngerului mântuirii, şi îşi cunoaşte dreptul său de suveran. Pace vouă! pentru că vi se vesteşte libertate vouă!

Poporul Român se scoală, se armează, şi nu spre a se lupta o clasă asupra alteia, nu spre a rumpe legăturile sale de relații din afară, ci ca să ție în frâu şi în respect pe voitorii de rău ai fericirii publice. Strigarea Românilor e strigare de pace, strigare de înfrățire. La această mare faptă a mântuirii, tot Românul are dreptul de a fi chemat, nimeni nu este scos afară; tot Românul e un atom al întregei suveranități a poporului; sătean, meseriaş, negutător, preot, soldat, student, boier, domn, e fiu al patriei şi după sfânta noastră credință e şi mai mult: e fiu al lui Dumnezeu. Toți avem acelaşi nume de Român. Aceasta ne înfrățeşte şi face să înceteze toate interesele, să se stingă toate urile. Pace dar vouă! Libertate vouă!

Scularea aceasta e pentru binele, pentru fericirea tuturor stărilor soțietății, fără paguba vreuneia, fără paguba însuşi a nici unei persoane. Nu se cuvine a pierde cei mai mulți pentru cei mai puțini, căci este nedrept; nu se cuvine iară a pierde cei mai puțini pentru cei mai mulți, căci este silnic.

Poporul Român, în cât către cele din afară nu supără pe nimeni, respectă toate Puterile şi cere a respecta şi ele drepturile lui stipulate prin tractatele lui Mircea şi Vlad V, recunoscute de toate tractatele încheiate apoi între Înalta Poartă şi Rusia, şi protestă asupra oricărei fapte ce s'a făcut împotriva acestor tractate. Poporul Român voieşte cu o voință tare a-şi păstra neatârnarea administrației sale, neatârnarea legiuirii sale, dreptul său suveran în cele din năuntru, şi rămâne în aceleaşi legături şi mai strânse prin luminele veacului cu Înalta Poartă. Această voință e legală, e pe credința tractatelor şi nu e în paguba nimului.

Poporul Român leapădă un regulament care este împotriva drepturilor sale legislative şi împotriva tractatelor ce-i recunosc autonomia. Această lepădare este însuşi în folosul Înaltei Porți ce va fi arbitrară dimpreună cu Franția, Germania şi Englitera, cărora Românii le reclamă judecată şi ajutor la orice asuprire ce li s'ar face.

Poporul Român decretă şi hotărăşte responsabilitatea miniştrilor şi cu un cuvânt a tuturor funcționarilor publici; şi fiindcă neresponsabilitatea nu este drept al nimului, nici de moştenire, nici de învoire, prin urmare nimeni nu pierde nimic şi hotărârea poporului e sfântă.

Poporul Român voieşte o patrie tare, unită în dragoste, compusă de frați, iar nu de vrăjmaşi, prin urmare decretă, după vechile sale datine, aceleaşi drepturi civile şi politice pentru tot Românul.

Cine nu voieşte aceasta e vrăjmaş al fericirii publice, e un alt Cain ucigător de frate în sânul mamei noastre patrii.

Poporul Român va să dea dreptate, şi dreptatea e a lui Dumnezeu. Dreptatea nu suferă a purta numai săracii sarcinile țării şi bogații să fie scutiți. Prin urmare decretă contribuție generală, după venitul fiecăruia. Aceasta înavuțeşte patria şi o patrie avută e în folosul tuturor şi prin urmare în paguba nimului. Aceasta cheamă pe toți la aceleaşi drepturi şi datorii într'o patrie dreaptă, înfloritoare şi care cu tot dreptul nu va mai putea suferi control străin.

Poporul Român dă înapoi la toate stările dreptul cel vechiu de a avea representanți în generala adunare; decretă de azi înainte alegerea largă, liberă, dreaptă, unde tot Românul are dreptul de a fi chemat şi unde numai capacitatea, purtarea, virtuțile şi încrederea publică să-i dea dreptul de a fi ales. Aceasta pe cei buni, pe cei drepți nu-i păgubeşte întru nimic şi Românii au fost totdeauna buni. O ştiu străinii şi o ştie proverbul cel vechiu: "bună țară, rea tocmeală". Această decretare nu e în paguba nimului, va să schimbe numai tocmeala.

Poporul Român decretă tipar liber, cuvântare liberă, adunări libere spre a vorbi, a scrie cele de folos, spre a arăta adevărul. Adevărul, ideile, cunoştințele vin de la Dumnezeu, în folosul general al oamenilor, ca soarele, ca aerul, ca apa, şi prin urmare sînt proprietate universală; şi daca se cuvine a fi respectată însuşi proprietatea particulară, cu atât mai vârtos este sacră şi neatinsă proprietatea universală. A îneca adevărul, a stinge luminele, a împiedeca foloasele, prin împiedecarea tiparului, este o vânzare către patrie, o apostasie către Dumnezeu. Libertatea tiparului nu poate păgubi pe nimeni, decât pe fiii întunerecului.

Poporul Român voieşte pace, voieşte tărie, voieşte garanția averilor sale materiale, morale şi politice; decretă dar gardie națională, în care tot Românul se naşte al ei soldat, tot Românul e un gardian al fericirii publice, un garant al libertăților publice. Aceasta nu păgubeşte pe nimeni decât pe conspiratorii asupra drepturilor patriei.

Poporul Român chiamă toate stările la fericire, recunoaşte facerile de bine ale comerțului, ştie că sufletul lui este creditul care niciodată n'a vrut să i-l înlesnească sistema

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

trecută. Decretă dar o bancă națională, însă cu fonduri naționale.

Poporul Român, în generozitatea și evlavia sa, se închină locurilor sfinte și va trimite de-acum înainte la sfântul Mormânt și la alte așezăminte religioase untdelemn, tămâe, făclii și însuși bani spre ținerea de școale, de preoți, spre lauda lui Dumnezeu și tot spre adevărata laudă a celui ce s'a răstignit, spre desrobirea celor săraci, decretă ca prisosul veniturilor mănăstirești să fie al țării, spre desrobirea și ajutorul celor săraci, și reclamă moșiile mănăstirilor închinate a le scoate de sub orice mâncătorie. Poporul Român dă lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu și ia de la farisei ceea ce nu este al fariseilor, ca să dea săracului care e fratele Domnului. Aceasta nu e în paguba Românilor, ci spre mântuirea lor și lauda sfintelor locuri.

Poporul Român împarte dreptatea de o potrivă la toți, și dreptatea o dă pentru toți și mai vârtos pentru cei săraci. Săracii, sătenii, plugarii, hrănitorii orașelor, fiii Patriei cei adevărați ce au fost defăimați atât de îndelung cu numele glorios de Român, ce au purtat toate greutățile Țării prin munca lor de atâtea veacuri, au lucrat moșiile și le-au îmbunătățit, au hrănit pe strămoșii proprietarilor, pe moșii lor, pe părinții lor, pe acești proprietari înșuși și au drept înaintea generozității proprietarilor, înaintea dreptății Patriei, își cer o părticică de pământ îndestul pentru hrana familiei și vitelor sale, părticică rescumpărată de atâtea veacuri cu sudorile lor. Ei cer și Patria le-o dă; și Patria iară ca o mamă bună și dreaptă va despăgubi pe fiecare proprietar de mica părticică ce o va da săracului ce nu are pământul său, după strigarea dreptății, după glasul Evangheliei, după inima cea frumoasă a Românilor, în care au aflat parte străinii în totdeauna, necum frații lor, hrănitorii lor, tăria lor cea adevărată, claca dar și acea infamă iobăgie se desființează; lucrarea la lucrul drumurilor se desființează, săteanul fără pământ se face proprietar și tărie neînvinsă celor mai avuți în folosul tutulor și în paguba nimului, visteria va despăgubi pe toți.

Poporul Român, după vechile sale drepturi, voiește ca Domnul în care este personificată suveranitatea acestui Popor să fie tare prin dragoste publică, drept, luminat, voitor de bine Patriei, bărbat întreg; și ca să-l poată afla în alegere astfel, decretă, după vechile sale drepturi, a-l căuta în toate stările soțietății, în toată Națiia, iar nu într'un număr mărginit de oameni. Domnia nu e drept de moștenire al nici unei familii, domnia este a Patriei. Ea o dă celui ce va socoti de cuviință dintre fiii săi. O asemenea alegere strânge și mai mult legăturile noastre cu Înalta Poartă, pentru că pier puținele persoane ce se pot influența în paguba Înaltei Porți și a Poporului Român.

Puterea suverană purcede de la Dumnezeu și în toată țara se află undeva. În țara Română este în Poporul Român ce are dreptul a numi pe capul cel mai înalt al Patriei. Prin urmare, Poporul având dreptul suveran poate revesti cu dânsul pe oricine va socoti de cuviință și pe câți ani i se va părea de cuviință că-i este mai de folos. Așa dar decretă ca Domnia să se dea celui ales numai pe cinci ani spre a se tăia rivalitățile și urile îndelungate, și spre a pune o emulație între cetățeni a fi buni, întregi și folositori Patriei, ca să tragă încrederea publică.

Poporul Român leapădă de la sine orice titlu ce s'a introdus prin corupție de la străini în potriva vechilor sale datine. Domnul este ales unul dintre cetățeni și după domnie rămâne iară cetățean, fiu al Patriei. Domnul nici nu a fost nici nu este prinț, domn e tot cetățeanul, domn e și capul țării. Asta e titlul cunoscut de toți Românii. Vorba de prinț e cunoscută numai de cei ce știu din limbele Europei. Vorbele de prea înălțat, prea luminat sînt niște traducțiuni din limbajul fanarioților, iubitori de titluri.

La multe trebuințe ce are Patria acum pentru despăgubire și atâtea cheltuieli spre înaintarea Patriei, Poporul Român nu mai poate da Domnului o listă civilă atât de mare, și mai vârtos că și fără aceasta vede că este de neapărată nevoie ca Domnul să dea esemplu mai întâiu de simplitate și de viață cumpătată.

Vorbele nobil, nobilitate sînt necunoscute în Poporul Român. Fapta asemenea e și mai necunoscută, căci nimic n'a fost de moștenire în țara aceasta, nici rang, nici titluri, de cât proprietatea și numele familiei. Poporul Român decretă dar desființarea tutulor rangurilor titulare ce n'au funcții și a căror nume n'aduc aminte decât niște timpuri de barbarie și de servilitate.

Poporul, protestând asupra măsurilor arbitrare și nelegiuite de a se pune o taxă la învățătură, de la care săracul, orfanul, fiul văduvei e scos afară; protestând asupra relei cugetări de a degrada și a ucide naționalitatea prin scoaterea limbii naționale din școale, decretă o învățătură pentru toți egală, progresivă, integrală pe cât va fi cu putință după facultățile fiecăruia și fără nici o plată; decretă în București o școală politehnică, câte o Universitate în București și Craiova și câte un liceu, cum și pensionate pentru amândouă sexele; câte un liceu și asemenea un pensionat în fiecare județ; câte o școală normală în fiecare plasă și câte o școală începătoare bine întocmită în fiecare sat. Decretă științele ca și până acum în limba patriei și cultura și înflorirea acestei limbi după natura și după originea ei cu literele sale atât în cărțile profane cât și în cele sacre cum și introducerea literelor în toate cancelariile.

Despre acest capitol al învățăturii guvernul va fi dator, sub a sa răspundere, a pune cea mai activă stăruință spre a înființa așezămintele de educație publică; și precum nu se poate lăsa nici un creștin a se naște sau a muri nebotezat, asemenea nici un fiu de cetățean din câți se află astăzi în vârstă de doi-spre-zece ani și câți se vor naște de acum înainte să nu rămâie neîmpărtășit de învățătură, căci pe dânsa se întemeiază viitorul țării și punerea în lucrare cum și garanția cea adevărată a așezămintelor Patriei.

Poporul Român leapădă de pe sine neomenia și rușinea de a ține robi și declară libertatea țiganilor celor particulari. Cei ce au suferit până acum rușinea păcatului de a avea robi sînt iertați de Poporul Român; iar Patria ca o mumă bună din visteria sa va despăgubi pe oricine va reclama că a avut pagubă din această faptă creștinească.

Poporul, decretând odată drepturile civile și politice ce le-a avut în totdeauna tot cetățeanul, declară că tot românul e liber, tot românul e nobil, tot românul e un domn. Prin urmare de azi înainte desființează ori ce pedeapsă cu bătaia și rumpe în obrazul gâzilor orice biciu și ori ce vargă ce degradă demnitatea cetățeanului. Bătaia dar se ardică de la ori ce dregătorie și cu atât mai vârtos din rândurile soldaților.

Poporul Român, deși nu cunoaște ființa pedepsei cu moarte, însă pentru că adesea prin judecătoriile criminale, judecătorii de sistema cea veche au cutezat a da afară niște sentințe de moarte, fără să fi putut a se pune în lucrare,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Poporul decretă desființarea cu totul a pedepesei cu moartea atât în lucrare cât și în sentințe.

Poporul Român, văzând întreruperile sale de relații cu Înalta Poartă, mai vârtos de la 1828 încoa, văzând că reprezentantul său la Constantinopole e un străin, reclamă a-și avea relațiile d'a dreptul cu Înalta Poartă și reprezentant al său la Constantinopole însuși dintre români.

Pe scurt, Poporul Român recapitulând decretă:

1. Independința sa administrativă și legislativă pe temeiul tractatelor lui Mircea și Vlad V și neamestec al nici unei puteri din afară în cele din întru ale sale.

2. Egalitatea drepturilor politice.

3. Contribuție generală.

4. Adunarea generală compusă de reprezentanți ai tuturor stărilor soțietății.

5. Domnul responsabil, ales pe câte cinci ani și căutat în toate stările soțietății.

6. Împuținarea listei civile – ardicarea de orice mijloc de corumpere.

7. Responsabilitatea miniștrilor și a tuturor funcționarilor în funcția ce ocupă.

8. Libertatea absolută a tiparului.

9. Orice recompensă să vie de la Patrie prin reprezentanții săi, iar nu de la Domn.

10. Dreptul fiecărui județ de a-și alege dregătorii săi, drept care purcede din dreptul poporului întreg de a-și alege Domnul.

11. Gvardie națională.

12. Emancipația mânăstirilor închinate.

13. Emancipația clăcașilor ce se fac proprietari prin despăgubire.

14. Desrobirea țiganilor prin despăgubire.

15. Reprezentant al țării la Constantinopole dintre Români.

16. Instrucție egală și întreagă pentru tot Românul de amândouă sexele.

17. Desființarea rangurilor titulare ce n'au funcții.

18. Desființarea pedepsei degrădătoare cu bătaia.

19. Desființarea atât în faptă cât și în vorbă a pedepsei cu moartea.

20. Așezăminte penitenciare unde să se spele cei criminali de păcatele lor și să iasă îmbunătățiți.

21. Emancipația israiliților și drepturi politice pentru ori ce compatriot de altă credință.

22. Convocarea îndată a unei adunări generale estraordinare constituante alese, spre a representa toate interesele sau mescriile nației, care va fi datoare a face Constituția țării pe temeiul acestor 21 articole decretate de poporul Român.

Această adunare va lăsa în moștenirea viitorimii Constituția aceasta, și va fi datoare încă a o încheia printr'o legiuire prin care neapărat la fiecare 15 ani, din dreptul său să-și aleagă poporul deputați estraordinari care, venind în adunare estraordinară, să-i introducă reformele cerute de spiritul epohei. Cu aceasta se împiedecă d'acum înainte vrednica de plâns nevoie de a se cere reforme cu mâna armată, și vor fi feriți copiii și strănepoții noștri de necesitatea în care s'a aflat astăzi Poporul Român.

Aceste decretări vin din glasul general al țării; sînt drepturi vechi ale ei, sînt după legi, sînt după tractate. Înalta Poartă, atât în generositate cât și în interesul lor, le priimește. Rolul Rusiei este de a ne asigura drepturile când ar fi călcate din afară și mai vârtos când voim a ne reîntregi într'ânsele. Când ea ni se va împotrivi, va dovedi lumii întregi că a avut gând rău asupra noastră și asupra Turciei. Arhipăstorul țării le va binecuvânta, dacă este păstor după legea lui Hristos; va subscrie decretul acesta în capul tuturor de va mai voi să ne păstorească și de va fi pătruns de duhul Evangheliei. Domnul țării nu poate sta contra pentru că este alesul ei și nu poate împedeca această faptă fără a-și trage numele de trădător al țării și rebel către Înalta Poartă.

Boierii n'au nici un cuvânt a nu priimi, pentru că nu pierd nimic și mai vârtos că prin învoirea lor vor da lumii o dovadă de frumosul suflet ce haracterisă totdeuna pe cei mai mari ai țării. Strămoșii noștri ne-au asigurat cu sângele lor o Patrie. Misiunea boierilor este a statornici dreptatea cerului, dreptatea Evangheliei într'ânsa; misiunea lor de astăzi are și mai mare preț înaintea lui Dumnezeu.

Neguțătorii, meseriașii, sătenii binecuvântă decretele acestea; le reclamă, le cer, deși n'au avut până acum glas le-au cerut cu ochii, cu mâinile, cu toate mișcările, fără a scoate o vorbă, după cum cere mutul ars de sete, apa, după cum cere cel înecat, cel astupat, aerul.

Frați Români! Soldați, care sînteți fiii și frații noștri, priveghiați a ține buna orânduială, pentru că datoria voastră aceasta este. Nu ascultați însă când voitorii noștri și ai voștri de rău vă vor porunci a da în frații voștri și a vă întina mâinile în cei ce se scoală pentru binele vostru și al părinților voștri. Puneți-le la cale legiuirile cele noi ale Poporului Român, ele vă înalță la treapta de om, desființează vergele de pe spatele voastre cu care erați socotiți în starea vitelor; vă înalță la treapta de a putea și voi a vă face ofițeri când veți merita; și ușurează, dau drepturi părinților și fraților voștri. Când veți lăsa pușca din mână de azi înainte vă așteaptă o Patrie iar nu claca și biciul dorobanțului. Cei ce vă vor da porunci a face foc asupra fraților voștri, însemnați-i că aceia nu sînt Români, sau de vor fi, sînt vânduți și vă vând și pe voi ca să mergeți a umplea șanțurile cu trupurile voastre, bătându-vă împotriva voitorilor de bine ai omenirii.

Ofițeri Români! Camarazii voștri din Europa v'au dat esemplu. Europa luminată e cu ochii deschiși asupra voastră. Ați încins săbiile spre a ține buna orânduială și a vă lupta asupra vrăjmașilor Patriei. Țineți buna orânduială! Voi pricepeți mai bine decât soldații voștri, și cunoașteți pe adevărații vrăjmași ai Patriei. Scoateți săbiile, faceți-le să lucească înaintea soarelui dreptății și al libertății Patriei. Iată, calea cea mai glorioasă în analele Patriei vi se deschide vouă. Fericiți-vă că v'ați aflat în capul camarazilor voștri în această zi mare ce a venit de la Dumnezeu și care, intrând în eternitate, se va înfățișa înaintea lui Dumnezeu cu misiunea sa împlinită și cu fruntea încoronată de numele voastre ca de niște stele de mântuire Poporului Român. Iar dacă capii voștri vă vor comanda asupra fraților voștri, n'aveți să ascultați decât glasul Poporului Suveran; frângeți-vă săbiile înaintea oricărei comande vărsătoare de sânge. Niște asemenea comandanți vor fi insuflați de duhul lui Satan. Și el asemenea a fost un căpitan în cetele cerești și îngerii păcii și ai dragostei îi smulseră aripile. Smulgeți și voi asemenea spaletele din umerii oricărui căpitan trădător ce va comanda să se verse cea mai mică picătură de sânge a fraților voștri.

Cuvioși egumeni, protopopi, preoți, voi împliniți locul Apostolilor, și astăzi se proclamă niște legi pe temeiul Evangheliei. Este sarcina voastră, datoria voastră a ieși cu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

crucea în mână şi a pecetlui cu dânsa tunurile şi ţevele purtătoare de moarte. Hristos a înviat şi s'a doborît moartea şi robia. Voi trebue să spuneţi lumii că este antihrist tot omul ce face moarte asupra fratelui său, tot omul ce mai voieşte robia, tot omul ce n'are milă de sărac, de văduvă, şi de orfan. Luaţi vestmintele voastre, armaţi-vă cu crucea şi cântaţi psalmul 108 împotriva oricărui vânzător al Patriei!

Boieri, voi aţi fost generoşi cu străinii, i-aţi priimit, i-aţi hrănit, i-aţi înavuţit, i-aţi chemat a se împărtăşi de drepturile voastre şi nu veţi fi voitori de rău pământenilor fraţilor voştri, nu veţi face ruşine Patriei în străinătate; nu veţi suferi a se pune o pată pe numele vostru; nu veţi lăsa un blestem peste copiii voştri, nu-i veţi osândi a se ruşina de numele ce le veţi lăsa în moştenire. Daţi din frumosul vostru suflet fericire fraţilor voştri, fără paguba voastră, căci Dumnezeu vă va da însutit şi aşezămintele cele noi şi drepte în curând vor înzeci veniturile voastre. Cu toţii întindeţi mâna a închiega toate clasele soţietăţii într'un singur corp, pe care să-l putem numi fără ruşine: *Naţie*.

Cetăţeni în general! Preoţi, Boieri, Ostaşi, Neguţători, Meseriaşi, de orice treaptă, de orice naţie, de orice religie, ce vă aflaţi în capitală şi prin oraşe, Greci, Sârbi, Bulgari, Germani, Armeni, Israeliţi, armaţi-vă spre a ţine buna orânduială şi a ajuta la fapta cea mare. Patria este a noastră şi a voastră. Vouă vă place a şedea într'ânsa şi ca vă priimeşte. Sistema cea veche nu v'a chemat şi pe voi la masa de obşte. De azi înainte o masă avem cu toţii; un ospăţ de frăţie ni se întinde; aceleaşi drepturi vom avea cu toţii.

Şi voi, o bine cuvântaţi săteni, fraţi ai lui Hristos; munca voastră, pâinea şi vinul se prefac în corpul şi în sângele Domnului; voi sînteţi fiii cerului, fiii păcei şi ai ţării; voi sînteţi hrănitorii noştri; voi aţi plâns şi vă veţi bucura, voi aţi însetoşat de dreptate şi vă veţi răcori, pe voi v'a fericit Mântuitorul lumii. Fericiţi sînteţi şi în lumea aceasta şi în cealaltă. Staţi dar la locul vostru că ziua a venit; căutaţi-vă de câmpurile voastre ce vi le dăruieşte astăzi Patria, care râd înaintea voastră şi vă cheamă la fericire. Iar pentru că duhul răului, Satana, poate să mai aţâţe oarecari vrăjmaşi ce vă pismuesc mântuirea şi fericirea, trimiteţi din fiecare sat un preot cuvios şi câte trei înşi împuterniciţi a vă cere dreptatea ce vi se cuvine. Dreptatea v'o dă toată lumea cu mâinile pline şi cu lacrămile în ochi. Iar preoţii vor citi blestemele sfântului Vasilie spre a goni duhul răului din ţară.

Măria Ta, Domnule ales al Ţării!

Plânge Poporul Român cu durere că te pomeneşte în urma tutulor şi este la M. T. să te pui în cap. Patria te-a ales, te-a avut fiul ei cel mai scump; guvernarea ţi-a fost problematică; te-ai arătat în ochii Patriei şi ai lumii ca fiul risipitor din Evanghelie. Vino înapoi şi va pune Patria inelul în dreapta ta şi va înjunghia viţelul cel gras. Noi nu-ţi cerem cuvânt, pentru că eşti fratele nostru, eşti Român; Cuvântul îl vei da înaintea conştiinţei M. T., înaintea lui Dumnezeu. Nu ştim dacă câte ai făcut, le-ai făcut de bună voie ori silit. Acum e timpul să arăţi lumii că ai fost şi eşti român; acum e timpul să faci să se spele cele trecute, să nu laşi fiilor un nume veştejit. Patria te reclamă de fiu, ea îşi rupe vestmintele, îşi bate pieptul şi aleargă şi într'o parte şi într'alta, cerând să nu piară nici unul dintre fiii săi, să nu se verse nici o picătură de sânge de Român. Patria uită totul: fii dar al ei, după cum ea voieşte să te aibă în cap la această mare faptă. Fă o pagină frumoasă istoriei române. Nu-ţi face copiii a se ruşina în sânul Franţei, unde se află, de tatăl lor; nu lăsa ţara fără cap în asemenea împrejurări, în prada intrigei ce ar putea aduce anarhie, căci atunci, vai nouă! şi de trei ori vai M. Tale!

Fraţi Români! Nu vă temeţi de nici o putere nepravilnică de din afară, căci s'au dus timpii silei şi ai dreptului celui mai tare. Ţineţi numai buna orânduială în întru. Înarmaţi-vă în gvardie naţională spre asigurarea drepturilor voastre şi spre a forma cruciata înfrăţirii claselor în întru, cum şi a face parte în cruciata înfrăţirii naţiilor în afară. Adunaţi-vă cu toţii subt steagurile Patriei. Cele trei culori naţionale vă sînt curcubeul speranţelor. Crucea ce e deasupra lor va aduce aminte Rusiei că e creştină. Crucea ce se va pune pe hotarul nostru, şi Rusul nu va călca în ţara noastră fără să calce mai întâi crucea la care se închină. De nu se va sfii de semnul acesta, vom trimite înaintea-i nu arme ce nu avem, ci preoţii noştri, bătrânii noştri, numele nostru, pruncii noştri, care însoţiţi de îngerul Domnului ce păzeşte pe cei ce se scoală în numele lui, vor ţipa şi se va auzi până la marginile pământului, că Românii nu le-au luat nimic, că ei nu-i vor în ţara lor. Vor pune preoţii evanghelia pe care se întemeiază legile noastre, o vor pune în calea lor ca să calce pe dânsa, şi să vie să robească un popor ce totdeauna i-a fost voitor de bine, făcător de bine în războaele lui.

Rusia până acum s'a zis că este chezaşă a drepturilor noastre; noi în strigarea noastră, nu cerem decât drepturile noastre, şi protestăm mai dinainte la Înalta Poartă, la Franţa, Germania şi Englitera asupra oricărei invazii în pământul nostru, ce ne va pismui fericirea şi ne va cutrupi independinţa noastră din întru.

Apoi Poporul Român declară astăzi, în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, că dacă proclamaţia sa se vede pretutindeni însuflată de spiritul păcii, dacă ei nu vorbesc într'un ton ameninţător şi se ţin pe drumul legilor şi al tractatelor, aceasta învederează caracterul lor cel pravilnic şi sufletul lor ce deopotrivă adoară libertatea şi a lor şi a altor naţii ce, voind a se re'ntregi în drepturile lor, ştie a respecta pe ale altor naţii. Aceasta îi face a vorbi astfel iar nu frica. Căci sînt o naţie mai mult de 8 milioane suflete şi la orice invazie din afară ce le va ameninţa libertăţile, fiecare va şti a-şi apăra vetrele şi străinul, în cele din urmă, la orice nenorocire, va putea cutropi numai pământul, dacă va dormi Dumnezeu, iar nu şi oamenii. Nici un Român nu va mai trăi după moartea independinţei Patriei sale.

Fraţi Români! respectaţi proprietatea şi persoanele, adunaţi-vă cât de mulţi, armaţi-vă cu toţii, însă imitaţi pe fraţii voştri Transilvani. Vedeţi cum se adunară atâtea miriade fără să se facă cea mai mică larmă, cea mai mică neorânduială. N'aveţi nici o temere decât temerea de Dumnezeu şi atunci vouă cu adevărat vi se va cuveni a striga fără ruşine, că "Cu noi este Dumnezeu!"

Cu noi este Dumnezeu, fraţilor, în numele lui sculaţi-vă şi îngerul răsbunării dumnezeieşti va stinge pe tot vrăjmaşul şi va doborî şi cal şi călăreţ; carele şi armele lui vor fi risipite ca pulberea şi planurile lui împrăştiate ca fumul.

La arme, Români!

La armele mântuirii!...

(Din Ioan Eliade-Rădulescu, *Scrieri politice, sociale şi lingvistice*, ediţie îngrijită de George Baiculescu, Editura Scrisul Românesc, Craiova, f. a.)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Vechi zidiri bucureştene
Din vremea lui Caragiale
(I)

Ana Maria ORĂŞANU

Orfan de tată la 18 ani şi răspunzător pentru întreţinerea mamei şi surorii sale, I.L. Caragiale hotărî să se stabilească la Bucureşti. Aşa începe, în 1870, viaţa lui de bucureştean. Cu bune şi cu rele. Cu multă muncă, zbucium, cu frustrări şi neajunsuri. A locuit ici şi colo, în cămăruţe închiriate pe termen scurt, fără a avea vreodată o locuinţă familială. A lucrat sârguincios unde a putut dar nu a dobândit satisfacţia muncii împlinite. Evita, de aceea, să vorbească despre viaţa sa. Plecările din Bucureşti nu au fost niciodată definitive. Revenea aici mereu. Aici a revenit pentru eternitate.

I. L. Caragiale a decedat la Berlin în zorii zilei de 9 iunie 1912. Trupul i-a fost repatriat pe 22 noiembrie 1912 şi înhumat în Cimitirul Bellu, pe 24 noiembrie, după o ceremonie funerară desfăşurată la Biserica Sf. Gheorghe Nou. Cu ani în urmă, în acelaşi lăcaş, asistase discret şi îndurerat la ceremonia oficiată, în ziua de 15 iunie 1889, prietenului său, poetul Mihai Eminescu. În acele ultime momente, şi unul şi celălalt au strâns în jur mulţime de bucureşteni, oameni de rând şi oficialităţi. Era o recunoaştere târzie şi tristă.

Derulată între anii 1870 – 1912 viaţa bucureşteană l-a purtat pe Caragiale prin diferite locuri ale oraşului. Cartierele în care a locuit, grădinile frecventate, casele unor prieteni, străzi, persoane şi chiar situaţii din viaţa personală sunt transfigurate şi le regăsim în opera sa. El conturează înfăţişarea şi atmosfera oraşului de atunci adeseori cu resentimente justificate.

Dar dincolo de aceste imagini subiective, oraşul parcurge în vremea lui Caragiale una dintre cele mai spectaculare etape de dezvoltare din istoria sa. Deceniile de la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX, respectiv perioada ce a urmat cuceririi independenţei şi declarării regatului, corespunzătoare domniei luminate a lui Carol I, se identifică cu perioada de transformare a oraşului medieval în metropolă europeană urmând modelul capitalelor occidentale. Se realizează ample lucrări urbanistice, precum: deschiderea arterelor majore de trafic pe direcţiile E-V şi N-S, amenajări de parcuri şi grădini publice, intervenţii edilitare pentru rezolvarea problemelor de canalizare, drumuri şi iluminat public, precum şi diversificarea arhitecturii după noi programe de utilitate publică pentru instituţii de cultură şi învăţământ, administraţie, activităţi bancare, sanitare etc.

Să urmărim, într-o enumerare cronologică selectivă, principalele lucrări care au schimbat faţa Bucureştilor în acele decenii:

1871

• se deschide Bulevardul Elisabeta prelungind spre vest Bulevardul Academiei;

Calea Victoriei

• se inaugurează Uzina de gaz aerian de la Filaret şi se generalizează noul sistem de iluminare;

1872

• se construiesc Halele Centrale din Piaţa Bibescu, Abatorul şi Hala Amzei;

• se amenajează Grădina Episcopiei;

• se amenajează Grădina Icoanei, după planurile horticultorului Louis Leyvras;

• se inaugurează Gara Târgovişte (numită din 1888 Gara de Nord) prin darea în circulaţie a căii ferate Bucureşti – Ploieşti;

• intră în funcţiune prima linie de tramvai cu cai;

1874

• se inaugurează statuia lui Mihai Viteazul, autor Carrière Belleuse, amplasată pe locul fostei Biserici Sf. Sava;

1878

• în Bucureşti existau 32 şcoli publice cu 4.009 elevi la o populaţie de 177.642 locuitori, faţă de Paris, unde funcţionau 382 de şcoli cu 117.286 de elevi la o populaţie de 1.818.710 locuitori;

• la propunerea Consiliului Comunal, prin Înalt Decret Regal, se aprobă schimbarea numelui următoarelor străzi: Calea Moşilor – Calea Victoriei; Calea Herăstrăului – Calea Dorobanţilor; Calea Vergului – Calea Călăraşilor; Calea Târgovişte – Calea Griviţei; Calea Belvedere – Calea Plevnei; Calea Craiovei – Calea Rahovei; Str. Germană – Str. Smârdan; Str. Spirei – Str.13 Septembrie; Str. Filaret – Str. 11 Iunie; Bulevardul de la Brezoianu până la Cotroceni – Bulevardul Independenţei;

1879

• se construieşte Carul cu Bere;

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1881 – 1885

• se construieşte Spitalul Brâncovenesc, arh. C. Beniş;

• se reconstruieşte Biserica Domniţa Bălaşa, arh. Alex. Orăscu şi C. Beniş;

1882

• se inaugurează lucrările de canalizare a Dâmboviţei;

• se construieşte noul sediu al Monitorului Oficial;

• se inaugurează statuia lui I.H. Rădulescu, autor Ettore Ferrari;

1882 – 1886

• se construieşte Eforia Spitalelor Civile;

1882 – 1885

• se realizează lucrări de extindere şi modernizare la Palatul Regal şi la Palatul Cotroceni, arh. P. Gottereau;

1883

• se construieşte Catedrala Sf. Iosif, arh. Schmidt;

1883 – 1885

• se demolează Hanul Şerban Vodă şi pe locul său se construieşte Palatul Băncii Naţionale, arh. A. Galleron şi B. Cassian;

1886

• arh. I. Mincu realizează prima construcţie în stil neoromânesc – Casa Lahovary;

1886 – 1889

• se zideşte corpul central al Atheneului Român, arh. A. Galleron;

1887

• se inaugurează Imprimeria Statului;

• se construieşte Ministerul Instrucţiei Publice, arh. N. Mihăescu;

1887 – 1889

• arh. I. Mincu remodelează în manieră eclectică două importante reşedinţe bucureştene: Casa Monteoru şi Casa Lenş-Vernescu;

1888

• se demolează Turnul Colţei, cea mai înaltă clădire a oraşului medieval;

• intră în funcţiune prima centrală electrică amplasată lângă Abator;

1889

• oraşul are un perimetru de cca. 20 km şi o suprafaţă

Strada Lipscani

Cheiul Dâmboviţei

de cca. 30 km^2; 692 de străzi în lungime de 400 km, dintre care 19 sunt şosele (Licherdopol);

• în Bucureşti sunt 132 de biserici, dintre care 112 ortodoxe;

• se construieşte Liceul Gheorghe Lazăr;

1890

• se demolează Biserica Caimata;

• se amenajează Grădina Botanică Cotroceni;

• se deschid Bulevardele Pake Protopopescu, Carol I şi Ferdinand;

1890 – 1894

• se construieşte Şcoala Centrală de Fete, arh. I. Mincu;

1890 – 1895

• se construieşte Palatul de Justiţie, arh. A. Ballu şi I. Mincu;

1892

• se construieşte Bufetul de la Şosea, arh. I. Mincu;

1892 – 1894

• se înalţă Foişorul de Foc, arh. G. Mandrea;

1892 – 1896

• se construieşte Hala Traian;

1893

• se demolează Biserica Sărindar;

• se construieşte cartierul Grammont;

1894

• se deschid Bulevardele Colţei (ulterior, Lascăr Catargiu), Maria şi Independenţei;

• circulă primul tramvai electric;

1895 – 1899

• se realizează primul plan topografic al oraşului Bucureşti, ridicat de Marele Stat Major al Armatei;

1896

• se inaugurează Fundaţia Carol I;

• se construieşte Palatul Gr.M. Sturdza (arh. J. Reinickci) – viitor Minister de Externe;

1900

• se construieşte aşezământul de caritate Leagănul Sf. Ecaterina, arh. I.D. Berindei;

• se inaugurează Palatul Cantacuzino, arh I.D. Berindei, reşedinţa lui Gr. Gh. Cantacuzino "Nababul", cea mai fastuoasă locuinţă bucureşteană a vremii.

(Va urma)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Academia domnească

Viorica MOLDOVEANU-SABIE

Stabilitatea social-economică şi politică din timpul lui Constantin Vodă Brâncoveanu (1688 – 1714) a dus la o dezvoltare din ce în ce mai mare a culturii.[1]

Prin instrucţia primită în anii copilăriei de la dascăli greci, Constantin Brâncoveanu era un cunoscător al limbilor greacă şi latină, fiind atras spre studiu şi învăţătură. La acestea se adaugă rolul pe care l-au avut fraţii Cantacuzino, stolnicul şi spătarul, care au contribuit la educarea şi cultivarea tânărului boier.[2]

Cel mai apropiat sfetnic al său, stolnicul Constantin Cantacuzino încă din 1679 se gândea să organizeze o şcoală de tip umanist, o „academie", asemănătoare cu Marea Şcoală a Patriarhiei din Istanbul şi cu Universitatea din Padova, lucru realizat în timpul domniei lui Constantin Vodă Brâncoveanu.[3]

O şcoală exista deja în Bucureşti, încă din 1576, la Sf. Gheorghe Vechi, unde se preda în limba slavonă

Constantin Brâncoveanu. Portret din 1696

şi română cu dascăli renumiţi. Ea a fost şi singura şcoală de slavonă din Balcani în care, timp de aproape trei secole, au studiat, alături de români, şi tineri din sudul Dunării.[4]

În primii ani ai secolului al XVIII-lea au fost organizate mai multe şcoli, printre care în primul rând s-a impus şcoala de la mânăstirea Colţea, înfiinţată de către marele spătar Mihai Cantacuzino. Ea avea acelaşi profil ca şi şcoala de la Sf. Gheorghe Vechi. Alte şcoli funcţionau în mahalalele bucureştene, la care se adaugă, tot în secolul al XVIII-lea, Şcoala de la Văcăreşti.[5] Aceste şcoli se bucurau de privilegii domneşti pentru că pregăteau, în afară de dascăli, grămătici pentru cancelaria domnească. Mulţi dintre ucenicii de aici aveau să fie traducătorii hrisoavelor slavone, dat fiind că în această epocă începuse să se generalizeze scrierea în limba română.[6]

Şcoala care a însemnat un progres privind nivelul învăţământului în Ţara Românească a fost însă aceea organizată în 1694 de către voievodul muntean, în chiliile mânăstirii Sf. Sava, înfiinţată de Constantin Brâncoveanu.[7]

Problema înfiinţării şi dezvoltării acestei instituţii a căpătat, în lumina cercetărilor mai recente, o nouă soluţie conform căreia şcoala nu ar fi fost întemeiată de Şerban Vodă, aşa cum credeau unii istorici, ci de Constantin Brâncoveanu.[8] Voievodul era interesat să aibă o şcoală cu limbă de predare greaca, pentru a contribui la apărarea ortodoxiei, ameninţată fiind de tendinţele de expansiune ale catolicismului.[9] O asemenea şcoală putea funcţiona numai la Iaşi şi Bucureşti, pentru că numai aici existau condiţiile necesare dezvoltării învăţământului superior, deoarece în Peninsula Balcanică popoarele creştine erau ţinute de către turci într-o profundă ignoranţă.[10]

În această atmosferă, în 1694, la îndemnul stolnicului Constantin Cantacuzino, alături de înalţi prelaţi din Orientul Mijlociu, voievodul muntean a pus bazele învăţământului superior, organizând în incinta mânăstirii Sf. Sava, o şcoală cu limba de predare greaca, cunoscută sub denumirea de Academia domnească.[11]

Stolnicul a fost cea mai reprezentativă personalitate politică şi culturală de la curtea lui Constantin Vodă Brâncoveanu.[12] Diplomat şi cronicar, istoric, geograf şi filolog de o vastă informaţie, stolnicul este cel mai în măsură să poată vedea în ansamblu, dar şi în părţile lor de detaliu, relaţiile de natură politică ale Ţării Româneşti cu celelalte ţări europene.[13]

Anii studenţiei i-a petrecut în mediul universitar de la Padova, trimis acolo de familie încă din 1665. A studiat în aceeaşi perioadă la Constantinopol, iar la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Veneția a stat două luni, în februarie și martie 1667. Cele văzute și notate în carnetul său: palatul dogilor, piața San Marco, galeriile aurite, gondolele, au lăsat urme adânci în mintea tânărului boier.[14] Știm că stolnicul a întocmit un mic tratat de istorie a Veneției „pentru ca să se știe de când s-au zidit vestita Veneție și câți principi, adică domni, au fost până acum", însă textul s-a pierdut.[15]

La 18 aprilie 1667 a plecat de la Constantinopol, la „Paduva", vechiul centru universitar al Italiei, „scaunul și cuibul a toată dăscălia și învățătura, cum era într-o vreme Athina", scrie învățatul cronicar Miron Costin. Padova era vestită prin profesori ca Galileo Galilei, Enea Piccolomini sau Cremoni, dar și prin viața tinerească pe care o duceau studenții, adunați aici din toată Europa civilizată. În acest mediu padovan trebuie să căutăm modelul după care a organizat Școala de la Sf. Sava.[16]

Ideea creării unei asemenea forme de învățământ nu era însă nouă. Încă de la mijlocul secolului al XVII-lea fusese organizată la Târgoviște „schola greca e latina" de către eruditul Pantelimon Ligadiris, la îndemnul postelnicului Constantin Cantacuzino, care a cerut dascălului grec să organizeze o școală a spiritului occidental.[17]

Închiderea școlii de la Târgoviște, în urma plecării din țară a lui Ligadiris în 1651, precum și mutarea capitalei Țării Românești la București în 1659, au însemnat ruperea totală a formelor de învățământ superior european. Beizadelele și feciorii marilor boieri studiau cu preceptori străini, iar unii dintre ei își desăvârșeau studiile mai ales la Academia Fanarului, marea școală a Patriarhiei de la Constantinopol.[18]

Odată cu organizarea Școlii de la Sf. Sava se reia, mai strâns, legătura cu învățământul bazat pe filosofia neoaristotelică, susținut de învățatul atenian Teofil Coridaleu, format la Universitatea padovană.[19] În fruntea instituției a fost numit Sevastos Kimenites, fost profesor la Academia din Constantinopol, pe care Constantin Brâncoveanu îl stima în mod deosebit: „L-a pus – spunea Depontes – mai sus de toți boierii, onoare de care alt domnitor la alt profesor n-a dat și nici nu da".[20]

Lui Sevastos Kimenites, care a murit la 6 septembrie 1702, i-au urmat la conducerea Academiei domnești alți eruditi de valoare precum Manuel Porphylopulos din Cipru, Gheorghe Hypomenos din Trapezunt, care la rândul lor au atras profesori de înaltă clasă, adepți fiind ai principiului că faima profesorilor atrage după sine prestigiul instituției.[21] Dascăli mari, plătiți cu destui galbeni pentru a veni în Valahia, care și-au făcut un nume bun prin țările lor, prin Grecia și Italia.[22]

La Academie, Constantin Brâncoveanu vrea trei dascăli cu leafă anuală. Unul dintre ei va preda logica, retorica, fizica, astronomia, psihologia și metafizica. Alt dascăl va face dimineața lecții despre: cuvântul lui

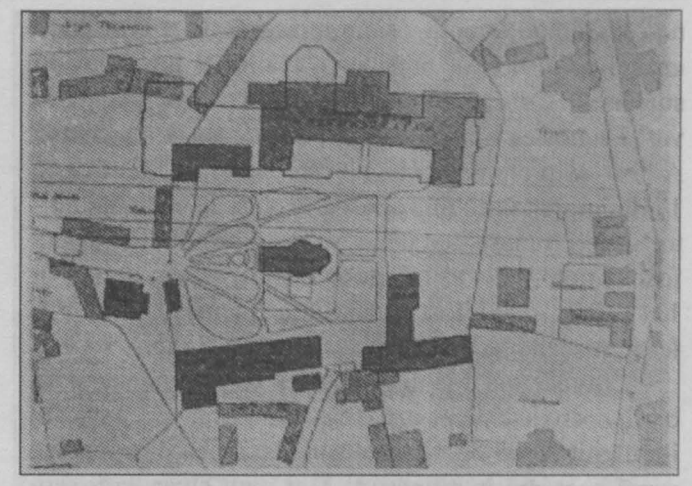

Planul clădirilor vechi ale școlii și mânăstirii de la Sf. Sava

Isocrat, tragediile lui Sofocle și Euripide, cuvântările și versurile Sf. Grigorie din Nazianz, epistolele și cuvântul despre împărăție ale lui Sinesie, odele lui Pindar și discursurile lui Demostene, „unind totdeauna cele mai ușoare cu cele mai grele, după putința școlarilor". Tot el, după prânz, va face lecturi din Epistolele Sf. Apostoli și din lucrările istorice ale lui Xenofon, Plutarh și Tucidide. Cel de-al treilea va explica, dimineața, „aceste studii în ordine câte două: cugetările lui Hristolora și Catone, Facilid, Pitagora, fabulele lui Esop, îndemnurile lui Agapet, canoanele celor 12 sărbători, epistolele lui Samcorat și Homer" și va învăța „pe copiii începători" gramatica, prosodia și „simfoniile ortografiei".[23] După amiaza va preda „tehnologia, gramatica și scriere de teme după felurile verburilor cum sând în gramatica lui Loscar... și toată gramatica în limba aplă", explicând-o și parafrazând-o, ca să fie înțeleasă de școlari și evitând numai citirea pe manual.[24]

La această școală au învățat tineri boieri autohtoni, ca Iordache Crețulescu, Barbu Greceanu, Toma Cantacuzino, Șerban Cantacuzino, fiul stolnicului, precum și alți tineri din sudul Dunării. Printre studenți se aflau și străini, la începutul secolului al XVIII-lea, când Constantin Vodă avea strânse relații cu Petru I al Rusiei.[25] Deosebit de semnificativă este trimiterea în 1705 de către țarul Petru I a doi bursieri ruși în cele două școli bucureștene: Sf. Gheorghe Vechi și Sf. Sava.[26]

Școala de la Sf. Sava număra până la 200 de studenți. Împăratul grec H. Helladius, care studiase la mai multe universități europene, vizitând în anul 1713 instituția de la Sf. Sava, a afirmat într-o lucrare a sa, apărută în 1714, că aceasta merită numele de Academie.[27]

După Sevastos Kimenites a urmat la conducerea Academiei dascălul Marcu Cipru care preda filosofia și care era un predicator de seamă. El a fost urmat de Gheorghe Hypomenos din Trapezunt, tot dascăl de filosofie, nepot al lui Sevastos Kimenites și care a dedicat voievodului un poem în limba latină.[28]

Printre dascăli se numărau și doctorul Ion Com-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nen şi George Maiota, primul profesor de ştiinţe fizice iar cel de-al doilea, profesor de latină.[29] Ion Comnen studiase la Constantinopol şi în Italia, probabil la Padova, şi cunoştea limbile latină, italiană, ebraică şi arabă. A fost şi protomedicul voievodului şi a lucrat după 1710, împreună cu mitropolitul Antim, la editarea multor scrieri traduse din greceşte. După ce s-a călugărit, a fost şi mitropolit al Dârstei. A murit la Bucureşti, în 1719. Din 1690 a fost cunoscut la Bucureşti şi un profesor, macedonean de origine, Theodor Simion.[30]

Academia domnească de la Sf. Sava a constituit o grijă permanentă pentru Constantin Brâncoveanu care i-a dăruit 3.000 de taleri, depuşi la Zecca din Veneţia, sumă necesară întreţinerii.[31] Mai mult chiar, la 9 septembrie 1707 domnitorul hotărăşte ca veniturile lacului Greaca să fie cedate Şcolii de la Sf. Sava. Voievodul scria vameşilor că: „Ne-am hotărât a întemeia o şcoală înaltă de obşte, pentru şcolari localnici şi străini şi cei lipsiţi de ajutor, am socotit că trebuie să-i miluim de la vama de aici, a Greacăi, cu 50 de lei pe an".[32]

Elevii fruntaşi, scrie în Hrisovul de funcţionare a Academiei, vor fi scutiţi de taxe şi vor putea să-şi continue mai departe studiile.[33] Aşa se pare că „studenţi" precum Răducanu Cantacuzino, Palade Damian Romanul, Anton Stratigos, Gheorghe Ipomenen din Trapezunt au fost trimişi mai departe, la şcoli mai înalte, prin străinătate, pe cheltuiala domnitorului.[34] Elevii, mulţi dintre ei sârbi, greci sau albanezi, erau bursierii şcolii. În acest act domnesc se observă clar tendinţa lui Constantin Brâncoveanu de a contribui la pregătirea elementelor antiotomane din Balcani.[35]

Hrisovul lui Constantin Brâncoveanu din 9 septembrie 1707 organiza mai strict învăţământul superior, cu trei ani de „facultes artium".[36]

În lumina acestor consideraţii, Academia domnească de la Bucureşti a corespuns unor realităţi politice şi istorice imperative. Alături de rolul cultural-religios pe care l-a avut, această şcoală de învăţământ superior a fost şi un centru de luptă antiotomană în sud-estul Europei. Nu trebuie uitat nici faptul că sfârşitul secolului al XVII-lea se caracterizează prin renaşterea culturii bizantine, faţă de care toată lumea elinică manifesta o afinitate totală. Participarea Ţării Româneşti la acest proces cultural era, deci, firească şi impunea realizarea unei instituţii superioare de învăţământ.[37] Voievodul muntean a putut să creeze această şcoală şi să aducă dascăli greci vestiţi pentru că Ţara Românească se bucura de semiautonomie politică faţă de celelalte popoare creştine din Balcani: greci, bulgari, sârbi, albanezi, ale căror ţări erau paşalâcuri ale Porţii. Pe de altă parte, învăţaţii greci ai vremii găseau dincoace de Dunăre o oază a libertăţii de gândire şi aveau în Constantin Brâncoveanu, voievodul Ţării Româneşti, un Mecena şi un sprijinitor al ideii de libertate naţională.[38]

Spiritul nou ce se manifesta, în rândurile cărturarilor de la Curtea brâncovenească, ca şi acela în care

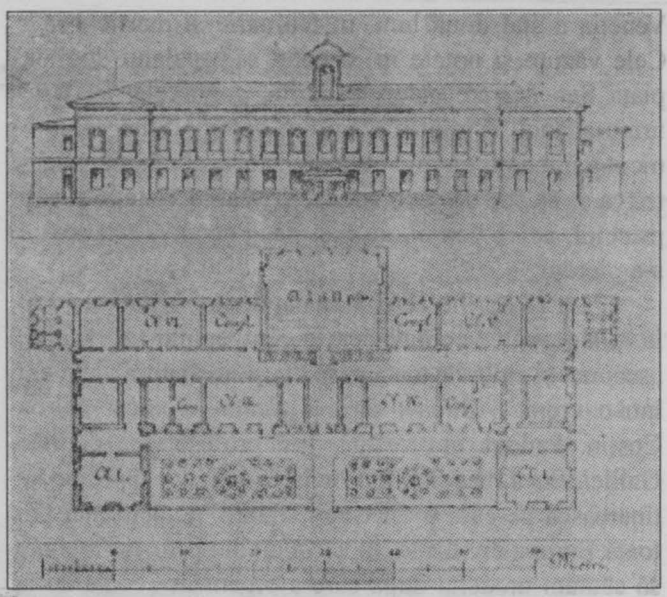

Planul localului şcolii de la Sf. Sava

erau predate cursurile de la Academia domnească, rupându-se de formele culturii slavo-bisericeşti şi de misticismul medieval pentru a afirma, odată cu libertatea gândirii, o nouă concepţie, raţionalistă şi materialistă a vieţii şi lumii. De aici, umanismul Renaşterii şi, prin el, umanismul românesc.[39] Ca dovadă, scriitorul Ion Cariofil, socotit ca eretic de către Patriarhia de la Constantinopol, găseşte adăpost la Bucureşti, unde tipăreşte, în 1697, *Manual despre câteva nedumeriri*, la cererea stolnicului.[40]

Un important eveniment cultural a avut loc în 1678 la tipografia mitropoliei, unde iese la lumină prima carte numită *Cheia înţelesului*, o traducere din limba rusă a mitropolitului Varlaam.[41] Din tipăriturile păstrate de-a lungul veacurilor, datate pentru anii 1678 – 1714, 97 de lucrări au fost realizate în tipografiile de la Bucureşti, Târgovişte, Snagov, Episcopia Buzăului şi Râmnic. Un astfel de manuscris, redactat la Bucureşti în 1686, poartă însemnarea lui Constantin Brâncoveanu: „... vel spăt. Scos de Ieremia Cacavela dascălul şi egumen(ul) Plavicenilor după limba franceză (italienească) pe limba grecească şi scrisă de popa Necula luna noiembrie din leat 1678".[42]

Dezvoltarea tiparului muntean în această epocă este strâns legată de nume ilustre precum Antim Ivireanul,[43] Mitrofan Damaschin, Gheorghe Radovici, Mihai Istvanovici, fiul lui Ştefan Vlahul, Chiriţă şi alţii.[44]

În momentul de dezvoltare maximă a epocii brâncoveneşti, mitropolitul Antim ne lasă un testament scris cu regulamentul pentru „Aşezământul mânăstirii Antim", frumoasa sa ctitorie. În acest testament se găsesc îndrumări privind meşteşugul tipografic: „Las cu blestem şi aceasta: să aibă datorie tipograful să înveţe meşteşugul tipografiei unul după altul, pentru ca să nu piară acest meşteşug din ţară, nici să se părăsească lucrul cărţilor pentru folosul ţării şi pentru ajutorul casei".[45]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Antim Ivireanul s-a născut în provincia Caucazului, numită greceşte Iviria, de aici şi numele său de Ivireanul. A fost luat în robie la Constantinopol, Iviria intrând sub stăpânire turcească. Tânărul Andrei, numele său laic, este adus în 1691 de Constantin Brâncoveanu la Bucureşti, observând înclinaţia sa spre tipărirea cărţilor. Drept urmare, voievodul îi încredinţează tipografia mitropoliei.[46] Del Chiaro, secretarul personal al lui Constantin Brâncoveanu, declara, referitor la Mitropolitul Antim, că „era dotat cu rare talente, cunoscând sculptura, pictura şi broderia. Ridicase la perfecţiune arta tipografiei".[47]

Activitatea tipografică a lui Antim Ivireanul aduce în actualitate problema introducerii limbii române în biserică şi în cancelaria domnească. [48] Lui îi datorăm noi ediţii româneşti ale lucrărilor: *Molitvenicul*, *Octoihul*, *Liturgierul* şi *Ceaslovul*.[49] Evenimentele tipografice din timpul lui Antim Ivireanul nu se opresc aici. Astfel apar *Pravoslavica*[50], *12 Minee*[51], *Triodul*[52], *Biblia*, *Mărturisirea ortodoxă* şi *Vestitorul bisericesc*.[53] Cărţile tipărite la Bucureşti nu au numai o tentă religioasă ci şi una politică, aşa cum se întâmplă în 1715, după uciderea familiei Brâncoveanu, în timpul scurtei domnii a lui Ştefan Cantacuzino, una dintre lucrări fiind intitulată *Sfaturi creştineşti şi politice*.[54]

Activitatea tipografiilor înfiinţate în timpul acestei domnii, nenumăratele personalităţi culturale de la Curte, toate acestea indică preocuparea asiduă a voievodului atât pentru dezvoltarea culturii, cât şi pentru apărarea poporului român prin cultura sa. Dacă menţionăm numai traducerea *Bibliei*, cunoscută sub numele de *Biblia lui Şerban*, apărută în 1688, traducerile din limba greacă ale operelor unor iluştri scriitori şi gânditori antici, lucrările prin care este apărată ortodoxia, tipăriturile şi daniile trimise în Orientul creştin, precum şi numeroasele lui donaţii care împânzesc ţara, înţelegem cât de variate erau preocupările în acest domeniu.[55] În această epocă au fost realizate tipărituri în care arta grafică a vremii strălucea prin podoabele gravurilor sau desăvârşirea tehnică a lucrului tipografic: gravurile *Evangheliei* din 1682, xilogravurile *Triodului* din 1700 şi altele.[56]

Pentru domnitorul muntean cartea tipărită era însă şi un instrument de luptă împotriva propagandei catolice. Voievodul a luat măsuri încă înainte de 1687, îndemnându-l pe învăţatul grec Ieremia Cacavela să traducă din latină *Istoria papilor* a lui Platina. Învăţatul nu se mulţumeşte numai cu traducerea, ci combate dogmele catolice şi ia apărarea ortodoxiei.[57] În aceeaşi linie se înscriu şi lucrările: *Manualul împotriva schismei papistaşilor*, tipărit din porunca lui Constantin Vodă „pentru a se împărţi gratuit ortodocşilor", *Manual din contra rătăcirii calvine* etc.[58] Pentru toate acestea, la Curtea lui Constantin Brâncoveanu s-au perindat personalităţi religioase, patriarhi şi mitropoliţi din Răsăritul ortodox, voievodul fiind considerat un sprijinitor al ortodoxiei.[59]

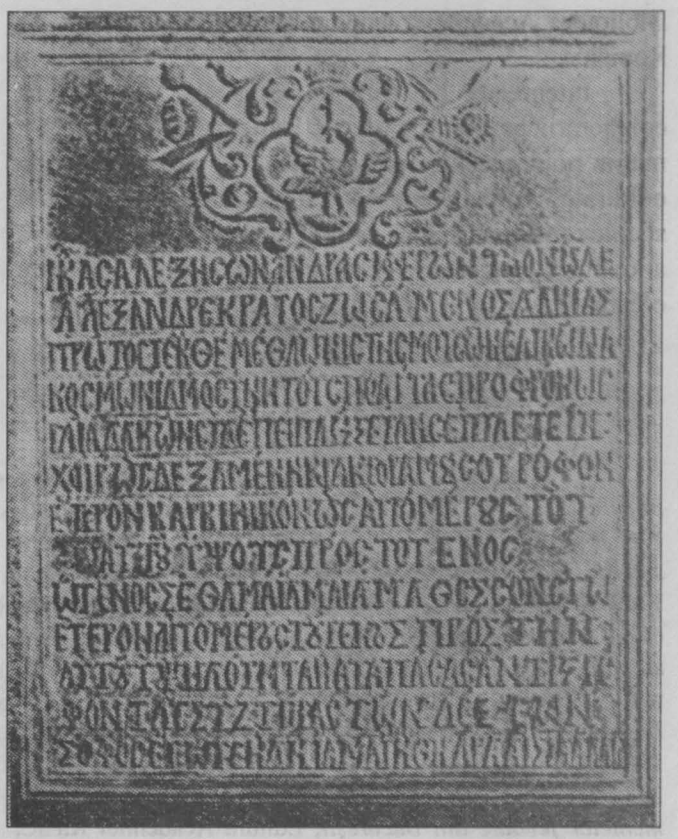

Pisania şcolii de la Sf. Sava, 1779

Interesul major manifestat mereu de Constantin Brâncoveanu faţă de cultură se constată şi din cărţile rămase.[60] Nu putea exista o Academie de talie europeană fără o bibliotecă pe măsură. Aşa aflăm de existenţa bibliotecii de la Sf. Sava atât de necesară profesorilor şi spudeilor. Cărţile din această bibliotecă proveneau în cea mai mare măsură din biblioteca domnitorului şi erau cumpărate de la Veneţia şi Paris, ceea ce dezvăluie înaltul mediu cultural în care trăia voievodul muntean şi explică de ce a sprijinit arta şi orice iniţiativă culturală.[61]

Biblioteca a fost completată şi cu cărţile foarte valoroase ale lui Constantin Cantacuzino, aproape 2.000 de volume din diferite domenii: medicină, istorie, geografie, filosofie, lingvistică, ştiinţele naturii, teologie, matematică, astronomie etc.[62] Totodată, ea a fost îmbogăţită cu achiziţii de la Veneţia, Viena sau Paris sau cu donaţii din cultura antichităţii greco-romane, drept, literatură, vestitele calendare medievale, cu prognoze politice şi meteorologice, domenii pentru care voievodul manifesta un deosebit interes.[63] Organizarea cărţii s-a realizat după principii moderne, în funcţie de limbă şi de dimensiunea cărţilor, de către dascălul Marcu Porphylopulos, împreună cu Nicolo da Porta, secretarul domnesc.[64]

Deşi, la început, biblioteca mânăstirii Hurez era mult mai dotată decât cea de la Sf. Sava, ulterior aceasta îşi câştigă întâietatea. Din 1836 devine prima bibliotecă publică din ţară, iar în 1901 se transformă în

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Academiei, singura bibliotecă ştiinţifică din România.[65]

Întemeiată pe realităţi româneşti şi deschisă colaborării pe plan cultural şi religios cu ceea ce s-a numit noul elenism şi Orientul ortodox, „monarhia culturală" brâncovenească a dat forţă construcţiei statale româneşti şi a contribuit la integrarea progresivă a culturii româneşti în cultura europeană, integrare efectuată la nivelul culturii şi spiritualităţii vremii.[66]

Note:

1. Florian Georgescu şi colab., *Istoria oraşului Bucureşti*, vol. I, Muzeul de Istorie al oraşului Bucureşti, 1965, pp. 125 – 127./ 2. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *Constantin Vodă Brâncoveanu*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969, p. 307./ 3. Radu Ştefan Vergatti, *Începuturile bibliotecii de la Academia Domnească „Sf. Sava" şi stolnicul Constantin Cantacuzino*, în „Biblioteca Bucureştilor" nr. 4/1998, p. 4./ 4. *D.I.R.*, B. Ţara Românească, veac XVII, 3, p. 31./ 5. *Bucureşti*, monografie, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1985, p. 67./ 6. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 313./ 7. Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, Editura Academiei R.P.R., Bucureşti, 1961, p. 295./ 8. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 314./ 9. *Ibidem./* 10. *Ibidem*, p. 315./ 11. *Ibidem*, pp. 315 – 316./ 12. *Ibidem*, p. 316./ 13. Florentin Popescu, *Ctitorii brâncoveneşti*, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1976, p. 23./ 14. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 316./ 15. *Ibidem*, p. 317./ 16. *Ibidem./* 17. *Ibidem*, p. 319./ 18. *Ibidem*, p. 319./ 19. *Ibidem./* 20. Ştefan Ştefănescu, *Istoria românilor de la Mihai Viteazul la Constantin Brâncoveanul*, Editura Universităţii din Bucureşti, 1996, p. 125./ 21. *Ibidem./* 22. Florentin Popescu, *op. cit.*, p. 27./ 23. *Ibidem*, p. 28./ 24. *Ibidem*, p. 29./ 25. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 320./ 26. Dan Berindei, *Oraşul Bucureşti, reşedinţă şi capitală a Ţării Româneşti 1459 – 1862*, Societatea de Ştiinţe Istorice şi Filologice din R.P.R., Bucureşti, 1963, p. 84./ 27. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, pp. 320 – 321./ 28. *Ibidem*, p. 321./ 29. Florentin Popescu, *op. cit.*, p. 30./ 30. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 321./ 31. Nicolae Iorga, *Istoria românilor prin călători*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1981, p. 313./ 32. *Ibidem*, pp. 322 – 323./ 33. Florentin Popescu, *op. cit.*, p. 29./ 34. *Ibidem*, p. 130./ 35. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 323./ 36. Ştefan Ştefănescu, *op. cit.*, p. 125./ 37. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 323./ 38. *Ibidem*, p. 324./ 39. *Ibidem*, p. 325./ 40. *Ibidem./* 41. *Ibidem./* 42. *Ibidem*, p. 326./ 43. Florentin Popescu, *op. cit.*, p. 33./ 44. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 327./ 45. *Ibidem./* 46. Florentin Popescu, *op. cit.*, pp. 33 – 36./ 47. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 328./ 48. *Ibidem*, p. 329./ 49. Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri şi până astăzi*, vol. V, Editura Albatros, Bucureşti, 1971, p. 422./ 50. Florentin Popescu, *op. cit.*, p. 31./ 51. *Ibidem./* 52. *Ibidem*, p. 32./ 53. *Ibidem./* 54. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 330./ 55. *Ibidem*, p. 332./ 56. *Ibidem*, pp. 334 – 335./ 57. *Ibidem*, pp. 336 – 337./ 58. *Ibidem*, p. 337./ 59. *Ibidem./* 60. *Ibidem*, p. 351./ 61. *Ibidem*, p. 354./ 62. *Ibidem*, pp. 354 – 355; Radu Ştefan Vergatti, *Începuturile bibliotecii de la Academia Domnească „Sf. Sava" şi stolnicul Constantin Cantacuzino*, în „Biblioteca Bucureştilor" nr. 4/1998, p. 5./ 63. Ştefan Ionescu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 355./ 64. Radu Ştefan Vergatti, *op. cit.*, p. 5./ 65. *Ibidem*, p. 6./ 66. Ştefan Ştefănescu, *op. cit.*, p. 124.

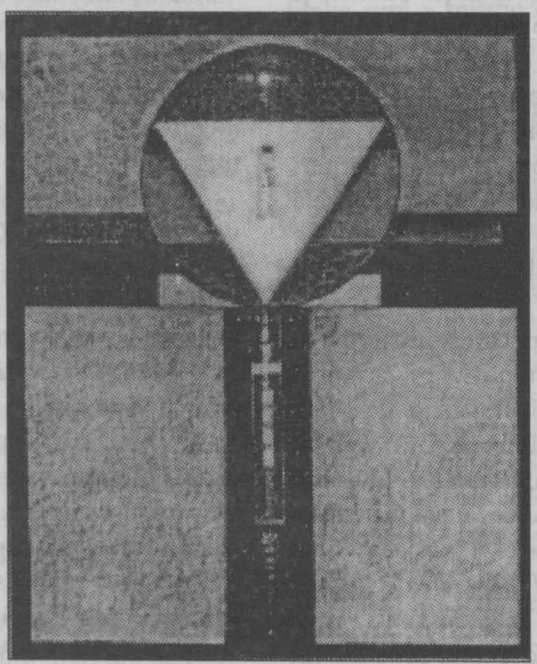

Reproduceri din Expoziţia retrospectivă PETRE ACHIŢENIE, Galeriile BCU, mai 2002 – pp. 14, 29, 30, 31, 34

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga" a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"

CARAGIALE, *Noaptea furtunoasă*
16 litografii originale de Aurel Jiquidi, 1931

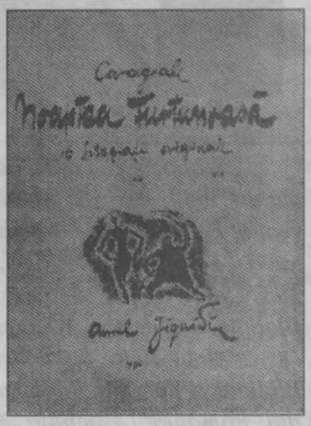

Jupân Dumitrache – Titircă Inimă-rea, cherestigiu, căpitan în garda civică: *Ştii dumneata că la lăsata secului am mers la grădină la "Iunion", eream eu, consoarta mea şi cumnata mea Ziţa./ ... şi apucăm pe la Sfântul Ionică ca să ieşim pe Podul de pământ, papugiul cât colea după noi; ieşim în dosul Agiei, coate goale după noi!/* Ipingescu: *Bravos ziar domnule. Ăsta ştiu că combate bine!/* Rică Venturiano. Spiridon./ Chiriac: *Dar dacă eu 'oiu muri?... Vezi dumneata spanga asta!/* Jupân Dumitrache: *... l'am văzut din uliţă pe fereastră aici în casă./* Rică: *Pardon!... scuzaţi! bonsoar!/* Jupân Dumitrache: *Mi s'a dus ambiţul, nu mai vroi să ştiu de nimic, mi s'a necinstit onoarea de famelist.../* Veta: *Sunteţi nebuni? Vreţi să se rupă schelele cu voi!/* Rică: *O! ce noapte furtunoasă. Oribilă tragedie./* Veta: *L'a prins!* Ziţa: *Ah! mor!/* Chiriac: *Stăi!* Dumitrache: *Ce pofteşti, mă musiu!*

I.L. CARAGIALE, *Versuri*
Stanțe elegiaco-satirice. Gogoşi rimate. Parodii. Epigrame. Fabule. Ode umoristice
Culese şi adnotate de Barbu Lăzăreanu, "Viaţa Românească", Bucureşti, 1922

Ce'mi spui de poezie, d'acea himeră tristă,/Când lumea d'astăzi, rece şi materialistă,/Îşi râde de himere şi de puterea lor?/Credinţele d'acuma condamnă poezia/Ca rătăcirea, crima, păcatul, erezia/Ce merită să poarte dispreţul tutulor.//Ascultă-mă şi crede: de vei simţi vr'odată/Că peptul tău nutreşte scânteia cea sacrată,/Să ştii că miserabil vei trece pe pământ;/În timpurile noastre, de cât să cânţi, mai bine/De petre sparge'ţi lira ş'apoi sufocă'n tine/Fugoasa-ţi inspirare ş'al tău nebun avânt...
(*Ce-mi spui de poezie...*, 1874)

Ion Luca CARAGIALE, *Une lettre perdue*
Comédie en quatre actes, traduite du roumain par André Kédros. Illustrations de Mireille Miailhe. Les Éditeurs Français Réunis, Paris, 1953

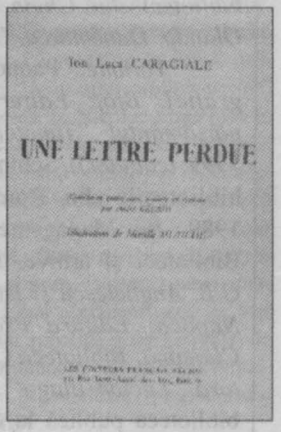

... «Une lettre perdue» n'a encore jamais été traduite en France. Certes, elle présente des difficultés sérieuses d'adaptation. Caragiale y emploie un style et une langue d'une grande saveaur. Son génie a créé dans ce domaine avec une aisance et une liberté habituellement interdites aux écrivains qui ont à s'exprimer dans une langue plus vieille, littérairement parlant, et moins plastique que le roumain. C'est dire que la présente traduction, même côtoyant les extrêmes limites des licences permises en français, trahit forcément de nombreuses inventions verbales de Caragiale, qui, grâce à leur cocasserie merveilleusement typique, sont, en roumain, devenues des expressions populaires...
(André Kédros)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

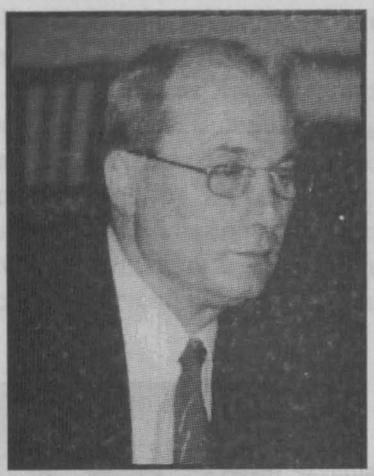

Dintre noi, cei care alcătuim firava și anonima breaslă a bibliotecarilor, a mai plecat în veșnicie un OM. Este vorba de bunul coleg și prieten TRAIAN BRAD.

Personalitate de o rară noblețe sufletească și spirituală, prezență mereu vivantă și afabilă. Din implicarea în miezul problemelor biblioteconomiei românești își făcuse un mod de viață. Sufletul său era imun la ură și vrăjmășie. Iubea Ardealul cu o patimă dulce și discretă. Îl cîntam împreună cînd ne întîlneam. Ultima dată ne-am văzut în decembrie 2001 la un simpozion organizat de BCU – București. Purta pe chip amprenta unor continue frămîntări lăuntrice: monografia *Lectura și biblioteca publică la Cluj* și, mai ales, inaugurarea noului sediu al Bibliotecii Județene Cluj, pentru care prilej plănuise o palincă a bucuriei cu prietenii și colegii din țară.

La începutul lunii martie mi-a trimis unul din copiii săi de suflet: marele tom al monografiei. Am vrut să-i fac o bucurie prin referatul-recenzie de mai jos, dar n-a fost să fie. Din 8 iunie nu mai am cu cine să cînt Ardealul.

Adio, bunule prieten!

(L. B.)

O carte izvorîtă din pasiune și patriotism

Ardelean cu genom de sinteză, dar sigur cu suflet românesc, semper viriscent ca bradul și tot ca el cu ambiția altitudinii (spirituale, bineînțeles), spirit gospodăresc și manager permanent implicat, exemplar caracter de luptător pe baricadele biblioteconomiei românești – acesta este omul Traian Brad care-și pune amprenta spirituală pe voluminosul tom monografic *Lectura și biblioteca publică la Cluj*, Editura Casa Cărții de Știință, 2001, o carte corolar al unei vieți închinate cărții. Titlul lucrării ne avertizează că avem de-a face cu o monografie a lecturii și bibliotecilor din spațiul clujean, dar în conținut se fac consistente trimiteri la provincia istorică Transilvania și la întregul spațiu locuit de români.

Substanța cărții se structurează în două mari secțiuni: a) – istoria așezării, a bibliotecilor și a lecturii de la începuturi și pînă la anul 1949 și b) – biografia bibliotecii publice din Cluj de la anul 1949 (anul oficial al înființării) pînă astăzi.

Cele mai vechi urme de locuire a teritoriului clujean datează din perioada paleoliticului mijlociu (120.000 – 80.000 î.Ch.). De la anul 106 d.Ch. și pînă la 271 d.Ch., ocupația romană conferă fostei așezări dace Napoca rangul de municipiu și apoi pe cel de colonie, fapt care denotă importanța acordată de coloniști "intramuros-ului". După retragerea aureliană (271 d.Ch.), populația se întoarce la formele ancestrale de organizare, sub presiunea valurilor de popoare migratoare. La sfîrșitul secolului al IX-lea maghiarii se statornicesc în Cîmpia Panonică și încep infiltrațiile în teritoriul românesc, finalizate cu ocupația cetății Cluj-Mănăștur-Calvaria (sec. XI) a voievodului Gelu și înființarea aici a unui claustru pentru călugării benedictini. Prin aceasta Clujul devine o importantă așezare cultural-administrativă. Prima atestare documentară datează din anul 1275 sub denumirea de "villa Kulusvár". La 19 august 1316, așezarea este ridicată la rang de oraș de către regele Carol Robert de Anjou. Ocuparea Transilvaniei de către maghiari și colonizarea ei masivă fac din acest străvechi teritoriu românesc un spațiu de interferență etnică și confesională în care elementului autohton i se rezervă un statut inferior. Din acest moment pentru români începe o lungă perioadă de luptă, sub diverse forme, împotriva intoleranței și a tendințelor de deznaționalizare impuse de elementele alogene.

Printre aceste forme de luptă un rol important îl vor avea instituțiile culturale, inclusiv bibliotecile, în menținerea limbii române și-n afirmarea conștiinței de neam. Primele biblioteci din Ardeal sunt urmarea diseminării unor ordine monastice odată cu ofensiva catolicismului spre est. Documentele atestă apariția primei biblioteci la sfîrșitul secolului al XII-lea pe lîngă mănăstirea cisterciană de la Igriș (zona Aradului). Vor urma și altele, inclusiv la Cluj, dar prima bibliotecă românească de însemnătate din Transilvania se va înființa abia în anul 1513 pe lîngă biserica Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului. Apariția mai tîrziu decît în Moldova sau Țara Românească a bibliotecilor românești – ne spune autorul – se datorează condițiilor de împilare impuse de imperiul habsburgic și de cele trei naționalități recunoscute: ungurii, secuii și sașii. Transilvania nu a avut parte nici de mănăstiri românești vechi și bogate unde călugări școliți la Athos și în mănăstirile slave adunau cu sîrg bucoavne și manuscrise, nici de minți luminate precum Brâncoveanu, Mavrocordat, Miron Costin sau Stolnicul Cantacuzino, recunoscuți pentru pasiunea cu care colecționau cărți clasice și scrieri ce circulau în epocă. Pe de altă parte, în încercarea lor de a-și înființa biblioteci, românii ardeleni n-au primit vreun ajutor de la principii și regii stăpînitori în Transilvania, străini în fond de ființa lor, sau, mai apoi, de la guvernele la fel de indiferente și străine ale căror preocupări vizau doar dezvoltarea celor trei națiuni. În atare condiții, nu e de mirare că cele dintîi biblioteci românești au apărut mult după cele ungurești și săsești sub oblăduirea bisericii, singura instituție românească ce se bucura de oarecare independență și trecere la autorități. Clujul va deveni un important centru al cărții în cea de-a doua parte a secolului al XVI-lea cînd se înființează prima tiparniță de către preotul sas Gaspar Heltai (1550), a doua mare bibliotecă de pe lîngă colegiul iezuit (1557) și prima universitate (1581). Numărul bibliotecilor crește simțitor, ajungînd, în preajma anului 1700, la 37 de biblioteci particulare. În secolul următor acestora li se adaugă marile colecții princiare și nobiliare ca acelea ale lui Ignatius Bátthyány

Traian Brad s-a născut la 31 august 1945, Pănade, jud. Alba. Absolvent al Facultății de Filologie, Universitatea "Babeș-Bolyai" Cluj, 1972. Din 1987, director și director general al Bibliotecii Județene "Octavian Goga".

Unul dintre fondatorii Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România/ Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România, vicepreședinte al acesteia din 1990 până în 1998, când este ales președinte; între 1994 și 1998, primul președinte al Consiliului Directorilor de Biblioteci Publice din România. Membru fondator al Societății Culturale "Lucian Blaga" (1990, director executiv din 1994), al Fundațiilor "Mihai Eminescu" (1998) din Cluj-Napoca, "Timotei Cipariu" (1998) din Pănade (Alba). A colaborat cu lucrări de istorie culturală sau de specialitate în reviste de cultură, de biblioteconomie și știința informării, în publicații periodice locale sau naționale precum: "Tribuna", "Biblioteca", "Magazin bibliologic" (Chișinău), "Curier" (Târgoviște), "Biblioteca Bucureștilor", "Revista Bibliotecii Naționale". Stagii de documentare la biblioteci din China, Franța, Anglia, Olanda, Danemarca, Grecia, Ungaria.

Volume: Pănade 700. *[Monografie]. Blaj: Editura ASTRA. Despărțământul "Timotei Cipariu" Blaj, 1999 (coautor);* Schimbări esențiale în bibliotecile din România după anul 1989. *În:* Management pentru viitor. Biblioteci și arhive. *Editori: Hermina G.B. Anghelescu și Istvàn Király. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană; Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga", 2000;* Lectura și biblioteca publică la Cluj, *Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2001.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

(1741 – 1798), Samuel Teleky și Samuel Bruckenthal.

Pe fondul întețirii luptei de emancipare națională a românilor ardeleni în secolul al XVIII-lea, puternic stimulată de inițiativele Școlii Ardelene, la Cluj apare lectura care premerge apariția bibliotecilor. Prima ei formă de manifestare este urmarea înființării celor două lăcașe de cult românești: ortodox, zidit în 1795, și catolic, înălțat la 1802. Tot acum se răspîndesc *Biblia* și numeroase cărți populare (*Alexandria*, *Esopia* etc.). Din secolul al XIX-lea apar și proliferează așa-zisele "Reuniuni de lectură" sau "Casine Române", cea mai veche la Brașov (1835), apoi și la Cluj (1861). În preajma Revoluției române de la 1848 se înființează prima "Societate de Lectură Românească" (1845), care va fi o adevărată școală pentru conducătorii revoluției. După Revoluția de la 1848, ASTRA, înființată la Sibiu cu scopul ridicării nivelului cultural al românilor, continuă lupta pentru emancipare culturală prin cultivarea limbii și literaturii române, prin înființarea a numeroase biblioteci populare și promovarea lecturii în societăți de lectură și șezători literare. În 1900, ASTRA înregistrează 54 de biblioteci, și 626 în anul 1914.

După Marea Unire din 1918 pentru bibliotecile românești se deschid perspective de bun augur. Astfel, la 14 mai 1921 se inaugurează o "bibliotecă populară" în edificiul Bibliotecii Universitare din Cluj (înființată în 1872) – premergătoarea Bibliotecii județene de azi. Ea dispunea de 1.500 de volume cărți românești donate de Ministerul Muncii și de 500 de cărți ungurești. Biblioteca populară va fi una din bibliotecile publice exemplare din Ardeal, cu un regulament bine definit, cu spații adecvate pentru lectură (220 de locuri), cu "un fumoar și un bufet" (1922), precum și cu o "cameră de baie pentru personalul bibliotecii" (din anul 1930). Deși fondul de carte sporește considerabil (10.000 de volume în anul 1935), neliniștitor rămîne raportul dintre cititorii minoritari (21.212) și cei români (17.433), ceea ce face ca mulți intelectuali români (Rebreanu, Călinescu) să deplîngă inapetența pentru lectură a cetățeanului român de rînd.

Începutul celui de-al doilea război mondial aduce cu sine mutilarea Transilvaniei prin odiosul Diktat de la Viena (1940) cînd Clujul va fi cedat Ungariei. Întreaga bibliotecă este forțată să ia drumul pribegiei la Turda, Alba Iulia, Sibiu și Timișoara. La 12 septembrie 1944, Clujul și întreaga Transilvanie au intrat sub autoritatea Comandamentului sovietic care a creat un "Consiliu Consultativ Suprem al Nordului Transilvaniei" cu atribuții guvernamentale. După instalarea Guvernului FND, în frunte cu Petru Groza, la 13 martie 1945 are loc solemnitatea reîncorporării Ardealului de Nord la țara mamă. În toamna anului 1945 revine acasă și Universitatea, dar se va pune cu acuitate problema înființării unei biblioteci publice separate de aceasta.

La 7 septembrie 1949, ziarul "Lupta Ardealului" anunța că în ziua precedentă s-a deschis "Biblioteca Municipală Cluj" organizată de Comitetul Provizoriu Urban Cluj. Ea dispunea de circa 25.000 de volume în limbile română, maghiară și altele. Din august 1950, Biblioteca Municipală va intra în subordinea Sfatului Popular al Regiunii Cluj sub denumirea, din 1951, de Biblioteca Centrală Regională. De la momentul inaugurării și pînă astăzi ea va trece prin mai multe sedii, iar lamentația privind precaritatea spațiului de expunere devine un laitmotiv.

Între anii 1945 – 1989 biografia bibliotecii publice din Cluj se suprapune convenționalelor etape istorice. Astfel, între anii 1945 – 1956 traversează perioada de comunizare a României sub ocupația sovietică, instaurarea așa-zisei "dictaturi a proletariatului" și încercarea abuzivă de schimbare a codului de valori spiritual-culturale și morale tradiționale. Îndoctrinarea forțată și proletcultismul se vor repercuta în mod tragic atît asupra instituțiilor de cultură, cît și asupra slujitorilor acestora. Mulți intelectuali inaderenți la noul regim vor suferi rigorile închisorilor ori vor fi marginalizați. Cultul greco-catolic este interzis (1948), iar bisericile acestuia vor fi preluate de biserica națională, ortodoxă. Cenzura se înăsprește la maximum, iar în biblioteci are loc o masivă epurare a tuturor documentelor prohibite, "incompatibile" cu ideologia și morala comunistă. Pînă în anul 1948 listele cu publicații interzise însumau 8.000 de titluri. Învingerea "rezistențelor" din cultură și știință va continua pînă în anul 1964 cînd se va resimți desovietizarea și o evasidetașare față de Moscova. În acest vitreg context istoric, biblioteca publică "desfășoară o vie muncă de masă cu cartea în sprijinul sarcinilor politice și economice și educării comuniste a oamenilor muncii". Iată doar un singur exemplu: în anul 1960 Biblioteca Regională Cluj organizează 288 de manifestări culturale cu participarea a 13.427 de cititori. Între aceste "acțiuni", 15 au fost "seri literare" cu teme ca: "Lenin" (4 seri literare), "Călătorie în URSS" (3 seri literare), "Lupta PMR" (1) etc. Pentru această intensă activitate de propagandă și îndoctrinare B.R. Cluj va primi, în anul 1962, diploma de merit la concursul "Biblioteca în slujba victoriei construcției socialiste", iar în anul următor bibliotecarii vor fi decorați cu medalia "În cinstea încheierii colectivizării agriculturii". Perioada 1965 – 1970 corespunde unei relative liberalizări a ideilor, unor noi orientări în cultură cu reluarea tradițiilor majore ale istoriei și spiritualității naționale. Numărul bibliotecilor publice și sindicale crește, li se adaugă și dimensiunea cultural-formativă, dar rămîn în continuare instrumente de propagandă și îndoctrinare.

Din anul 1971, odată cu plenara celebră din iulie, începe o etapă de "îngheț ideologic", cu politizare extremă, cu paranoia propagandei și a cultului personalității prin "Festivalul Cîntarea României" în care sunt angrenate și bibliotecile cu slujitorii lor. Regimul bicefal dictatorial se resimte tot mai acut și în viața și activitatea Bibliotecii Județene Cluj (din 1973 primește noua denumire) prin restricții bugetare, reduceri de personal, privațiuni de tot felul, suprimarea revistei "Biblioteca" (1974) și trecerea acesteia ca supliment al "Îndrumătorului cultural", promovarea hiperbolei statistice din dorința politrucilor de a dovedi "realizări și împliniri" etc. În ciuda vicisitudinilor de ordin politic și istoric, Biblioteca Județeană Cluj are o evoluție ascendentă și rolul ei în comunitate sporește. În anul Revoluției din 1989 ea dispunea de 502.376 de volume și de 21.183 de utilizatori.

După 1989, în contextul democratizării țării și-al libertății de informare, și în biblioteci au loc mutații lente, dar substanțiale atît în ce privește raportul acestora cu comunitățile, cît și în modernizarea și sincronizarea cu instituțiile occidentale similare. Biblioteca Județeană Cluj, dispunînd de buni specialiști și de o echipă managerială de excepție, va reuși în scurt timp să-și reorganizeze și să-și diversifice fondul de publicații, să demareze procesul de prelucrare automatizată a colecțiilor, să creeze noi facilități și servicii pentru public (primul Centru de Informare Comunitară, o consistentă mediatecă, un puternic laborator de informatizare cu peste 50 de calculatoare, conectarea la Internet, realizarea filialei "Transilvania" din Chișinău etc.). La acestea adăugăm participarea specialiștilor bibliotecii la inițiative de nivel național și internațional, precum și instituirea unui program de animație de excepție. Toate aceste izbînzi fac din Biblioteca Județeană Cluj o unitate etalon în rîndul bibliotecilor publice din România. Dar cea mai mare victorie postrevoluționară, pe fondul dificultăților economice și financiare prin care trece România, este edificarea unui nou sediu, împlinirea unei dorințe exprimate cu aproape patru decenii în urmă (la 22 ianuarie 1964 se dădea curs primei adrese cu această doleanță către Sfatul Popular Regional).

Ne apropiem de finalul acestui referat-recenzie cu conștiința că am reușit să facem un rezumat sumar al unei lucrări care, în subsidiar, adiționează informație cu acribie benedictină. Alături de evoluția propriu-zisă a bibliotecii (sediile în care a funcționat, dezvoltarea colecțiilor, scheme de personal, salarii, acțiuni de animație, activități metodice în teritoriu, preocuparea pentru dotarea tehnică etc.), orice specialist bibliotecar poate găsi aproape toate actele normative referitoare la biblioteci, evoluția "Asociației bibliotecarilor" (de la înființare în anul 1919 sub conducerea lui Nicolae Iorga pînă la zi), file din istoria învățămîntului biblioteconomic românesc, apariția revistei de specialitate "Călăuza bibliotecarului" (1948) și metamorfozele ei în timp și, bineînțeles, multă, foarte multă teorie și practică biblioteconomică. Nu știu dacă autorului i-a scăpat ceva. Poate doar desprăfuirile, dezinsectizările și deratizările făcute de-a lungul timpului la sediul bibliotecii și în filiale. Tocmai propensiunea pentru amănunt, acribia și dorința acerbă de a nu scăpa nimic din ceea ce l-ar putea interesa pe potențialul lector introduc repetiții și date frivole, de dare de seamă, care induc senzația de redundanță, dar care nu impietează cu nimic scopul și valoarea lucrării. În concluzie: o monografie model, o carte izvorîtă din pasiune și patriotism.

Liviu BUTUC

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Ioan FLORA

„... scrisul său comunică în profunzime cu toate transformările importante ale poeziei româneşti din ultimii vreo douăzeci de ani. El propune însă, cu o remarcabilă forţă şi prospeţime, originalitatea unei personalităţi formate deopotrivă în spaţiul de fertile interferenţe culturale de peste Dunăre, contopind, pe de altă parte (lucru nu tocmai frecvent la poeţii noştri de azi) acel amintit filon de sensibilitate telurică (pe care am greşi calificîndu-l grăbit de tradiţionalist) cu o foarte modernă conştiinţă a poeziei, deschisă spre lumea noastră plină de tensiuni".

Ion POP, „Contrapunct", 3/1995

Notă biobibliografică

Ioan Flora s-a născut la 20 decembrie 1950, în Satu Nou, comuna Panciova (Banatul Sîrbesc, Iugoslavia). Este fiul lui Ioţa Flora şi al Vioricăi Flora (n. Balnojan), ambii ţărani. După studiile liceale terminate în 1969 la secţia română a Liceului din Vîrşeţ, a absolvit în 1973 Facultatea de Filologie (secţia Limba şi literatura română – Limba şi literatura franceză) a Universităţii din Bucureşti.

Debutează publicistic în săptămînalul cultural din Panciova, „Libertatea", nr. 4/1968, cu poezia *Adeseori*. Debutul editorial are loc în 1970, cu volumul de poezie *Valsuri* (Ed. Libertatea, Panciova).

Volume de poeme: *Iedera*, Ed. Libertatea, 1975; *Fişe poetice*, Ed. Libertatea, 1977, ed. a II-a – antologie – Ed. Cartea Românească, 1981; *Lumea fizică*, Ed. KOV, Vîrşeţ, 1977; *Terapia muncii*, Ed. Libertatea, 1981; *Starea de fapt*, Ed. Libertatea, 1984, ed. a II-a – Ed. Dacia, 1986; *O bufniţă tînără pe patul morţii*, Ed. Libertatea, 1988, ed. a II-a – Ed. Cartea Românească, 1998; *Memoria asasină*, antologie, Ed. Libertatea, 1989; *Tălpile violete*, Ed. Libertatea, 1990, ed. a II-a – Ed. Clusium, 1998; *Poeme*, antologie, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1993; *Discurs asupra struţocămilei*, Ed. Cartea Românească, 1995, ed. a II-a – Ed. Paralela 45, 1998; *Cincizeci de romane şi alte utopii/ Fifty Novels and Others Utopias*, Ed. Eminescu, 1996; *Iepurele suedez*, Ed. Cartea Românească & Asociaţia Scriitorilor din Bucureşti, 1997, ed. a II-a – Ed. Paralela 45, 1998; *Medeea şi maşinile ei de război*, Ed. Libertatea, 1999; *Scriptor. Poeme alese*, Ed. AXA, Botoşani, 2001.

A tradus din limba sîrbă volume de poezie de Vasko Popa şi Adam Puslojić. Este îngrijitorul şi traducătorul *Antologiei poeziei sîrbe (sec. XIII – sec. XX)*, Ed. Cartea Românească, 1999.

Scriptor

Trec oameni obosiţi.
S-ar putea spune că e zi frumoasă.
Abia mai pot percepe
mişcările braţului tău în lumină.
Materia migrează.
Uneori, disting uşoare nuanţe de vorbire.
S-ar putea spune multe.

Iată-mă scriptor.
Iată-mă cronicar citadin.

Cîntec de vară

Descărcăm sacii de porumb o după-amiază întreagă.
Dar e o plăcere.
Pămînt negru îmi intră sub unghii;
căldură, vomit.
Dar e mai mult decît o plăcere.
Argilă, prund, moloz,
se-astupă fîntîna din colţ.
E mai mult decît dacă ai îngropa omul de viu.

Porumb, vară violentă.
Trenul de patru, gustul de sudoare în gură,
nu i te poţi sustrage.
Descărcăm porumbul, 73 de saci.

Sine ironia

Dar unde vă e entuziasmul şi elanul creator, domnilor,
unde idealurile, unde actul gratuit şi inimile-albastre?
Şi el, măsurînd cu pas sigur distanţa de la geam
la masa de lucru,
vorbeşte cum tinereţea e o treabă comună şi publică,
cum pot fi ridicate generaţii sănătoase ca mărul.

Îmbracă, e dimineaţa, cămaşă ochi de curată,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

soarbe din mers cafeaua cu lapte.
E timpul ca omul să-şi ia idolii-n şuturi, spune.
Să le mînjească cu păcură casa,
să-i toarne pe la instanţele de rigoare.
Şi mîna lui albă
nu mai adună, în februarie,
zăpada de pe ramurile sure ale ulmului de cîmp
şi n-o mai depune în vase de porţelan vechi, pentru ceai.

Însemnări de lucru

Prin patruzeci şi ceva (a se verifica asta),
s-au făcut cîteva deschizături în gheţurile Dunării
şi-au fost înecaţi,
cum ai arunca o piatră de rîu în apă,
trei mii de oameni.

În Codrii Catinului,
alte cîteva zeci de mii şi-au băut, înspre dimineaţă,
porţia de lapte amestecat cu ghips şi s-au metamorfozat
cu toţii, care-n arin, care-n burete-de-tîrş.

Chiar acum, în mijlocul şoselei asfaltate,
o şerpoaică îşi scoate pe gură ouăle, mari ca nişte fudulii
şi-ncearcă să facă cu coada gaură-n asfalt.
Pe malurile Dunării se-aprind lumînări şi se-nfig
în zăpada aceluiaşi cer albastru.

Tăcerea ca stare de fapt

El stătea rezemat de spătarul unui scaun în curte
şi-şi ascuţea cu migală, ca orice ţăran,
un vechi şi ruginit ferăstrău.
Tăcea şi ascuţea şi era o dogoritoare zi de vară –
aerul sticlos putea fi fărîmiţat cu maiul.

Ea-şi tîrşea primprejurul mesei picioarele desculţe,
atinse de reumatism şi varice,
şi-l bombănea şi-l drăcuia şi-l dăscălea
cum că asta, că aia, că ailaltă,
că aşa şi numai aşa,
că de ce, că pînă cînd, că de unde şi pînă unde,
că-i un beţiv şi-un vai de capul lui,
că-i o putoare,
că, iarăşi, cum de-şi permite, ticălosul,
şi meliţa şi nu mai tăcea din gură.

Iar el stătea liniştit şi-şi ascuţea ferăstrăul
şi nu catadicsea să scoată o vorbă.
Zîmbea din cînd în cînd, cum şi rîdea în hohote
la răstimpuri,
pentru ca înspre seară,
cînd isprăvise ce-avea de isprăvit,
să i-o trîntească, scîrbit, de la obraz:
„Tină, Tină,
puică bizantină!"

Ea-şi tîrşea şi mai departe picioarele desculţe
prin curte şi-l bombănea înainte,
întrebîndu-l cam ce-ar fi aia,
şi că-i un boşorog beţiv, un neisprăvit.
El zîmbi a rîde şi-şi aşeză ferăstrăul în cui
şi ieşi în stradă şi privi cerul,
spunîndu-şi că s-ar putea, totuşi, să nu plouă
şi va apuca să-şi taie salcîmul.

Pe dealuri, în sus

Tocmai îmi beam cafeaua în dimineaţa aceea
şi se încrucişau pe toată suprafaţa geamurilor
salcîmi hărţuiţi de spaţiu şi ger;
eram optimist ori mai curînd pustiu,
renunţasem de mult la ideea de victimă
visînd la ordine şi perfectă măsură,
la poate, *la* se cuvine, *la* ar trebui;

imaginam,
vedeam bufniţe bătute în cuie în dimineaţa aceea,
sechestrate în cuvinte pe un perete alb şi imens;
bufniţe icnind la lumina ţepoasă şi subţire,
urcînd ca o lacrimă albastră, pe dealuri, în sus.

Moartea cu efect întîrziat

Îmbrîncită pe scări, bocind şi căinîndu-se
ea tîra după sine un sac rotofei de grîu
şi chiar dacă-i tăiai o mînă, tot nu se rupea de el.
Era o ţărancă măruntă şi osoasă, transpirată,
îmbrăcată-n ciupag şi fustă largă cu opreg,
iar comisarii poporului luptau pentru binele poporului,
astfel încît trebuia confiscat sacul,
cu femeie cu tot.
Era pe la sfîrşitul unei veri dogoritoare şi ei
o călcau în picioare, căutînd s-o convingă cu vorba.
Şi dacă văzură că nu şi nu, unul din ei apucă briceagul
rînjind şi dădu gaură sacului,
grăunţele risipindu-se în jos pe scări,
prin pulberea de-o palmă.

Ea se-aplecă deasupra
puzderiei de mirabile seminţe şi sterpe,
le răscoli cu degetele, le duse cu smerenie la gură,
la tîmple, pornindu-se să le bocească îndelung
ca pe-un tînăr brad secerat de furtună.
Şi n-o mai poftiră în sala aceea lungă de la primărie,
cu bănci soioase de-o parte şi de alta, şi n-o mai călcară
pe burtă şi nu-i mai smulgeau firele lungi din nas
şi nu-i mai strîngeau unghiile cu uşa, ci o stropiră
cu apă de la cişmea, de-o podidiră nişte fiori reci
şi, desigur, o conştiinţă de clasă în toată regula.

Trecuse o jumătate de viaţă de om de-atunci
şi zace acum, iată, ca un straniu bulgăr de gheaţă
(cu ghete noi în picioare şi cîrpă neagră pe cap)
în lada frigorifică,
aşteptîndu-şi fiii de prin Suedia şi alte Americi,
să-i presare, cu mîna lor dolofană şi poate tremurîndă,
cîteva grăunţe de grîu în păr, o pînză de vid
pe ochii-i oţeliţi şi doi bănuţi de aramă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Puncte de vedere

Dreapta europeană se teme de o "invazie invizibilă" în Uniunea Europeană

Steven ERLANGER

International Herald Tribune

Pe măsură ce Uniunea Europeană se îndreaptă inexorabil spre extindere, europenii devin conştienţi de o lume mai puţin suverană, mai puţin confortabilă, care insuflă printre oamenii în vârstă şi printre cei defavorizaţi un sentiment de anxietate ce continuă să întreţină creşterea extremei drepte.

Puternica afirmare a lui Jean-Marie Le Pen în prima rundă a alegerilor prezidenţiale din Franţa a apărut ca o nouă confirmare a rasismului şi xenofobiei pe care Le Pen, în vârstă de 73 de ani, le susţine de 30 de ani. Deşi a pierdut în faţa lui Jacques Chirac, în runda finală, Le Pen a produs un cutremur.

Temele sale favorite, anti-crimă şi anti-imigraţie, au găsit ecou în întreaga Europă, din Austria şi Italia până în Belgia, Danemarca, Olanda şi Germania.

Dar Le Pen produce o nouă îngrijorare legată de pierderea identităţii naţionale, acutizată şi din perspectiva europenizării şi globalizării, pe care o numeşte "euro-globalizare".

Prin legarea acestei noi lumi înfricoşătoare de acţiunile Americii, Le Pen sădeşte terenul pregătit pentru el de partidele de stânga din Franţa, cu plângerile lor permanente faţă de "Coca-colonizare", McDonald's şi hrana modificată genetic.

"Există o serioasă preocupare pentru teme precum identitatea personală şi naţională, în care dreapta dură îşi are rădăcinile", spune Simon Serfaty, directorul Departamentului de Studii europene de la Centrul pentru Studii strategice şi internaţionale. *"Oamenii simt o invazie invizibilă: prea mulţi imigranţi, Uniunea Europeană, intruziunea culturii americane"*.

Europenii descoperă că, pe măsură ce Uniunea Europeană se lărgeşte, atât din punct de vedere geografic, absorbind ţări din fostul bloc sovietic, cât şi din punct de vedere instituţional, prin volumul mare de legi şi moneda comună, statul naţional, pentru care părinţii şi bunicii lor au luptat şi s-au jertfit, piere la rândul său.

Uniunea Europeană s-a născut din tragedia celui de-al doilea război mondial, pentru a salva statul naţional. Dar conceptul de uniune este în prezent inevitabil.

"Europenii transformă statele naţionale în state membre, iar acestea vor trebui să respecte o anumită disciplină ce le va refuza suveranitatea naţională pentru care au luptat în trecut", spune Serfaty. Această schimbare naşte şi o nouă îngrijorare: aceea că Bruxelles-ul nu va avea grijă de cetăţenii săi aşa cum au făcut-o capitalele naţionale în trecut. Instituţii ale ierarhiei europene definesc în prezent politica monetară naţională şi reglementează ce trebuie să facă oamenii, care le este hrana potrivită şi chiar cum să scape de gunoiul menajer.

La aceste sacrificii ale libertăţii tradiţionale se adaugă fenomenul imigraţiei, cu cetăţenii imperiilor coloniale (pe care Europa a luptat să le creeze) care se întorc acum în metropolă – mai tineri, mai săraci şi de altă rasă. Acest fenomen se manifestă printr-o teamă crescândă şi în mare măsură întemeiată faţă de infracţiuni, care se alătură fricii de terorismul musulman care a urmat după 11 septembrie.

Principala întrebare pentru europeni, spune Serfaty, este *"cum să devii ceva diferit fără a te transforma în altceva sau în ceva mai puţin important?"*

În opinia lui Christoph Bertram, director al Institutului de Securitate şi Afaceri Internaţionale, consilier în guvernul german, partidele importante ale Europei au avut puţine lucruri de spus faţă de această situaţie. *"Este vorba de corectitudine politică, dar noi nu punem în discuţie probleme cum ar fi imigraţia şi crima"*, spune Bertram. Există mulţi europeni pentru care politica nu este relevantă în viaţa lor. *"Statul pretinde că acestea nu sunt probleme serioase, dar dacă sunt ridicate, atunci se consideră că eşti de partea fasciştilor şi neajutoraţilor"*.

Exploatând un sentiment general de dezamăgire faţă de politicienii Europei, exprimat prin mai puţine voturi, Le Pen şi cei care şi-au modernizat discursul fascist, precum Joerg Haider în Austria şi Pim Fortuyn în Olanda, au avut o prezenţă extraordinară în procente. Haider a atras 27% din voturi în 1999; Fortuyn a obţinut peste 34% în alegerile locale din Rotterdam şi este de aşteptat să câştige 20 din cele 150 de locuri din Parlament în alegerile din 15 mai. Haider, Le Pen şi alţii au discutat despre formarea unui partid pan-european care să se opună Uniunii Europene, o ameninţare pe care oamenii politici de centru o iau în serios.

Timothy Garton Ash, un istoric cu studii la Oxford, consideră că *"cel mai mare eşec"* al Europei constă în incapacitatea *"de a include imigranţii, veniţi de la periferia Europei, ca cetăţeni europeni"*. Este izbitoare corelaţia dintre votul acordat lui Le Pen şi procentul "străinilor non-UE" din Franţa, afişată de "Le Monde" sub forma unei hărţi colorate.

Cea mai mare provocare a Europei, în afară de crearea locurilor de muncă, spune Garton Ash, *"este aceea de a veni cu propria noastră concepţie europeană despre visul american"*.

Pentru Mark Hunter, cercetător la Insead, o instituţie de studii economice din Fontainebleau, Franţa, succesul lui Le Pen se explică, parţial, prin eşecul oamenilor politici de stânga sau de dreapta de a da un răspuns serios la problemele privind infracţiunea şi imigraţia. În plus, spune Hunter, *"stânga acuză de mulţi ani pericolul pe care cultura americană îl reprezintă pentru identitatea şi cultura franceză"*.

Prin aceasta, adaugă Hunter, *"stânga a ajutat la legitimarea ideii conform căreia cultura franceză este în pericol de dispariţie iar acest fapt a legitimat discursul extremei drepte franceze. Frontul Naţional a făcut în mod explicit conexiunea"*.

(Din "International Herald Tribune", 6 mai 2002)

Traducere de Ortansa ENĂŞESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scrisoare din... Pitești

Biblioteca Județeană Argeș în anul 2002

Silvestru D. VOINESCU
Director

La 31 decembrie 2001 Municipiul Piteşti avea 200.000 locuitori. Biblioteca Judeţeană Argeş avea 457.000 volume, 110 abonamente la periodice româneşti şi străine, 21.977 cititori înscrişi şi 528.245 unităţi bibliotecare împrumutate.

De la începuturi până în anul 1950

Primele biblioteci din Piteşti sunt semnalate în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Astfel, la 25 mai 1852, revizorul şcolar Nicolae Simonide raportează, printre altele, Eforiei Şcoalelor că în „biblioteca" Şcoalei Primare Domneşti nu se mai aflau decât câteva cărţi. Semnalând în raportul său şi acest fapt este foarte posibil ca această bibliotecă să fi fost creată chiar de Simonide, care fusese primul director al şcolii între 1832 şi 1843. O altă bibliotecă despre care se ştie este aceea a „Şcolii de candidaţi" (de preoţie) pe care o înfiinţase şi o întreţinea pe cheltuială proprie Episcopul Argeşului între 1845 şi 1850, Samuil Tărtăşescu. Acesta pusese la dispoziţia şcolii propria sa bibliotecă, cu cărţi şi manuscrise şi cu „Gazeta de Transilvania" la care era abonat.

Marin Preda în vizită la bibliotecă, 27 martie 1973

Dezvoltarea economică a oraşului, care a accelerat mărirea numărului ştiutorilor de carte, a făcut să se simtă lipsa unei biblioteci, de la care să poată împrumuta cărţi toţi cei care voiau să citească.

Aceasta este una dintre explicaţiile ce se pot da gestului pe care Ecaterina Ştefu, proprietară din Piteşti, îl face în anul 1869, când, întocmindu-şi testamentul, lăsa o sumă de bani pentru înfiinţarea unei biblioteci publice în oraş. Prin actul autentificat la Tribunalul Argeş (nr.15/1869) se spune: *„... Vor fi datori moştenitorii mei să dea 200 de galbeni austrieci pentru înfiinţarea unei biblioteci în acest oraş, publică, pentru instruirea poporului şi care doresc să poarte numele soţului meu pentru memoria lui în eternitate; această sumă de galbeni – 200, se vor depune de către moştenitorii mei în termen de un an după decedarea mea, primăriei, spre a executa imediat a mea dorinţă fără a fi permis a se urma altfel".*

Testatoarea încetând din viaţă în acelaşi an, la 20 februarie 1870, moştenitorul principal S. George Ştefu depune primăriei oraşului suma de 2.350 lei noi. În petiţia pe care o depune la primărie cu această ocazie face precizarea: *„... Scopul pentru care mătuşa mea face această donaţie primăriei este de a se forma o bibliotecă publică, care să poarte numele Ştefu...".*

Primăria oraşului tărăgănează cu totul nemotivat înfiinţarea bibliotecii, cu toate intervenţiile lui S. George Ştefu, care până la urmă se plânge ministrului Cultelor şi Instrucţiunii publice. În anul 1878 ministrul cere primăriei o copie după testament şi, după ce o primeşte, intervine energic în favoarea bibliotecii. În sfârşit primăria este sensibilizată şi în luna noiembrie 1878 cere directorului gimnaziului să întocmească o listă cu cărţile necesare bibliotecii. În luna august 1879, primăria organizează licitaţia pe care o câştigă librarul I. Raicoviceanu, care, până la sfârşitul anului, predă primăriei cea mai mare parte din cărţile cuprinse în listă.

La 26 iunie 1880, primăria predă directorului gimnaziului cele 175 de volume împreună cu inventarul lor, spre *„a le conserva".*

Biblioteca este organizată într-o cameră a gimnaziului şi începând din martie 1881 de conservarea ei va răspunde profesorul Ion Trifonescu ce fusese numit de primărie. După câtva timp, biblioteca este mutată din nou la primărie, fapt care îl face pe directorul gimnaziului să intervină cu un memoriu în care se face şi precizarea: *„Cărţile sunt şi continuă de a fi ale comunei, ele se vor ţine numai la gimnaziu, de unde procurarea şi lectura lor vor fi mai accesibile decât în birourile primăriei".* Conducerea primăriei este de acord cu propunerea directorului dar dispune ca mai întâi să se întocmească un regulament de organizare şi funcţionare a bibliotecii. Regulamentul a fost întocmit şi aprobat de Consiliu la 16 martie 1886. Prin acest regulament care poartă semnătura primarului N. Constantinescu şi care a fost tipărit, directorul gimnaziului era administratorul şi conservatorul principal al bibliotecii.

Biblioteca a crescut de la an la an, atât prin alocaţiile primăriei, cât şi prin unele donaţii.

În anul 1904 biblioteca se măreşte cu cele 1.000 de volume pe care istoricul piteştean Gh. Ionescu-Gion – mort în acest an – le lasă prin testament urbei sale natale. Din anul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1897, Gimnaziul din Piteşti se transformase în Liceul "I.C. Brătianu" şi funcţiona în monumentalul local existent şi astăzi, construit după proiectele arhitectului Alexandru Băicoianu.

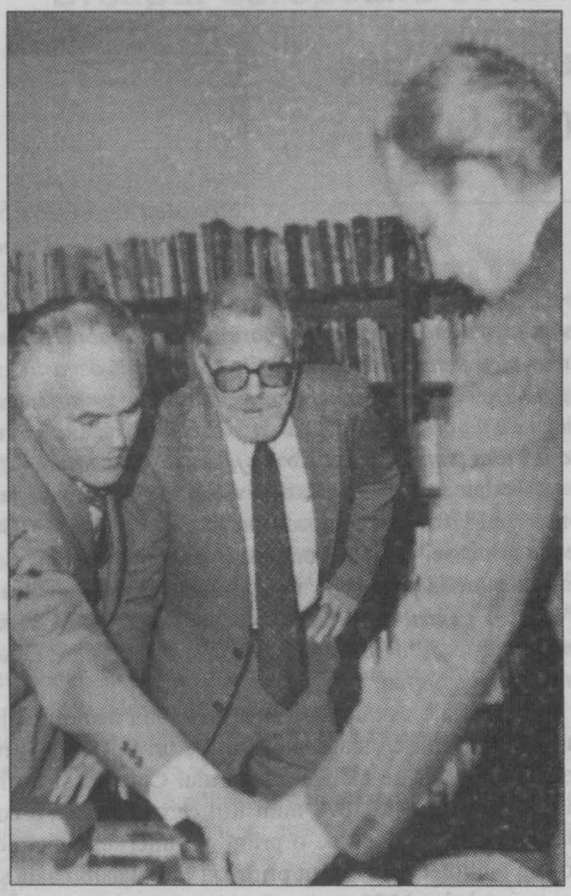

A. Dokal (centru), directorul Bibliotecii Americane din Bucureşti, oaspete al bibliotecii în 1986

În zilele primului război mondial, când Piteştiul a fost sub ocupaţie duşmană iar localul liceului a fost transformat în spital, întregul inventar al şcolii, ca şi biblioteca, au fost salvate prin grija profesorului Ghimpa, unul dintre cei mai străluciţi directori pe care i-a avut liceul piteştean.

După război, când liceul şi-a mărit considerabil numărul de elevi, accesul publicului la bibliotecă a început să stânjenească procesul de învăţământ. Pe de altă parte, cu ajutorul Casei Şcoalelor şi al donaţiilor unor profesori, liceul îşi organizase propria sa bibliotecă, iar directorul acestuia încetase de mult să mai fie primul custode al bibliotecii publice. Se pune deci problema mutării bibliotecii oraşului din clădirea liceului. Soluţia s-a găsit de-abia în anul 1928, prin înfiinţarea „Ateneului popular Gh. Ionescu-Gion", care, începând din 1929, va funcţiona neîntrerupt timp de 20 de ani cu bibliotecă publică şi muzeu. Sufletul activităţii ateneului, dar mai ales al bibliotecii, a fost în această perioadă institutoarea Tatiana Bobancu. Au fost aduse de la liceu cărţile pe care le-a avut biblioteca încă din primii ani, mai puţin tratatele şi lucrările enciclopedice din donaţia lui Ionescu-Gion, care se găsesc şi astăzi în biblioteca liceului.

Între 1930 şi 1940, biblioteca a avut de mai multe ori oaspeţi pe Nicolae Iorga şi pe Gh. Bogdan- Duică, ce conferenţiau în cadrul ateneului. (Soţul Tatianei Bobancu, braşovean de origine, se înrudea îndeaproape cu familia Bogdanilor, în care intrase prin alianţă N. Iorga şi din care făcea parte Bogdan-Duică).

Printre ceilalţi oaspeţi de seamă ce erau adesea văzuţi la biblioteca ateneului, semnalăm pe Liviu Rebreanu, care în aceşti ani a locuit mai mult la Valea Mare lângă Piteşti, precum şi Mihail Sorbul şi Mihail Lungianu care profesau avocatura la Piteşti.

Până în anul 1949, cartea din biblioteca Ateneului „Gh. Ionescu-Gion" a cunoscut o intensă circulaţie în rândurile cititorilor. În acest an, ateneul se desfiinţează şi întreaga lui activitate este preluată de Căminul Cultural Judeţean.

Biblioteca între anii 1950 şi 1990

Odată cu apariţia Hotărârii Consiliului de Miniştri din 23 iulie 1950, privind noua împărţire teritorială a ţării, biblioteca publică din Piteşti a devenit bibliotecă regională. La această dată, biblioteca avea un număr de 8.000 volume şi odată cu noua titulatură, „Biblioteca Regională Piteşti", a fost reorganizată într-un local ce se afla pe strada Victoriei, colţ cu strada Griviţei, pe locul de unde începe azi marele magazin "Fortuna". Clădirea avea parter, unde se aflau secţia de împrumut pentru adulţi şi depozitul şi un etaj unde era o sală de lectură cu 10 locuri şi o secţie de împrumut pentru copii.

În anul 1955, biblioteca s-a mutat în Palatul Culturii – fosta clădire a justiţiei – monument de arhitectură terminat în anul 1914 şi construit după proiectele arhitecţilor Eracle Lăzărescu şi Arghir Culina.

Între timp Regiunea Piteşti devenise regiunea Argeş, care se extinsese şi peste teritoriul fostei regiuni Vâlcea. Biblioteca Regională Argeş a trebuit să-şi organizeze un serviciu metodic pentru a presta îndrumare de specialitate în cele 12 raioane: Găeşti, Topoloveni, Piteşti, Muscel, Curtea de Argeş, Vâlcea, Horezu, Drăgăşani, Vedea, Slatina, Drăgăneşti-Olt şi Costeşti, care totalizau în jur de 250 de comune. A fost o perioadă în care au trebuit învinse o mulţime de greutăţi: lipsa de bibliotecari, lipsa de spaţiu, lipsa de mobilier, lipsa de cărţi care trebuiau în permanenţă „purificate" potrivit cataloagelor publicate pe plan central etc., etc.

Cu toate acestea, biblioteca piteşteană s-a preocupat în permanenţă de creşterea fondului de carte, de atragerea la lectură a unui număr tot mai mare de beneficiari şi de organizarea unor mijloace de informare – cataloage generale şi speciale pentru cititori – şi de reprezentarea în aceste cataloage a întregului fond de carte.

Strădaniile noastre au dat roade, fapt confirmat de bilanţul general făcut cu ocazia sărbătoririi centenarului bibliotecii în anul 1980. Câteva repere vor fi edificatoare:

31 decembrie 1951 – 12.195 volume existente
31 decembrie 1960 – 18.872 volume existente
31 decembrie 1970 – 138.670 volume existente
31 decembrie 1980 – 215.000 volume existente
31 decembrie 1990 – 329.000 volume existente

În privinţa cititorilor şi a volumelor împrumutate, statisticile arată astfel:

1951 – 2.315 cititori înscrişi cu 15.752 volume împrumutate

1960 – 7.236 cititori înscrişi cu 98.446 volume împrumutate

1970 – 7.742 cititori înscrişi cu 142.309 volume

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

împrumutate

1980 – 12.500 cititori înscrişi cu 275.000 volume împrumutate

1988 – 14.400 cititori înscrişi cu 370.616 volume împrumutate

1990 – 11.338 cititori înscrişi cu 255.430 volume împrumutate

În anul 1974 biblioteca a devenit judeţeană, îndeplinind în continuare funcţia de bibliotecă publică pentru municipiul Piteşti şi principalul for metodologic pentru cele 99 localităţi ale judeţului, dintre care 93 de comune şi cinci oraşe.

La data sărbătoririi centenarului bibliotecii, în 1980, aceasta se prezenta ca una dintre instituţiile de cultură cu cele mai adânci implicaţii în viaţa spirituală a Municipiului Piteşti. Biblioteca lucra de lunea până sâmbăta, după un program de 12 ore zilnic pentru public, cu secţia de împrumut pentru adulţi organizată cu acces liber la raft, unde erau expuse aproape 25.000 volume din cele mai diverse domenii, cu o sală de lectură pentru studiul cărţii cu 70 de locuri, care avea în gestiune proprie şi principalul fond de referinţă (enciclopedii, dicţionare, mari lucrări de sinteză, româneşti şi străine). Avea de asemenea secţia de împrumut pentru copii care dispunea de peste 50.000 volume şi de 10 locuri într-un spaţiu propriu pentru lectură, sală de lectură pentru presă cu un număr de 16 locuri, cataloage generale pentru cititori – alfabetic, sistematic, index alfabetic al catalogului sistematic, catalog pentru periodice, catalog pentru noutăţi şi altele. Avea de asemenea o secţie de colecţii speciale în care erau incluse şi lucrările pasibile de a face parte din patrimoniul cultural naţional, cu un numar de peste 10.000 de unităţi şi cu 12 locuri în spaţiul propriu, pentru lectură.

La sărbătorirea centenarului bibliotecii au participat, pe parcursul a zece zile, o serie de personalităţi, cum au fost: academicianul Nicolae Teodorescu – preşedintele Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă, academicianul Alexandru Balaci, profesorul Constantin Bălăceanu-Stolnici, George Macovescu – preşedintele Uniunii Scriitorilor, Angela Popescu Brediceni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat, cea mai mare parte dintre directorii bibliotecilor judeţene, conducătorii judeţului Argeş şi alte personalităţi locale şi din afara judeţului.

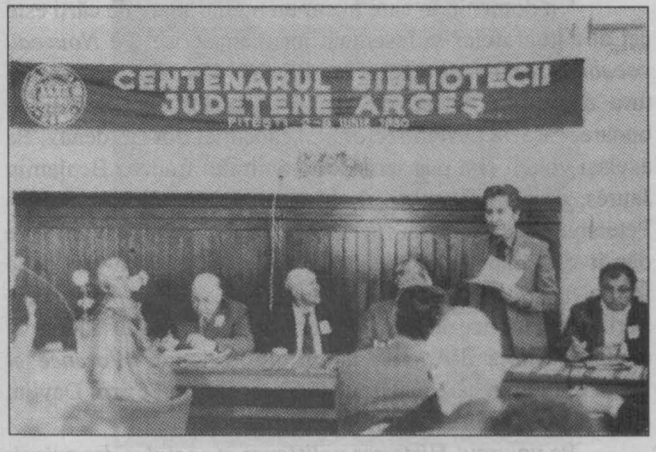

Scriitorii Al. Raicu, Mihail Ilovici, Ion Potopin şi acad. Alexandru Balaci vorbind

Cu ocazia acestui eveniment s-a turnat o medalie la Monetăria Naţională care evocă evenimentul, iar pe faţada Palatului Culturii s-a aplicat un medalion de 50 cm în diametru, sculptat în calcar de Albeşti, care consemnează acelaşi eveniment.

Centenarul bibliotecii – Medalia jubiliară

În anii 1981 – 1985 am organizat, în fiecare lună iunie, o decadă de manifestări intitulată „Zilele Bibliotecii Judeţene Argeş". În fiecare an am avut câte un invitat de onoare, precum: în 1981, prof. univ. dr. doc. Dan Simonescu; în 1982, prof. univ. dr. doc. Ion Zamfirescu; în 1983, poetul Radu Boureanu; în 1984, poeţii Ion Bănuţă şi George Marinescu Dinizvor; în 1985, istoricul Dumitru Almaş.

Anul 1990 s-a încheiat cu rezultate modeste, mai mici decât cele din anul 1980. Explicaţiile sunt multiple şi uşor de găsit.

Biblioteca în anii 1991 – 2001

După revoluţie, activitatea bibliotecii a intrat în cursul ei normal, mai ales din anul 1991. Cataloagele generale ale cititorilor s-au îmbogăţit cu câteva sute de lucrări, unele de mare valoare, ale unor autori ca: Gheorghe Brătianu, Nichifor Crainic, Nae Ionescu, Radu Gyr, Vasile Militaru, Ionel Gr. Perieţeanu, P.P. Negulescu, Mitropolitul Irineu Mihălcescu, Petru Dumitriu, Ion Caraion şi alţii.

Lucrările acestor personalităţi ale culturii noastre le-am avut tot timpul în raft în timpul regimului comunist, dar în depozitul general, care este organizat pe cote de format, pierdute printre celelalte câteva sute de mii de cărţi. Nu a fost nevoie decât să reintroducem fişele în cataloagele cititorilor şi ele au început să circule.

După revoluţie, Piteştiul a devenit un puternic centru universitar. În anul 1992 s-a înfiinţat Universitatea "Constantin Brâncoveanu". Astăzi, oraşul de pe Argeş are 25.000 de studenţi, într-o paletă largă de facultăţi. La sfârşitul anului 2001 la biblioteca noastră se găseau înscrişi peste 11.000 de studenţi. Dispunând de clădiri noi şi bine dotate, cele două universităţi din Piteşti se constituie într-un centru universitar puternic şi mai ales de mare viitor.

În anul 1995 biblioteca a sărbătorit 115 ani de existenţă. În afara bucuriei de a avea printre oaspeţii de onoare pe regretatul academician Alexandru Balaci şi pe d-na Georgeta Clinca, directoarea Bibliotecii Naţionale a României şi preşedinta Asociaţiei Bibliotecarilor din Bibliotecile publice, am avut o surpriză cu totul aparte. Auzind de dimineaţă la radio, pe un post central, ce se petrece la Piteşti, P.S.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Gherasim – Episcopul Vâlcii ne-a trimis o valoroasă donație constând din cărți de cult, printre care *Biblia de la București*, cu text în litere chirilice și latine într-o ediție de lux, îmbrăcată în piele și scrisă cu aur. Donația a fost adusă de părintele Gh. State – consilier episcopal și de regretatul Marian Creangă, bunul nostru coleg și prieten, fostul director al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanu" din Rm. Vâlcea. Cu prilejul acestei aniversări am scos o insignă cu email la Monetăria Națională.

Întorcându-mă puțin, trebuie să spunem că din anul 1993 justiția și-a reluat clădirea pentru a găzdui Curtea de Apel Argeș, de care ține și județul Vâlcea. Dacă trebuia să se mai întoarcă la justiție această clădire, rămâne o chestiune discutabilă, dar, în ce ne privește, faptul este depășit, numai că Piteștiul a rămas fără cea mai bună casă de cultură, cu destul de multă ușurință.

În anul 1994 conducerea Consiliului Județean Argeș – președinte ing. Florea Costache – a depus eforturi susținute pentru obținerea Hotărârii de Guvern nr. 346 din 23 iunie 1994 pentru construirea unui nou local al Bibliotecii Județene Argeș.

Prin protocolul încheiat între Primăria Municipiului Pitești și Ministerul Justiției pentru trecerea fostului Palat de Cultură la justiție, s-a stipulat că Biblioteca Județeană Argeș va rămâne în spațiul pe care îl ocupă până se va putea muta într-un local propriu.

Proiectul pentru noul local a fost întocmit de arhitecții Maria și Alexandru Mulțescu, de la Institutul de Proiectări Argeș. Clădirea este prevăzută cu cinci nivele – parter, subsol și trei etaje, totalizând 4.900 mp. Proiectul a fost gândit astfel încât să răspundă tuturor cerințelor unei biblioteci moderne pentru o perioadă de cel puțin 50 de ani.

În ziua de 11 septembrie 1995 a fost organizată o licitație la care au participat șase firme de construcții din Pitești și cunoscuta firmă Erbașu din București. A câștigat „Societatea de Construcții-Montaj Argeș" (SOCOMAR, care mai construise în Pitești palatul „ALCATEL").

În ziua de 25 octombrie 1995 s-au bătut pe teren primii țăruși, în prezența prefectului Constantin Nicolescu, a președintelui Consiliului Județean, Florea Costache, a primarului de Pitești, Tudor Pendiuc, a unor miniștri și a altor personalități.

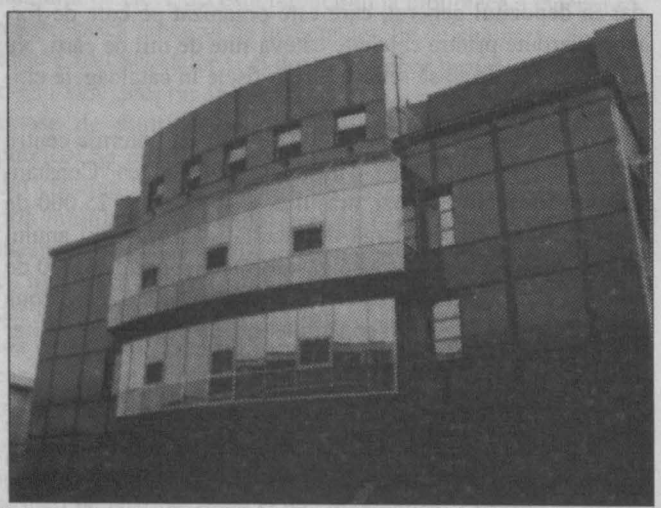

Noua clădire a bibliotecii, a cărei recepție are loc în iulie 2002

În anul 1996, SOCOMAR (director general ing. Gh. Năstase) a încheiat un contract de subantrepriză cu Aedificia Carpați – cunoscută pe plan european – pentru finisările exterioare.

Termenele de execuție au fost depășite din cauza unor dificultăți de construcție, cu toate că ordonatorul principal de credite – Consiliul Județean Argeș, ne-a alocat an de an sumele necesare pentru construcție.

La alegerile din 1996 și la cele din 2000, președintele Consiliului Județean Argeș a ieșit dr. ec. Ion Mihăilescu, omul care a preluat cu foarte multă căldură ideea necesității acestei construcții și care a făcut în toți acești ani eforturi să avem finanțarea corespunzătoare. În vara acestui an, 2002, după recepția ce se va face în luna iulie, vom începe imediat mutarea întregii noastre avuții, care este – privită cu ochiul cunoscătorului – impresionantă.

Nu este vorba atât de numărul mare de cărți pe care îl avem, cât, mai ales, de valoarea acestora. Avem în primul rând un fond de referință pe care doar puține biblioteci din țară îl au, în care se află și o serie de lucrări recent apărute la Paris și Londra.

De asemenea, ne putem lăuda cu aproape întreaga literatură română apărută de la Unirea Principatelor până la al doilea război mondial. În fondul nostru de colecții speciale avem peste 5.000 de volume cu valoare de bibliofilie, cum sunt: cărți vechi străine (cea mai veche *Epistolae familiares* de Cicero, apărută la Lyon în 1545), o colecție de 12 Elziviruri, *Historia della Transilvania* a lui Ciro Spontoni, apărută la Veneția în 1638 și alte aproape 100 de volume din secolul al XVII-lea apărute la Lyon, Cambridge, Paris, Dresda, Frankfurt și Lipsca.

Dintre cărțile românești vechi semnalăm: *Evanghelia învățătoare*, Govora 1642 – Dealu 1644, *Îndreptaria legii*, Târgoviște 1652, *Evanghelia*, 1682, *Apostolul*, 1683 și *Biblia*, 1688, toate trei de la București, din timpul lui Șerban Cantacuzino.

Din secolul al XVIII-lea avem câteva zeci de cărți dintre care semnalăm seria celor *12 Minee* apărute la Rm. Vâlcea între 1776 și 1780, monumentală operă de cultură românească, realizată de episcopii cărturari Chesarie și Filaret.

Un domeniu în care avem un număr mare de cărți este cel al autografelor și însemnărilor manuscrise. Pe *Nouveau vocabulaire français* apărut la Paris în 1834, și-a pus semnătura autorul – Alfred de Wailly, Cavaler al Legiunii de onoare, care va deveni rector al Academiei din Bordeaux. Pe același volum și-a pus semnătura amiralul francez Benjamin Jaurès, care va fi ambasadorul Franței la Madrid și Sankt-Petersburg și, în sfârșit, la 3 iulie 1838, același volum este dăruit de Dumitru Brătianu lui Ion Ghica, cu o dedicație foarte frumoasă care se încheie cu *„... Salut și frățietate"*. Scriitoarea franceză Daniel Stern – pseudonimul literar al contesei Maria d'Agoult, își trimite volumul *Florence et Turin* în anul în care a apărut, 1862, doctorului Carol Davila, cu o dedicație plină de sentimente materne.

Pe volumul *Histoires politiques et sociales des principautés danubiennes*, autorul, cunoscutul istoric Elias Regnault, a scris o dedicație lui Ravenel, care, între 1859 și 1879, a fost subdirector al Bibliotecii Naționale din Paris.

Rezumându-ne numai la aceste trei autografe străine, vom enumera câteva personalități ale culturii române ale

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

căror autografe le avem pe cărți din această colecție: Ion Heliade-Rădulescu, George Sion, Dr. Polizu, Mihail Kogălniceanu, Gh. Ionescu-Gion, V.A. Urechia, Ioan Kalinderu, Ioan Nenițescu, George Bengescu, Pericle Papahagi, Alexandru Vlahuță, Alexandru Lapedatu, Simion Mehedinți, Ion Slavici, Grigore Antipa, Victor Eftimiu, Octavian Goga, Eugen Lovinescu, Nicolae Bănescu, Alexandru Philippide, I.Al. Brătescu-Voinești, Gheorghe Brătianu, Emanoil Bucuța, Camil Petrescu, George Oprescu, Ion Pillat, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Armand Călinescu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, C.C. Giurescu ș.a., ș.a.

Am fost preocupați în permanență ca cititorii noștri să cunoască marile valori pe care le avem în bibliotecă, chiar dacă uneori n-am putut face acest fapt decât prin intermediul expozițiilor. Bunăoară, avem două albume mari cu pictură japoneză originală din secolul al XIX-lea, care sunt unicate pe mapamond. În acest caz, este de la sine înțeles că astfel de lucrări nu pot fi lăsate la foiletat.

Toate manifestările cu public pe care le-am organizat în ultimii 30 – 40 de ani au fost însoțite de expoziții de carte și de alte tipărituri, pentru care încă de mulți ani ne-am confecționat mobilier adecvat.

În noul local vom avea o sală de conferințe cu 150 de locuri, în care vom invita cititorii și publicul piteștean iubitor de carte. Vom avea în acest nou spațiu posibilitatea să oferim cititorilor noștri o serie de servicii noi, cum ar fi: o sală de audiții muzicale – individuale și colective, o sală de lectură pentru studiul cărții religioase și de învățământ teologic, un spațiu pregătit special pentru preșcolari, un spațiu larg pentru studiul presei – curente și din secolele al XIX-lea și al XX-lea – cu cca. 80 de locuri.

Cea mai mare surpriză pe care sper că o vom face cititorilor noștri va fi trecerea întregului sistem informațional pe calculatoare. În momentul de față suntem în curs de completare a echipamentelor necesare cu care să putem face față programului îndrăzneț pe care specialiștii noștri în domeniul informaticii l-au întocmit.

Realizările obținute la 30 aprilie 2002:

Cărți existente – 470.073
Cititori înscriși – 12.519
Cărți împrumutate – 209.073
Frecvență – 86.599

Despre Biblioteca Județeană Argeș se poate vorbi mult, fără să ai certitudinea că ai spus tot. Important este că de luni până sâmbăta sălile de lectură sunt pline și cărțile noastre, inclusiv cele din filiale, sunt într-o intensă circulație.

Peste un an, când vom funcționa în noul local, fără îndoială, vom putea spune mai multe.

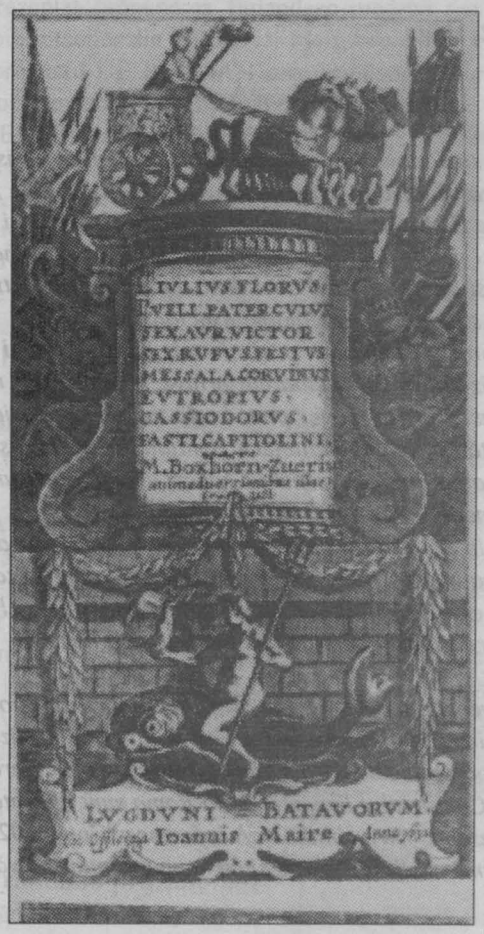

Din fondul de colecții speciale al Bibliotecii Județene Argeș

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

A zecea întâlnire anuală a Consiliului EBLIDA

Haga

3 – 4 mai 2002

D-lui Florin ROTARU
Președinte ABIDOB
Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu"
București – România

Haga, 1 martie 2002

A zecea întâlnire anuală a Consiliului EBLIDA, 3 – 4 mai 2002, Haga

Stimate Domnule Rotaru,

La cererea președintelui EBLIDA, Britt-Marie Häggström, doresc să vă invit la a zecea întâlnire anuală a Consiliului EBLIDA în zilele de vineri, 3 mai și sâmbătă, 4 mai 2002, la Primăria orașului Haga, Olanda.

Aceasta este o întâlnire specială care va celebra ***a zecea aniversare EBLIDA*** *și va reuni prieteni și colegi, vechi și noi. Ca de obicei, în prima zi vom discuta problemele interne ale asociației și veți primi o scurtă prezentare a temelor-cheie ale domeniului în lobby-ul european. Un obiectiv major al întâlnirii din acest an este luarea unei decizii privind restructurarea produselor informaționale EBLIDA, ținând cont de rezultatele recentului studiu asupra situației asociației.*

A doua zi a întâlnirii cuprinde prezentări despre acțiunile de ***fuziune a asociațiilor profesionale bibliotecare și informaționale*** *într-o singură, nouă asociație, ca și despre fuziunea organizațiilor din sectoarele arhive, biblioteci și muzee. Prezentările vor include studii de caz reflectând o experiență reală a acestui proces și vor pune în discuție temele prioritare și motivația care au stat la baza proceselor de fuziune. Multe țări dezvoltă* ***servicii de bibliotecă virtuală*** *iar această sesiune a Consiliului EBLIDA va analiza modelele elaborate de Olanda și Danemarca. În final, printr-un raport al Comisiei Europene vom primi informații despre ultimele evoluții ale inițiativei de creare a unei* ***Europe electronice pentru toți.***

Vineri după-amiaza, vom fi oaspeții primarului orașului Haga la o recepție în care va fi prezentată prima carte comestibilă a Europei. Hrană pentru minte! Seara, vom lua cina în spațiul prestigiosului ***Palat al Păcii****, care găzduiește Curtea Internațională de Justiție, o renumită bibliotecă de drept și care este o clădire dăruită de Andrew Carnegie. Palatul Păcii este un bun exemplu de cooperare internațională deoarece mobilierul a fost donat de țări din întreaga lume.*

Sâmbătă și duminică, opțiuni de plimbare și alte propuneri.

Ca și anul trecut, informațiile și documentele sunt disponibile pe website-ul EBLIDA, cuprinzând programul și ordinea de zi, informații despre hotel și transport, formularul de înregistrare online. La înscriere, veți primi un nume de utilizator și o parolă pentru a intra în zona ***Council 2002 Documents****. Veți găsi aici documente de bază care pot fi furnizate la cerere. Procesele verbale ale întâlnirii de anul trecut de la Bremen și ale reuniunii Comitetului Executiv de la Roma sunt anexate, pentru a fi consultate rapid. Programul și agenda întâlnirii din 2002 se găsesc la: www.eblida.org/conferences/Council02/*

Dacă aveți întrebări sau comentarii, vă rog să mă contactați. Carmen, Mieke, Margo și cu mine așteptăm să vă întâlnim la Haga!

Cu stimă,

Teresa Hackett
Director EBLIDA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În fiecare an, Consiliul EBLIDA se întrunește într-un oraș european, fiind găzduit de un membru EBLIDA. Scopul întâlnirii îl constituie discutarea activității asociației din cursul anului, elaborarea politicii viitoare, aprobarea bugetului și, la fiecare doi ani, alegerea Comitetului Executiv. Programul conferinței și activitatea socială sunt o oportunitate pentru membrii EBLIDA de a pune în discuție probleme și preocupări comune ale Europei într-un cadru plăcut, informal.

Aniversarea a zece ani EBLIDA la Haga

Consiliul EBLIDA din 2002 a sărbătorit zece ani de activitate a asociației. Și ce loc ar fi fost mai bun de întâlnire decât Haga, orașul unde se găsește sediul EBLIDA. Întâlnirea a avut loc în centrul de conferințe de la etajul 10 al noii primării a orașului Haga, proiectată de arhitectul Richard Meier. Peste 50 de membri din 20 de țări europene au discutat despre rolul politicilor culturale în lărgirea Uniunii Europene; integrarea socială, bibliotecile și educația permanentă; importanța sistemelor de management al drepturilor digitale și discuții cu deținătorii de drepturi. Frode Bakken, Norvegia, a raportat despre ultimele evoluții privind bibliotecile și arhivele din cadrul negocierilor WTO/GATS (Organizația Mondială a Comerțului/Acordul General pentru Comerț). Sinikka Sipila, Asociația Bibliotecilor din Finlanda, a prezentat propunerea finlandezo-suedeză pentru un logo al bibliotecilor din Europa iar Margo de Groot a relatat despre proiectul UE PULMAN care urmărește încurajarea serviciilor inovatoare ale bibliotecilor publice și în cadrul căruia EBLIDA are în responsabilitate politica profesională. Teresa Hackett a menționat și alte aspecte pentru care EBLIDA a lucrat în cursul anului: TVA pe informațiile electronice, propunerile Comisiei Europene privind exploatarea informațiilor sectorului public, precum și alte inițiative și programe de politică UE. S-a discutat aprins despre dezvoltarea produselor informaționale și despre website-ul EBLIDA.

Declarațiile Consiliului 2002

Consiliul a elaborat două declarații în sprijinirea campaniilor EBLIDA. Prima declarație reiterează campania EBLIDA de apărare a bibliotecilor publice din sudul Franței împotriva extremei drepte, întărită de recentele evoluții politice. A doua declarație, despre rolul bibliotecilor și arhivelor în educația permanentă, se adresează Consiliului European care se va întruni la Sevilla în 21 – 22 iunie. Consiliul de la Barcelona din martie 2002 a solicitat Consiliului de la Sevilla să adope o rezoluție asupra educației permanente, accentuând astfel angajamentul politic față de acest domeniu. Aceasta este o ocazie pentru biblioteci și arhive de a-și pune în valoare rolul.

Probleme profesionale

Sâmbătă dimineață au avut loc comunicări pe tema *Noi alianțe, noi parteneri: politica fuzionărilor*, reflectând tendințele actuale. Aceasta implică fuzionarea asociațiilor profesionale ale bibliotecilor, ca și organizații de politică profesională din sectoarele arhive, biblioteci și muzee. Au fost prezentate studii de caz din Germania (Klaus-Peter Böttger) și Marea Britanie (Justin Frost, consultant în domeniul arhivelor). Ambii vorbitori s-au referit la probleme de politică profesională și la experiențele dobândite în ultimii doi ani. Secțiunea *Modele europene în dezvoltarea serviciilor bibliotecii virtuale*, susținută de Jens Thorhauge, Autoritatea Națională Daneză a Bibliotecilor și de Jan-David Hanrath, Laurens/NBLC, a avut în vedere obiectivele, condițiile și rezultatele experiențelor olandeze și daneze în dezvoltarea portalurilor și a sistemelor bibliotecilor de tip hibrid. În final, Johan Bodenkamp, Comisia Europeană, a raportat despre *programul guvernamental electronic*, care face parte din inițiativa *Europa electronică*. Guvernarea online evidențiază accesul electronic la serviciile publice. Bibliotecile publice oferă acces la cataloage și instrumente de căutare. Serviciile generatoare de profit sunt cele online, urmate de serviciile de înregistrare. Comisia elaborează un plan de acțiune pentru Consiliul de la Sevilla, care se va concentra asupra serviciilor electronice de guvernare.

Aniversare

În 2002, EBLIDA sărbătorește zece ani de la înființare. Cum se poate sărbători mai bine decât cu un tort sub formă de carte, cu pagini care se întorc, realizat din ingredientele cele mai fine provenite din toată Europa, și cu o poveste de Anke Kranendonk, autor olandez de cărți pentru copii, scrisă în ciocolată! Cartea a fost ornamentul din centrul recepției oferite de primarul orașului Haga, la care a fost prezentă și Christine Deschamps, președinte IFLA. Textul a fost citit de autor, paginile au fost întoarse de cofetar iar tortul a fost tăiat de primar. A fost subliniată importanța bibliotecilor în educația permanentă și în combaterea intoleranței, a prejudecăților și rasismului.

Dineul a avut loc la Palatul Păcii, sediul Curții Internaționale de Justiție. Clădirea a fost donată de Andrew Carnegie, un filantrop care a stipulat ca edificiul să găzduiască o bibliotecă de drept internațional pentru Curtea de Arbitraj. Toate țările au contribuit la construirea Palatului Păcii prin furnizarea de produse specifice, simbolizând astfel colaborarea națiunilor în întemeierea acestui „Templu al păcii". Mulțumită directorului, în vizitarea Palatului Păcii a fost inclus și turul bibliotecii, în care ne-a însoțit și Emanuella Giavarra, primul director EBLIDA, care și-a reamintit de primele zile fructuoase din activitatea EBLIDA.

Sâmbătă, 4 mai, în Olanda a fost ziua comemorării războiului, culminând cu bătaia unui clopot memorial la orele 20.00 în dunele de nisip din apropierea orașului Haga. A fost organizată și o vizită la Waalsdorper Vlakte, pentru cunoașterea unei părți din istoria Olandei.

Duminică, vizitatorii au înfruntat vremea urâtă în turul orașului Haga, pentru a vedea palatele regale și clădirile administrative.

Consiliu 2003

Următoarea întâlnire a Consiliului va avea loc la Uppsala, Suedia, în zilele de 9 – 10 mai 2003, la invitația Asociației DIK.

(Sursă: EBLIDA)

Traducerea grupajului de Ortansa ENĂȘESCU

În numerele viitoare vom publica o parte din comunicările ținute la Consiliul EBLIDA de la Haga

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Națională "Regele Fahd" a Arabiei Saudite

[III]

Dezvoltarea colecțiilor

III. Manuscrise

Colecția de manuscrise de la Biblioteca Națională "Regele Fahd" mai include și unele manuscrise extrem de rare, unice, cum ar fi:

Qur'an-ul scris în grafia Kufic, în secolul al treilea Hijri (*HAGIRA* – fuga din Egipt)/secolul al nouălea d.Ch., se compune din 176 file având dimensiunile 25 x 17,30 cm. Textul acoperă 18,30 x 11,30 din suprafața paginii și începe de la mijlocul celui de-al 55-lea vers al Surei Al-Imran și se sfârșește cu Sura Abbs. **Qur'an**-ele scrise în această perioadă, în grafie Kufic, sunt extrem de rare și, din această cauză, fie și câteva pagini doar, constituie un motiv de mândrie pentru bibliotecile care le posedă. Acest exemplar, care a fost recent legat, este unic în tot regatul.

Diwan Al-Ahnaf Al-A' Keeri. Acest manuscris unic provine din Colecția șeicului Jamil Abu Sulaiman. **Diwan**-ul a fost scris în anul 595 A.H. (A. HAGIRA)/1198 d.Ch. în Bagdad, pe hârtie fabricată la Bagdad, și conține 171 pagini de 16 x 23 cm. Partea de la început este incompletă iar restul manuscrisului se prezintă sub forma unui dicționar.

Sahih Al-Imam Al-Bukhari. Biblioteca posedă cinci fascicule din *Sahih Al-Imam Al-Bukhari*, iar fiecare fasciculă are 14 file. A fost scris în anul 570 A.H./1174 d.Ch. la Valencia, în grafia specifică Andalusiei. Manuscrisul, care a fost legat recent, are dimensiunile 27 x 19 cm și se prezintă în bună stare. Datorită originii și modului de scriere, acesta este o piesă foarte rară.

Resurse existente la secțiunea **Manuscrise** și **Cărți rare** (tipul de material/cantitatea): Quran 53; Manuscrise 3.708; Cărți rare 11.184; Timbre 75.504; Monede 23.233; Pietre funerare 19; Microformate 8.482; Total 122.147.

IV. Documente

Documentele constituie principala sursă de cercetare. Biblioteca s-a implicat activ în obținerea de documente oficiale care nu mai erau utilizate în birourile guvernamentale. Sub patronajul Alteței Sale Regale, Prințul Salman Bin Abdul Aziz, Guvernator al Regiunii Riyadh, biblioteca a demarat un program național de colectare a documentelor de importanță pentru istoria locală, prin cumpărarea sau fotocopierea acestora, fie că aparțineau guvernului sau unor persoane particulare. Principalul obiectiv al acestui proiect a fost de a asigura conservarea și păstrarea în siguranță a documentelor pentru a le oferi utilizatorilor. Eforturile au fost încununate de succes, multe documente și registre guvernamentale precum și acte și înscrisuri de familie au fost achiziționate de la agenții guvernamentale și de la persoane fizice. Personalul bibliotecii și-a adus, de asemenea, contribuția la achiziționarea unor documente aparținând unor familii diverse, cu ocazia călătoriilor întreprinse pe teren, în diferite zone ale regatului. Astfel, biblioteca a intrat în posesia unei mari colecții de documente referitoare la regatul Arabiei Saudite, din care, majoritatea sunt originale, dar există și fotocopii și microfilme.

Cele 110.647 documente formează colecția Centrului de Documente ce constituie nucleul resurselor pentru studierea istoriei regatului în secolul XVIII și la începutul secolului XIX. Se consideră că documentele referitoare la partea nord-vestică a regatului saudit alcătuiesc cea mai mare colecție din lume. Ea ne prezintă situația economică și socio-politică contemporană precum și legăturile dintre acea zonă a regatului și regiunile învecinate.

Câteva documente importante ale colecției sunt prezentate succint, în continuare:

1. În 1996 s-a primit o colecție mare de documente în legătură cu Regele Abdul Aziz Al-Saud și cu istoricul creării administrației guvernamentale în regat. Colecția cuprinde peste 500.000 de documente vechi care au fost adăpostite mai mult de 60 ani în Palatul Thalaim. Aceste documente se referă la evoluția administrativă și economică a regatului începând cu anul 1931.

2. Documente Otomane. Acestea se referă la Peninsula Arabă și alcătuiesc două grupuri: primul grup cuprinde 2.060 documente microfilmate iar cel de-al doilea constă din reproducerea în format carte poștală a 7.325 documente. Majoritatea sunt în limba turcă, dar sunt și câteva în limba arabă. Totuși, cea mai mare parte a documentelor în limba turcă sunt însoțite de o traducere în limba arabă. Primul grup conține: **Documente în legătură cu teritorii de peste mări** – și se referă la alte state decât Egiptul. Este inclusă aici corespondența și ordinele emise din Egipt către alte țări, dinspre alte țări către Egipt precum și din Egipt către Istanbul. Aceste documente constituie o importantă sursă de studiere a relațiilor dintre statul saudit, guvernul otoman și Egipt în timpul domniei lui Mohammed Ali Pașa și a succesorilor acestuia. Este vorba, în special, despre expedițiile militare organizate împotriva statului saudit ca și despre alianțele tribale și poziția adoptată de poporul din Peninsula Arabă în timpul acelui conflict. **Documente turce**. Acestea conțin corespondența, în limbile arabă și turcă, între Egiptul otoman și trimișii acestui stat în alte țări. Se fac referiri la primul și la cel de-al doilea stat saudit precum și la regiunile cunoscute în secolul XVIII sub numele de "Al-Hijaz".

Al doilea grup conține documente referitoare la relațiile Imperiului Otoman cu zonele centrală și estică ale Peninsulei Arabe. Documentele au fost fotocopiate iar unele din ele au fost traduse în limba arabă.

3. Treizeci de scrisori originale aparținând fostului rege Abdul Aziz Al-Saud, fondator al Regatului Arabiei Saudite, ce au fost achiziționate în 1993.

4. Colecția Abu Sabirdin Al-Wajh constând din 608 documente privind perioada 1904 – 1948.

5. Au fost microfilmate aproximativ 6.000 de documente istorice aparținând familiei Al-Mowailhi, acoperind o perioadă de 230 ani. Proiectul s-a materializat ca urmare a interesului personal manifestat de Alteța Sa Regală, Prințul Salman Bin Abdul Aziz, Guvernator al Regiunii Riyadh.

6. În 1994 s-au realizat fotocopii ale manuscriselor și

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ale documentelor private aparținând familiei Al-Sheikh Aal Al-Saleh din Hail.

7. Colecția Qalat Al-Mina din Al-Wajh constând din 6.556 documente din perioada cuprinsă între 1925 – 1961.

8. Colecția Qasr Ibrahim din Al-Ahsa, compusă din 9.000 de documente, a fost achiziționată din Palatul Ibrahim și acoperă perioada dintre anii 1917 – 1954.

9. Colecția Olayya Village conține 1.900 documente din perioada 1937 – 1960.

10. Însemnările lui Yanbu. Este vorba despre un registru oficial ce conține textul corespondenței trimisă de Yanbu fostului rege Abdul Aziz Al-Saud precum și viceregelui de la acea dată, aflat la Al-Hijaz, Alteța Sa Regală Prințul Faisal Bin Abdul Aziz. Perioada în care s-a purtat corespondența este cuprinsă între anii 1923 și 1928.

11. Documentele din orașul Ushigar au fost achiziționate în 1994. Cele 4.000 de documente acoperă perioada cuprinsă între mijlocul secolului XVIII și prima jumătate a secolului XIX.

12. Aproximativ 2.200 de documente și 82 de registre au fost achiziționate în 1994 din orașele Dhiba și Mutallah, de la țărmul Mării Roșii. Aceste documente acoperă perioada dintre anii 1855 și 1960.

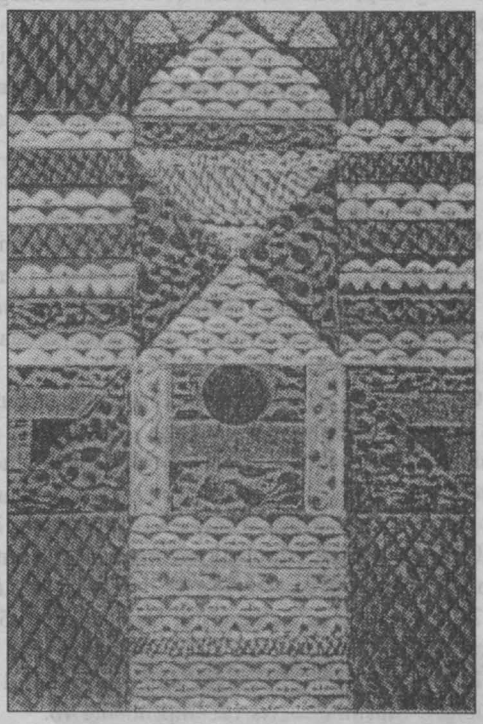

V. Periodice

Biblioteca încearcă să achiziționeze doar acele periodice care nu pot fi găsite în nici o altă bibliotecă locală sau care se află în baza de date a Bibliotecii Naționale, pe CD-ROM. Obiectivul urmărit este de a raționaliza achiziția de periodice la nivel local pentru a se ajunge, în final, la un sistem comun de achiziție și depozitare a periodicelor la nivel național.

Începând cu anul 1991 s-au făcut abonamente la 110 periodice în limba arabă și la 105 titluri non-arabe. În 1997 s-a ajuns la un total de 936 periodice, din care 382 arabe și 554 în limbi non-arabe. Periodicele sunt achiziționate din diverse surse: direct de la edituri, de la agenți locali și străini, din donații și prin programele de schimburi interbibliotecare și prin depozitul legal.

VI. Fotografii

Există o colecție ce conține peste 12.146 fotografii, inclusiv fotografii ale regilor, prinților, miniștrilor și altor personalități importante din regat. Colecția oferă imagini ale unor evenimente culturale, politice și sociale locale și ale unor manifestări importante din regat.

Dr. Muhammad Wahaibi Al-Harreery, expert în arta și arhitectura islamică, a donat în anul 1994 o colecție de 1.000 fotografii. Colecția este alcătuită din fotografii realizate de dr. Al-Harreery în timpul călătoriilor sale prin diverse orașe ale regatului saudit. Recent, biblioteca a lansat un program de achiziționare a fotografiilor vechi despre regat, existente atât în bibliotecile din țară cât și din străinătate.

VII. Timbre

Dezvoltarea colecției de timbre constituie un obiectiv important al politicii de achiziții. Sunt colectate timbre din toate țările și din toate timpurile. Timbrele poștale locale, vechi și noi, emise de Autoritatea Poștală Saudită sunt mândria bibliotecii. Colecția reunește toate timbrele poștale saudite, timbre comemorative emise cu prilejul unor evenimente locale, naționale și internaționale precum și timbre din perioada anterioară unificării regatului. Aici găsim și primul timbru, emis în anul 1934, pentru comemorarea urcării pe tron a regelui Abdul Aziz Al-Saud. În 1996, dl. Ahmad Mustafa Fahmi Al-Kuoli a donat bibliotecii impresionanta sa colecție de 66.789 timbre vechi. În bibliotecă există, în total, 88.824 timbre.

VIII. Monede

Colecția de monede conține peste 23.352 piese din aur, argint, cupru și bronz, majoritatea provenind din țări islamice și aparținând unor perioade de timp diferite. Pot fi văzute monede ale unor dinastii din țări musulmane, fabricate în monetăriile existente în diverse orașe. Colecția mai cuprinde și un set complet de monede și bancnote saudite.

Majoritatea monedelor din aur și argint au ca proveniență diverse țări musulmane și dinastii islamice. Monedele din bronz și cupru au fost fabricate în epocile preislamice – Sasani, Bizantină și Greacă. Acestea diferă între ele prin formă, greutate, diametru, ornamente și inscripții.

IX. Baze de date CD-ROM

Achiziționarea unor baze de date pe format CD-ROM a început în 1993. În acest fel, biblioteca a intrat în posesia textelor complete ale multor periodice, în posesia a numeroase dicționare, enciclopedii, anuare, cataloage și a altor surse de informare. Colecția numără, în prezent, 2.498 CD-ROM-uri, iar serviciile ce s-au dezvoltat pe baza acestei colecții se extind în ritm rapid.

X. Istoria povestită

A demarat proiectul de înregistrare a istoriei locale povestită de personalități care au fost martore sau direct implicate în diverse evenimente sociale, culturale și de altă natură, relevante pentru viața poporului saudit. Interviurile cu astfel de personalități sunt înregistrate în studioul existent în incinta bibliotecii.

Procesare tehnică și standarde

Departamentul de procesare tehnică este răspunzător de procesarea tuturor materialelor achiziționate de bibliotecă. Principala atribuțiune a acestui departament este aceea de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

clasificare şi catalogare a materialelor în conformitate cu normele internaţionale recunoscute şi cu practicile standard. Departamentul de procesare tehnică introduce în computer datele bibliografice ale căror corectitudine şi calitate le verifică. O altă responsabilitate ce îi incumbă este de a distribui altor biblioteci date privind catalogarea, organizarea diferitelor cataloage, participarea la proiecte vizând crearea de cataloage

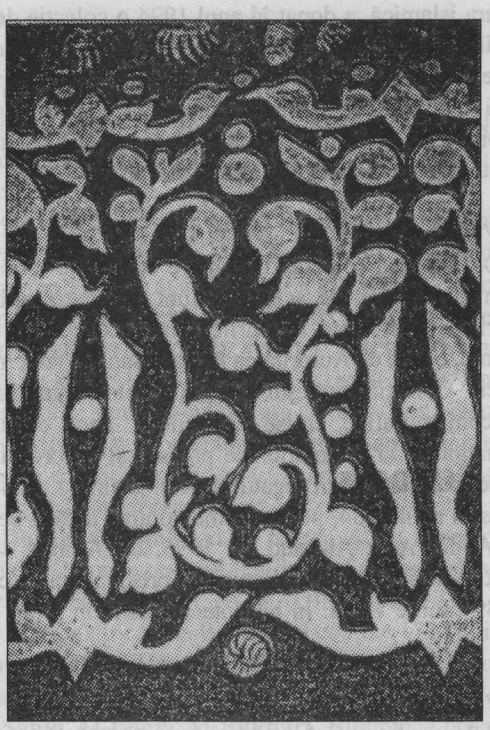

comune şi acordarea sprijinului necesar Departamentului pentru Sistemul Internaţional de Numerotare Standard în pregătirea datelor C.I.P. (Catalogare înaintea publicării).

Alte atribuţiuni ale departamentului implică oferirea de soluţii la problemele ce apar în cursul procesului de catalogare a noilor surse de informare, în diverse formate, ca şi în formularea standardelor aplicabile în practică.

I. Procesarea materialelor

Pentru clasificarea materialelor de bibliotecă se utilizează Sistemul de Clasificare Zecimală Dewey, a cărui ultimă ediţie a suportat unele modificări cu caracter local. Catalogarea se realizează conform Regulilor de Catalogare Anglo-Americane, ediţia a 2-a revăzută (AACR-2) iar pentru gruparea pe sub-domenii a unor subiecte suplimentare impuse de necesităţi locale s-a recurs la grupele de subiecte utilizate de Biblioteca Congresului. Pe lângă instruirea profesională a personalului şi organizarea de cursuri de biblioteconomie şi ştiinţa informării pentru studenţii de la universităţile saudite, Departamentul de Procesare Tehnică pregăteşte şi următoarele instrumente necesare prelucrării materialelor:

1. Lista titlurilor de subiecte despre Arabia Saudită.
2. Lista titlurilor de subiecte despre Islam (lb. engleză).
3. Lista cu noile numerotări apărute în sistemul zecimal Dewey.
4. Schemele de clasificare ale numelor de metropole, oraşe, ca şi trăsăturile caracteristice ale regatului saudit.

Datele bibliografice sunt introduse în computer. Se intenţionează ca Baza Centrală de Date să devină o parte componentă a reţelei naţionale iar, ulterior, parte a sistemului internaţional de reţele de comunicaţii. În prezent, aceasta cuprinde următoarele baze de date:

1. Baza de date a Catalogului: aceasta este principala bază de date cu informaţiile bibliografice ale materialelor prelucrate şi conţine 85.350 înregistrări în limba arabă şi 34.646 înregistrări în limba engleză.

2. Baza de date a Titlurilor de subiecte: se compune din grupele de subiecte utilizate de Biblioteca Congresului şi din titlurile subiectelor privind diverse studii despre Arabia Saudită şi despre Islam. Această bază de date conţine 35.532 titluri de subiecte în limba arabă şi 50.277 în limba engleză.

3. Baza de date cu Numele Autorilor: aceasta cuprinde înregistrările a 46.616 nume de autori în limba arabă şi 37.881 în limba engleză.

4. Baza de date cu editorii şi furnizorii: are 1.325 înregistrări în limba arabă şi 113 în limba engleză.

Pe lângă bazele de date sus-menţionate, care sunt legate mai ales de prelucrarea materialelor de bibliotecă, au mai fost create următoarele baze de date, ce conţin informaţii foarte utile:

1. Baza de date cu informaţii despre Regatul Arabiei Saudite: aceasta include informaţii preluate din cărţi şi periodice, referitoare la regat.

2. Baza de date despre biblioteci şi ştiinţa informării: se compune din cărţi, articole, studii şi cercetări în legătură cu bibliotecile, biblioteconomia şi ştiinţa informării.

3. Baza de date cu tematică numismatică: conţine informaţii despre monedele arabe, islamice şi străine aflate în bibliotecă şi despre monetăriile unde au fost realizate.

II. Utilizarea tehnologiei

Biblioteca Naţională "Regele Fahd" a fost gândită ca o instituţie orientată spre viitor. Ca urmare, încă din faza de concepţie, proiectul prevedea utilizarea celor mai avansate tehnologii. Rezultatul este evident şi se poate vedea în toate aspectele activităţilor din bibliotecă.

Computerele ce funcţionează independent sunt echipate cu un minicomputer care poate fi accesat de la cele 100 de terminale aflate în diferite locuri din bibliotecă. Un astfel de computer poate intra în legătură cu până la şase surse exterioare.

Următorul tabel (tipul de echipament/cantitatea) prezintă aparatura tehnică existentă în bibliotecă: Computere personale 77; Terminale calculator 130; Camere video 5; Microformate citire/imprimare 52; Fotocopiatoare 21; Camere microfilmare 3; Faxuri 9; Proiectoare diapozitive 1; Sistem televiziune 4; Maşini de scris 12; Imprimante 46.

Pentru achiziţii, catalogare, circulaţia fondului şi servicii destinate cititorilor se utilizează programul MINISIS. Pentru activităţile ce se desfăşoară în birourile bibliotecii s-au achiziţionat PC-uri. O parte din acestea sunt utilizate pentru activităţi specializate, cum ar fi baza de date cu tematică numismatică. S-a creat Local Area Network (LAN) prin intermediul căreia multe baze de date bibliografice pe CD-ROM au devenit accesibile personalului care le utilizează pentru achiziţii şi prelucrarea materialelor.

Pentru înlesnirea comunicaţiilor interne şi externe între personalul bibliotecii şi utilizatori s-a achiziţionat aparatură modernă de comunicare. Multe departamente guvernamentale şi biblioteci, precum şi baze de date naţionale şi internaţionale au fost conectate la biblioteca naţională. Se dezvoltă rapid accesul la tot mai multe baze de date externe.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bibliografia naţională saudită

Derularea activităţii de cercetare a diverselor aspecte legate de evoluţia vieţii economice, sociale, culturale etc. din Arabia Saudită a fost îngreunată de inexistenţa unei bibliografii complete a surselor locale de informaţii şi de absenţa unei instituţii care să posede şi să asigure accesul la astfel de surse.

Până la înfiinţarea bibliotecii naţionale nu putea fi vorba de măsuri concrete de exercitare a vreunui control bibliografic. Carta Bibliotecii Naţionale "Regele Fahd", promulgată în 1989, şi-a fixat ca obiectiv de maximă importanţă alcătuirea şi publicarea unei bibliografii naţionale saudite comprehensibile. Au fost luate câteva măsuri importante pentru a facilita realizarea acestei bibliografii. Astfel, biblioteca a fost declarată depozit al publicaţiilor, în conformitate cu prevederile din Regulamentul privind Depozitul Legal; înregistrarea cărţilor se face cu respectarea strictă a legii dreptului de autor; Departamentul pentru Sistemul Internaţional de Numerotare Standard promovează utilizarea ISBN şi ISSN şi realizează CIP-ul pentru editori.

I. Bibliografia retrospectivă naţională saudită (SANB)

Colectarea de materiale relevante, produse atât în ţară cât şi în străinătate, necesare compilării Bibliografiei Naţionale Saudite a început mai demult. Cu toate acestea, realizarea efectivă a bibliografiei nu a fost posibilă înainte de înfiinţarea Bibliotecii Naţionale "Regele Fahd". Nu există nici o restricţie referitoare la locul de publicare al cărţilor.

Obiectivul Bibliografiei Naţionale Saudite este de a include toate sursele de informare produse în Regatul saudit precum şi publicaţii ale unor cetăţeni sau instituţii saudite, tipărite în străinătate. Sunt incluse şi acele publicaţii apărute în străinătate a căror finanţare a fost asigurată de cetăţeni şi de instituţii saudite. În scopul realizării unei bibliografii atotcuprinzătoare, Biblioteca Naţională "Regele Fahd" a împărţit proiectul de compilare în două faze. În prima fază se are în vedere bibliografia retrospectivă, iar în cea de-a doua fază, se va completa bibliografia naţională curentă. Fiecare fază se compune la rândul ei din două părţi: prima parte pentru materiale în limba arabă iar partea a doua pentru materiale în limbi non-arabe. Bibliografia retrospectivă include publicaţii din perioada apariţiei, în regat, a tiparului şi până la sfârşitul anului 1995. Alcătuirea ei intră în atribuţiunile Departamentului Bibliografic şi de Indexare şi cuprinde doar publicaţiile achiziţionate de Biblioteca Naţională "Regele Fahd".

Bibliografia retrospectivă conţine 16 volume publicate între anii 1996 – 1998. Prima parte, ce cuprinde materiale în limba arabă reunite în 13 volume, a fost publicată în anii 1996 – 1997. Partea a doua, ce cuprinde materiale în limbi non-arabe apărute în perioada 1945 – 1995, a fost publicată în 1998, în 3 volume. Bibliografia retrospectivă include 31.281 de poziţii, din care 24.879 pentru documente arabe şi 6.402 pentru documente non-arabe.

Primul volum al bibliografiei naţionale curente a apărut în anul 1997 şi include materiale publicate în 1996, atât în limba arabă cât şi în limbi non-arabe. Volumul conţine 1.207 poziţii pentru documente arabe şi 310 pentru documente non-arabe.

Bibliografia a fost organizată conform regulilor clasificării, cu index pentru autori, titluri şi subiecte. Bibliografia retrospectivă a fost, în continuare, divizată în patru mari grupe de subiecte, fiecare având indexuri separate, pentru ca grupele să poată fi utilizate independent. Fiecare poziţie are un număr de identificare, un titlu principal şi detalii bibliografice complete. De asemenea, îi este atribuit un număr unic de serie pentru o regăsire rapidă.

II. Indexul periodicelor saudite

Indexul retrospectivei naţionale a periodicelor saudite a fost publicat în 1996. Primul volum are 3.941 de poziţii şi cuprinde şapte periodice saudite din perioada 1966 – 1992. Cel de-al doilea volum are două părţi şi cuprinde 52 de periodice publicate în 1992 – 1993. Prima parte, ce acoperă anul 1992, include 3.341 poziţii, iar a doua parte, cu 1.048 poziţii, acoperă anul 1993.

Fiecare poziţie oferă detalii bibliografice complete, un număr de serie şi titluri pe subiecte. Indexul, în cea mai mare parte a sa, este organizat alfabetic, după titlul articolelor, apoi urmează indexurile cu numele autorilor şi cu subiectele abordate.

(Din Ghidul *Biblioteca Naţională „Regele Fahd"*, Riyadh, 1999)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

Petre Achiţenie – Fresce arabe

Palatul de primire din Abu-Dhabi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ordine în haos

Tentative de organizare a Internetului

Dr. Hermina G.B. ANGHELESCU
Library & Information Science Program
Wayne State University
Detroit, Michigan

Pe măsură ce rețelele (World Wide Web) continuă să se dezvolte într-un ritm rapid, necesitatea creării unor modalități mai adecvate de accesare a resurselor crește în același ritm. Oricine a consumat câtva timp încercând să localizeze pe rețele o sursă relevantă poate confirma că instrumentele de căutare și ghidurile sunt inadecvate și depășite – ele conținând o mulțime de date de care nu ai nevoie, în timp ce materialele care te interesează sunt insuficiente. Mulți au crezut că Web-ul va conduce la sfârșitul bibliotecilor și al bibliotecarilor, ceea ce este departe de adevăr. În realitate, explozia de resurse și imposibilitatea ca publicul să aibă acces la ele au făcut ca bibliotecarii să își redobândească rolul lor istoric de arbitri în domeniul informației. Este de reținut și faptul că bibliotecarii înșiși întâmpină dificultăți când navighează pe vasta rețea a informațiilor al căror număr crește cu fiecare oră și se modifică între o accesare și următoarea.

Încă de la început s-a conturat opinia că, în loc să aștepte crearea unui cadru favorabil, bibliotecarii trebuie să preia ofensiva și să creeze înșeși principiile călăuzitoare. În 1995, OCLC (Online Computer Library Center – Centrul de Biblioteci Computerizate Online) a reunit bibliotecari din toată lumea interesați în a discuta cum ar trebui să arate un set de principii directoare. Rezultatul acelor discuții s-a concretizat în Dublin Core (D. C.): un set de bază conținând elemente specifice care i-ar putea ajuta pe bibliotecari – și nu numai – să îmblânzească fiara sălbatică, adică documentele electronice. Deși Dublin Core fusese destinat descrierii la autor a resurselor Web, setul metadatelor a fost extins pentru a facilita descoperirea unei varietăți de resurse electronice. Oricât de importantă ar fi crearea D. C., acesta nu poate fi considerat salvatorul epocii digitale. Așa cum s-a întâmplat cu majoritatea standardelor sau a propunerilor de standarde, există și compromisuri, iar Dublin Core nu a făcut excepție.

Oricât de liberală ar fi maniera de aplicare, există cazuri particulare ce nu se pot încadra în standardele respective. Pe tărâmul resurselor digitale și electronice apar noi formate care impun extensii și ajustări ale standardelor și, prin urmare, este de presupus că aceste resurse necesită, de asemeni, noi modalități pentru identificarea și catalogarea lor. Se pune, apoi, întrebarea: trebuie să existe un singur standard sau e nevoie să creăm și să implementăm mai multe standarde și scheme? Catalogarea tradițională a evoluat de la o varietate de uzanțe și practici spre un standard comun în lumea întreagă: AACR2. De-a lungul timpului, principala modalitate de a organiza un sistem vast de cunoștințe a constituit-o crearea unui catalog în care să se regăsească elementele comune tuturor materialelor: autor, titlu, editor etc. înregistrate pe o fișă ce reprezenta unitatea biblioteconomică respectivă. Apoi, fișele erau aranjate conform unei scheme de clasificare pentru a se facilita regăsirea materialelor. În cadrul bibliotecilor tradiționale cei care efectuau această activitate erau profesioniști care, în prealabil, își făcuseră ucenicia în acest domeniu. În esență, catalogarea nu înseamnă pur și simplu înregistrarea unor caracteristici evidente ale materialelor, ci o activitate creatoare de identificare și interpretare ce necesită o înaltă calificare.

Catalogarea înseamnă examinare nemijlocită. Catalogatorul examinează lucrarea și, conform unui set de reguli (AACR2, de exemplu) redactează un document (o fișă). Acest tip de catalogare depinde de câteva elemente dintre care, nu lipsit de importanță, este faptul că materialul (unitatea biblioteconomică) există fizic și urmează a fi depozitată împreună cu alte unități fizice în cadrul unei colecții. Acesta este punctul de la care organizarea Internetului și a resurselor digitale creează dificultăți.

În majoritatea cazurilor, resursele digitale, cum ar fi articolele din ziare sau extrase din articole, sunt incluse într-un set de înregistrări și primesc un element de identificare unic în cadrul formatului unde sunt localizate. De exemplu, o bază de date conținând articole poate fi accesată în mai multe feluri, în funcție de subiect, autor, titlu etc. Oricând se pot adăuga noi articole ce vor fi catalogate conform standardului normal pentru acea bază de date, adică introducându-se informații despre subiect, autor și titlu. Punctele de acces în baza de date înlesnesc recuperarea cu precizie a materialelor prin utilizarea unui vocabular de dirijare. Nu contează dacă articolele există sau nu fizic deoarece informațiile referitoare la acestea asigură regăsirea fie parțială, fie integrală.

Chiar dacă acest scenariu se referă la resursele digitale, situația nu diferă prea mult de aceea a unei biblioteci tradiționale. Există încă materiale ce pot fi examinate și catalogate și care își găsesc locul într-o colecție. Însă Internetul este diferit din mai multe motive. Internetul conține resurse informaționale ce pot fi statice sau dinamice, unele se bazează doar pe text, altele sunt multimedia. Unele materiale au o existență temporară, altele sunt destinate să ajungă în arhive. Această ambiguitate face dificil de stabilit ce este important și ce nu este. David Levy de la Centrul de Cercetări Xerox Palo Alto face o

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

distincție între catalogare sau organizarea Internetului şi catalogarea materialelor pe rețeaua computerizată. El spune că „materialele conținute în rețea nu constituie o colecție de bibliotecă – cel puțin nu în sensul unei selecții de materiale organizate pentru a servi unei anumite clientele". El mai spune că ar fi mai bine să ne concentrăm atenția asupra catalogării materialelor digitale existente pe rețea decât asupra catalogării rețelei însăşi.

Se depun multe eforturi în acest sens. Dacă este considerat ca fiind un vast ocean de informații, Internetul nu este maniabil. Dacă, însă, îl considerăm ca sumă a părților componente, sau, dacă avem în vedere înseşi componentele, atunci Internetul devine mai maniabil. Elementul-cheie în tentativele de creare a colecțiilor pe Internet îl constituie utilizarea metadatelor. În general, înțelesul termenului „metadate" este acela de informații suplimentare ce se adaugă altor informații spre a le spori utilitatea. Catherine Marshall de la Centrul de Cercetări Xerox Palo Alto afirmă că Internetul şi instituțiile Intranet au impulsionat dezvoltarea metadatelor sub forma colecțiilor de documente oficiale şi neoficiale, ca şi prin creşterea resurselor informaționale. Întrucât Internetul conține o asemenea varietate de formate şi resurse, Marshall susține că este necesară şi o varietate de standarde metadate. Într-o lucrare apărută în 1997 în Germania, se spunea că colecțiile digitale necesită dezvoltări mai intense pentru a se facilita regăsirea mai eficientă. Extinderea setului esențial de date prin includerea de elemente geografice, semantice şi temporale asigură condițiile necesare unei colecții digitale complete. Chiar dacă această apreciere a fost făcută cu referire la o anumită colecție, semnificația ei generală nu trebuie ignorată.

Catalogarea tradițională utilizează un standard pe care toată lumea îl aplică colecțiilor din biblioteci. Realizarea colecțiilor în spațiul cibernetic face necesară utilizarea unor standarde multiple. Oricât de multilateral şi flexibil ar fi Dublin Core, el nu poate face față cerințelor unui sistem de organizare mixt ce conține atât colecții digitale cât şi fizice.

Dublin Core are menirea de a umple spațiul dintre conciziunea tabloului de adrese indexate al textelor nestructurate şi descrierea structurată a unor modele mai complexe (de exemplu, MARC). Se dorește ca Dublin Core să fie suficient de dotat pentru a suporta recuperarea unei structuri de date şi, în acelaşi timp, destul de simplu pentru a nu necesita expertize la nivel de specialişti sau un efort manual intens. Cu ocazia Atelierului Warwick (Warwick Framework Workshop) din anul 1996 s-a analizat extinderea D. C. Această propunere a urmărit promovarea unei interoperabilități sporite între furnizorii de conținuturi, specialiştii care lucrează la catalogare şi indexare şi sistemele de descoperire şi descriere automată a resurselor. Prin aceasta, cele 13 elemente inițiale (în prezent 15) se pot întâlni într-o zonă de compatibilitate şi viabilitate. De fiecare dată când apare un nou standard există voci care spun că lista e prea scurtă sau prea lungă. Iată opinia Priscillei Caplan de la Biblioteca Universității din Chicago, care a participat la prima întrunire Dublin Core: „Persoanele care se ocupă de standardul metadatelor fără a fi bibliotecari, trebuie să recunoască faptul că există motive pentru care catalogarea nu este nici simplă şi nici uşoară, şi că orice simplificare face să se piardă ceva din precizie sau din randament. Bibliotecarii trebuie să aprecieze această inițiativă ca pe un efort complementar, şi nu competitiv, care, pentru a reuşi, are nevoie de implicarea noastră. Este o zonă unde mai sunt multe de făcut şi nu cred că, până în prezent, am găsit echilibrul între efort şi utilitate".

Discuțiile ulterioare în legătură cu Dublin Core au condus la înțelegerea faptului că, pentru a fi relevante, elementele esențiale trebuie incluse ca şi caracteristici standard ale documentelor aflate pe rețeaua computerizată sau ale altor documente electronice. În acest sens s-au purtat discuții cu World Wide Web Consortium (W3C) pentru extinderea specificațiilor HTML astfel încât să includă prevederi referitoare la înglobarea elementelor de bază ale datelor. Aceasta nu este singura zonă supusă influențelor – există multe tipuri de documente utilizate în mod activ pe rețea, precum PDF (Portable Document Format) ce vor necesita, de asemeni, catalogare. S-a dorit ca setul Dublin Core să fie compatibil cu alte formate existente – o adevărată supă alfabetică: TEI (Text Encoding Initiative), RDF (Resource Description Framework), SGML (Standard Generalized Markup Language), DOI (Digital Object Identifier), EAD (Encoded Archival Description), PURL (Persistent Uniform Resource Locator), XML (Extensible Markup Language) şi altele.

Când am început să studiez subiectul intitulat „Organizarea Internetului" am crezut că voi fi martora unor dezbateri animate pe teme cum ar fi standardele necesare sau felul în care vor evolua ultimele noutăți. Ceea ce am constatat a fost, însă, diferit. Am avut, de asemenea, naivitatea să gândesc şi să cred că organizarea Internetului înseamnă „organizarea a tot ceea ce ține de Internet". Am învățat, însă, că ceea ce înțeleg eu prin organizare nu este acelaşi lucru cu ceea ce este, realmente, organizarea.

Anterior realizării acestui studiu credeam că dispozitivele de căutare vor fi la baza organizării, în viitor, a Internetului. Consideram că atunci când se face referire la „Organizarea Internetului" se are în vedere clasificarea şi organizarea completă a tuturor site-urilor şi paginilor web şi că bazele de date ale site-urilor şi ale paginilor web, fără a fi organizate în vreun fel, sunt accesibile prin localizarea lor cu ajutorul unui cuvânt-cheie. Aceasta nu înseamnă organizare. Într-un document cuvintele-cheie pot fi oriunde, de la titlu până la un alt tip de caractere asociat unei figuri. Pe web există directoare (Yahoo şi Northern Lights) care organizează site-urile în categorii pentru a facilita regăsirea lor. Cu toate acestea, chiar şi în directoarele structurate mediate de om, există resurse irelevante. Unii folosesc expresia „Internetul este ca o bibliotecă cu toate cărțile pe podea"; cercetările mele au arătat că aceasta este doar parțial exactă. Există pe Internet o cantitate uriaşă de subiecte, dar nu toate constituie resurse utile.

Bibliotecile nu sunt simple resurse adunate la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

întâmplare şi aşezate pe rafturi; ele constituie colecţii de materiale selectate pentru comunităţi specifice. Există biblioteci diverse pentru comunităţi diverse precum şi un personal de specialitate pentru păstrarea acelor colecţii. Ceea ce Internetul a promis, sau, cel puţin eu am crezut că a promis, a fost o bibliotecă universală vastă posedând toate resursele pe care le-am putea dori. Ceea ce lipseşte, evident, este medierea umană şi dezvoltarea colecţiilor. Modelul oferit de Internet este, de regulă, un dispozitiv acţionat de computer care, pe baza unor algoritmi, realizează căutarea şi achiziţionarea de site-uri web pe care le adaugă bazei de date. Constatarea mea, în urma acestui studiu, este că Dublin Core, precum şi alte scheme de organizare, creează biblioteci pe care le găzduiesc pe Internet.

Deosebirea poate că este subtilă, dar e importantă. Prin crearea unor scheme de catalogare standard, colecţiile de resurse digitale pot fi integrate în cataloagele tradiţionale. Aceasta înseamnă mai mult decât adiţionarea de informaţii în câmpul MARC 786. Acest fapt este sinonim cu a edifica o bibliotecă nouă în anul 1900, atunci când DDC era abia la început iar clasificarea LC urma să fie inventată. Aceste noi instrumente de organizare au rostul de a-i ajuta pe cei care lucrează la dezvoltarea şi conservarea colecţiilor, fie ei bibliotecari, arhivari sau custozi, să creeze noi colecţii de tipuri media noi, pe locaţii noi. Subiectul ce constituie prioritatea discuţiilor se referă la acceptarea unui format de codificare a informaţiilor care să înlesnească schimbul de unităţi de date într-un mod asemănător cu ceea ce protocolul Z 39.50 şi formatul MARC au însemnat pentru bibliotecile „tradiţionale".

Concepţia mea referitoare la toate aspectele pe care le implică „Organizarea Internetului" a evoluat până la înţelegerea că această organizare nu poate fi stabilită o dată pentru totdeauna. Nici nu ar trebui să fie aşa. Important este să existe o structură şi un format care să facă faţă nevoilor de noi formate ce permit profesioniştilor din domeniul informaţiilor să îşi perfecţioneze colecţiile şi să ofere utilizatorilor resurse la zi.

Traducere de Aura CONSTANDACHE

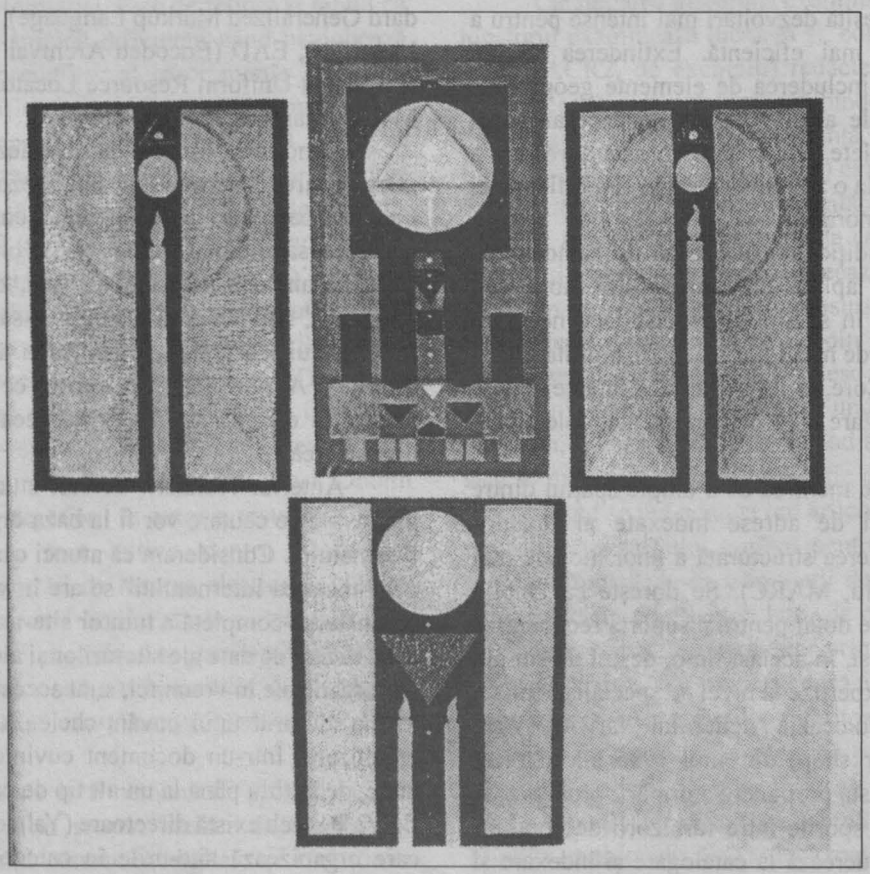

Epitaf

In memoriam

11 septembrie 2001

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Târgul Internațional de Carte BOOKAREST 2002

În zilele de 22 – 26 mai a.c., la Galeriile „Etaj 3/4" ale Teatrului Național, a avut loc cea de-a 10-a ediție a **Târgului Internațional de Carte BOOKAREST 2002**, manifestare organizată de Fundația **artexpo**, în colaborare cu Asociația Scriitorilor Profesioniști din România – ASPRO, Ministerul Culturii și Cultelor, Primăria Municipiului București și Centrul de Proiecte culturale al Municipiului București – ArCuB.

Anul acesta invitatul de onoare a fost Elveția.

Au participat peste 300 de expozanți din România, Elveția, Franța, Germania, Marea Britanie, Republica Moldova, Spania, Ungaria și au avut loc lansări de carte, conferințe, dezbateri, gale, premii, spectacole și expoziții.

Vineri, 24 mai, în cadrul Târgului Internațional de Carte BOOKAREST 2002, a avut loc festivitatea de decernare a **Premiilor naționale ale Ministerului Culturii și Cultelor în domeniul cărții**, pe anul 2001.

- Premiul pentru cel mai tânăr grafician în domeniul cărții: Cristina ORACA, pentru ilustrația la volumul *Datinile și credințele poporului român* de Elena Niculiță Voronca, Editura ALL, 2001.
- Premiul pentru cea mai bună realizare tipografică: Regia Autonomă Monitorul Oficial, director Eugenia CIUBÂNCAN, pentru seria *Opere fundamentale*, publicate la Editura Univers enciclopedic și pentru ediția *Opere* de I.L. Caragiale, în versiunea franceză a Paolei BENTZ-FAUCI; realizată prin colaborarea Academiei Române cu Regia Autonomă Monitorul Oficial și UNESCO.
- Premiul pentru promovarea culturii române în străinătate: acad. Eugen SIMION, președintele Academiei Române, coordonator al ediției *Opere* de I.L. Caragiale în limba franceză și inițiator al seriei *Opere fundamentale*.
- Premiul pentru valorificarea și promovarea patrimoniului național: acad. Virgil CÂNDEA, pentru lucrarea *Mărturii românești peste hotare*, Editura Enciclopedică.
- Premiul pentru ediție critică: Gabriel ȘTREMPEL, pentru volumul *Istoria othomanicească*, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2001.
- Premiul pentru activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii: Vasile SOCOLIUC.
- Premiul pentru ilustrație de carte bibliofilă: Constantin BACIU, pentru ediția *Poezii* de Lamartine, tradusă de I.H. Rădulescu.
- Premiul pentru concepție artistică în domeniul cărții: prof. Mircea DUMITRESCU, Universitatea de Arte București.
- Marele Premiu pentru întreaga activitate în domeniul cărții: Romulus VULPESCU.

Relații româno-bulgare

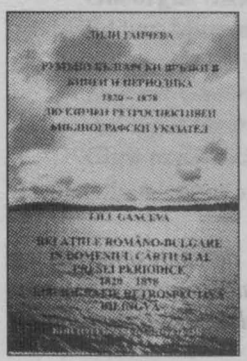

Marți, 4 iunie a.c., în organizarea Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", la Muzeul Municipiului București a fost lansată lucrarea în limba bulgară și română *Relațiile româno-bulgare în domeniul cărții și al presei periodice 1820 – 1878. Bibliografie retrospectivă bilingvă* de Lili Ganceva, apărută la Editura Biblioteca Bucureștilor, 2002.

A onorat evenimentul Excelența sa, d-l Nicolai Milkov, ambasadorul Bulgariei la București.

D-l Florin Rotaru, Secretar de stat în Ministerul Culturii și Cultelor, în cuvântul său, a salutat apariția lucrării și a subliniat semnificația colaborării dintre bibliotecile orașelor Ruse și București.

D-na Elena Siupur, cercetătoare în domeniul literaturii bulgare, a comentat această primă, valoroasă lucrare de sinteză asupra relațiilor politice și culturale româno-bulgare, așa cum au fost ele oglindite în presa din România.

D-na Lili Ganceva, bibliotecar la Biblioteca "Liuben Karavelov" din Ruse, bună cunoscătoare a limbii române și colaboratoare a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", a mulțumit pentru sprijinul acordat în elaborarea și în tipărirea acestei cărți de referință asupra legăturilor noastre culturale tradiționale, de bună vecinătate.

Evocare Hristo Botev

Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu" și Liceul Teoretic Bulgar au organizat vineri, 31 mai a.c., un moment comemorativ Hristo Botev, la 126 de ani de la moartea poetului și revoluționarului bulgar.

Cu acest prilej, Serviciul de Memorie comunitară al Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu" a realizat o expoziție foto-documentară care a fost oferită liceului.

Despre viața și opera lui Hristo Botev, precum și despre legăturile sale cu Bucureștiul au vorbit: Gheorghe Ronkov, director al Liceului Teoretic Bulgar, Mihaela Deșliu, președinte al Comunității „BRATSTVO" a Bulgarilor din România și Diana Macarie, Serviciul de Memorie comunitară.

„... iar dacă voi muri, să ții minte că, după țară, pe tine te-am iubit cel mai mult, de aceea ai grijă de Ivanka și nu-l uita pe cel care te iubește". – Hristo Botev, 17 mai 1876, „Radetzky"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

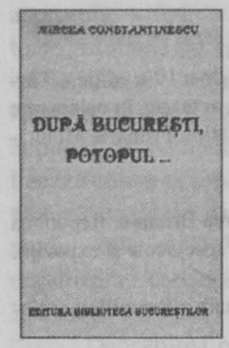

Mircea CONSTANTINESCU, *După Bucureşti, potopul...*
Editura Biblioteca Bucureştilor, prefaţă de conf. univ. Mihai Oprițescu, 2001, 610 p.

După Bucureşti, potopul... *reprezintă încheierea unei cercetări efectuate de-a lungul unui deceniu şi jumătate asupra vieţii cotidiene a Bucureştilor – de la atestare (Ţepeş Vodă) şi până în deceniul al V-lea. În 1992, am publicat prima parte (1400 – 1877) sub titlul* Când toca la Radu Vodă.

Osatura prezentei lucrări este livrată de documentele istorice (memorii, istorii, note, jurnale de campanie, stenograme parlamentare, telegrame guvernamentale etc.) şi cele livreşti-ziaristice. Evident că sintezele şi memoriile unor Duca, Iorga, Kiriţescu, Giurescu, Bacalbaşa, Manoilescu, Carol II, Lupescu, Buzatu, Muşat, Ardeleanu sunt completate cu sugestiile furnizate de presa vremii: de la "Resboiul" şi "Universul" la "Cinema" şi "Realitatea ilustrată". N-au fost excluse nici documentele numismatice, heraldice, cartografice ş.a. ... (Autorul)

Adrian-Silvan IONESCU, *Cruce şi Semilună. Războiul ruso-turc din 1853 – 1854 în chipuri şi imagini*
Editura Biblioteca Bucureştilor, cuvânt înainte de Dinu C. Giurescu, 2001, 238 p.

... Adrian-Silvan Ionescu este prin vocaţie un cercetător, un explorator. S-a aplecat ani de-a-rândul cu interes, înţelegere şi măiestrie profesională asupra artiştilor documentarişti şi corespondenţilor de război din spaţiul românesc între 1828 – 1878...

În Cruce şi Semilună *autorul prezintă şi însoţeşte pe reporterii şi cronicarii francezi, pe cei britanici, austrieci, germani; dar şi pe cei doi artişti români, pictorul Theodor Aman şi Carol Szathmari, pionier al fotoreportajului de război...* (Dinu C. Giurescu)

Ion BRAD, *Mamei, dincolo (1953 – 2001)*
Editura Demiurg, cuvânt înainte de Dumitru Micu, Bucureşti, 2002, 159 p.

... Reflectând evoluţia de la un romantism clasicizant la unul cu aspecte de expresionism apocaliptic, antologia auctorială a lui Ion Brad reuneşte, poate, majoritatea celor mai frumoase versuri ale poetului, scrise în decurs de aproape o jumătate de veac, generate de iubirea fiului pentru mama pierdută: "fântâna lui de plâns şi poezie". (Dumitru Micu)

Emil MANU, *Reviste româneşti de poezie*
Editura Curtea Veche, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, 2001, 372 p.

... Descifrînd o istorie a sensibilităţilor şi a contextelor sociale şi politice în care ele se formează şi se dezvoltă, urmărind conflictele şi armoniile dintre generaţii, căutînd itinerariile publicisticii poetice româneşti, încercăm prin studiul de faţă o prezentare exhaustivă a revistelor noastre de poezie. Vom fi recunoscători tuturor poeţilor şi cercetătorilor ce ne vor semnala reviste de poezie neştiute de noi, neaflate în bibliotecile publice... (Argument)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Lazăr BĂCIUCU, *Prieteni ai copiilor.* Interviuri şi reportaje pentru copiii isteţi
Editura Orion, prefaţa de Petre Ghelmez, Bucureşti, 2001, 94 p.

... nu este deloc un lucru uşor să pui întrebările în numele copiilor, să vrei să afli atâtea taine în numele lor, să iscodeşti lumea în numele lor.

Cine va citi cu atenţie paginile cărţii de faţă despre viaţa necunoscută a unor câini celebri, Hacico, Haiduc, Buzdugan, Azor; despre viaţa animalelor, iarna, la grădina zoologică, despre marile rezervaţii ale Terrei; despre cele două turnuri celebre, cel din Pisa, şi despre Turnul Eiffel; despre cât de greu este să fii actor, convorbirea cu Horaţiu Mălăele – îmi va da dreptate... (Petre Ghelmez)

Echim VANCEA, *Mâţa pe spini*
Editura Limes, Cluj, 2001, 88 p.

Sub un titlu jucăuş şi ironic, Echim Vancea scrie, de fapt, versuri grave şi foarte concentrate în expresia lor metaforică, împinsă uneori până în pragul unui fel de ermetism. E şi inspirat şi (mai ales) meşteşugar, construindu-şi imaginile într-un echilibru ce se doreşte cât mai strict, al asociaţiei spontane (nestrăină de unele cutezanţe avangardiste) şi al calculului combinatoriu ingenios, de tradiţie manieristă, prin care expresia directă, ca notaţie şi confesiune, e ocolită, cel mai adesea, inteligent şi fin. Rezultă din acest demers destule versuri memorabile, ce atestă o mobilitate a fanteziei nu tocmai comună... (Ion Pop)

Gheorghe SÂRBU, *Clipa nenăscută*
Editura Muzeum, Bucureşti, 2001, 132 p.

Domnul Gheorghe Sârbu scrie o poezie armonioasă, clară, echilibrată, în care descifrăm zbaterile unui suflet tandru, deschis către lume şi însetat de absolut.

Clipa nenăscută *este cartea unui poet aflat mai mereu în dispută cu sine, cu destinul nemilos, cu irevocabila năvălire a nopţii peste mirajul luminii.* (George Chirilă)

Silvestru D. VOINESCU, *O viaţă printre cărţi*, vol. II
Editura Paralela 45, Piteşti, 2001, 200 p.

... Viaţa mea printre cărţi nu este o expresie gratuită. Au trecut 45 de ani de când lucrez numai în bibliotecă, în ciuda faptului că am absolvit facultatea de drept. Cărţile mi-au fost prieteni devotaţi şi din această prietenie au ieşit cel puţin două realizări notabile...

... am publicat 12 cărţi şi câteva sute de articole. Am cercetat cu predilecţie istoria culturii din zona Argeş – Muscel, aducând în prim plan oameni şi fapte care, de cele mai multe ori, se înscriu în spiritualitatea românească... (Silvestru D. Voinescu)

NOTĂ: Cărţi achiziţionate de Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

I.L. Caragiale – Omagiu comunitar

Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu" a organizat un moment comemorativ la împlinirea a 90 de ani de la moartea lui I.L. Caragiale. Reprezentanții instituțiilor care-i poartă numele, respectiv Teatrul Național „I.L. Caragiale", UNATC „I.L. Caragiale", Colegiul Național „I.L. Caragiale", Biblioteca „I.L. Caragiale" și „Casa Caragiale" s-au reunit la statuia scriitorului situată pe str. Maria Rosetti, într-o zonă bucureșteană unde mai dăinuie memoria sa prin numeroase repere urbane.

Un gând pios, un moment de reculegere și flori celui ce s-a stins din viață în ziua de 9 iunie 1912, departe de țară, la Berlin. Trupul i-a fost repatriat abia în luna noiembrie a aceluiași an. Pe data de 22 nov. a fost adus în țară și depus la Biserica „Sf. Gheorghe Nou". Înhumarea a avut loc la Cimitirul Bellu pe data de 24 nov.

La momentul comemorativ au luat cuvântul d-nii Florin Rotaru, Secretar de stat – Ministerul Culturii și Cultelor, Florin Zamfirescu – rector al UNATC, d-nele Florina Cercel – director artistic al Teatrului Național și d-na Ana Maria Orășanu – Biblioteca "I.L. Caragiale", Serviciul Memorie comunitară.

Cu aceeași ocazie, la Biblioteca I.L. Caragiale" s-a deschis expoziția **„Din vremea lui Caragiale"** reunind repere biografice, o bogată colecție de mărturii iconografice, precum și prezentarea Bucureștilor din vremea scriitorului.

Manifestarea se înscrie în preocupările Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" de restituire a memoriei comunitare locale.

Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu"
Manifestări pentru tineret

• Cu ocazia "Zilei Adolescentului", Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" a organizat duminică, 12 mai a.c., la discoteca Why Not, o petrecere culturală pentru liceenii bucureșteni. Acțiunea a fost sprijinită de Inspectoratul Școlar al Capitalei și Direcția pentru Tineret și Sport a Municipiului București. Manifestarea, înscrisă în programul Fan Club București, a cuprins concursuri pe teme bucureștene, premierea elevilor cu rezultate excepționale, recitaluri susținute de formații de liceu. În cadrul evenimentului au fost premiați cei mai fideli cititori ai bibliotecilor publice din Capitală. Au participat, ca invitați oficiali, d-nii Mario Ruse, secretar de stat la Ministerul Tineretului și Sportului, Marian Vanghelie, primarul sectorului 5 și Eugen Pleșca, primarul sectorului 3, cărora organizatorii le-au oferit medalii speciale Fan Club București. Manifestarea a fost reflectată într-un amplu reportaj transmis la OTV precum și într-o serie de publicații centrale.

• Marți, 27 mai a.c., a fost acordată medalia Fan Club București, din partea Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", d-lui Gabriel Oprea, prefectul Capitalei. Ceremonia a avut loc la sediul Prefecturii. Cu această ocazie, instituția noastră a fost solicitată să colaboreze la o serie de programe pentru tineret la nivel municipal.

• Seria ceremoniilor a continuat și în zilele următoare cînd au fost acordate distincții FCB d-lor Vasile Mihalache, primarul sectorului 4, Neculai Onțanu, primarul sectorului 2 și Vasile Gherasim, primarul sectorului 1, pentru sprijinul acordat manifestărilor de tineret. Cu acest prilej, d-nul Vasile Mihalache a înmînat reprezentanților FCB o plachetă din partea sa.

• La inițiativa Direcției pentru Tineret și Sport a Municipiului București, duminică, 2 iunie a.c., a fost realizată prima excursie cu "Trenul Tineretului" pe ruta București – Sinaia. A fost efectuată o vizită la Castelul Peleș. La excursie au fost invitați să participe reprezentanți ai Fan Clubului București, care au organizat, pe parcursul călătoriei, concursuri pe teme culturale. În vederea continuării acestui program turistic și pe timpul vacanței, a fost încheiat un protocol de colaborare între DTSMB și Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu".

Concursul "Izvorul Tămăduirii"

În perioada 18 – 26 mai a.c. a avut loc în Capitală concursul național de creație literar-artistică "Izvorul tămăduirii", ediția a IV-a. Evenimentul a fost organizat de Fundația ECOKIND în colaborare cu Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" și Muzeul Literaturii Române. Cu această ocazie a fost lansată antologia *Lampadeforii* care reunește creații ale laureaților edițiilor precedente ale concursului.

Programele noastre culturale au fost sprijinite de tipografia CONTRAST, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Horia FRUNZĂ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

iunie 2002

♦ iunie 1827. 175 de ani de la apariția, la Leipzig, a publicației **"Fama Lipschi pentru Dacia" – prima publicație în limba română**, unicul număr păstrat datează din noiembrie 1827

♦ iunie 1872. 130 de ani de la înființarea, la București, a **"Societății Amicilor de Belle Arte"**, ai cărei membri fondatori au fost Gr. Cantacuzino, Th. Aman, Gh. M. Tattarescu, Cezar Bolliac și Al. Odobescu

♦ 1 iunie 1897. 105 ani de la apariția săptămânalului **"Adevărul de duminică"**, în continuarea "Adevărului ilustrat", între colaboratori aflându-se Gala Galaction și C. Rădulescu-Motru

♦ 2 iunie 1857. 145 de ani de la nașterea lui **Karl Gjellerup**, scriitor danez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1971 (2 iun. 1857 – 11 oct. 1919)

♦ 2 iunie 1877. 125 de ani de la moartea lui **Ioan C. Massim**, filolog și pedagog, membru al Academiei Române (1825 – 2 iun. 1877)

♦ 2 iunie 1937. 65 de ani de la apariția, la București, a cotidianului **"Lumea românească"**, condus de Zaharia Stancu (2 iun.1937 – 11 feb.)

♦ 3 iunie 1922. 80 de ani de la nașterea lui **Alain Resnais**, regizor francez de film

♦ 3 iunie 1922. 80 de ani de la moartea lui **Duiliu Zamfirescu** (30 oct. 1858 – 3 iun. 1922)

♦ 3 iunie 1922. 80 de ani de la apariția, la București, a revistei săptămânale de avangardă **"Contimporanul"**, sub direcția lui Ion Vinea

♦ 5 iunie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Jean Paul Toulet**, scriitor francez (5 iun. 1867 – 6 sept. 1920)

♦ 5 iunie 1887. 115 ani de la nașterea lui **Leon Donici**, scriitor (5 iun. 1887 – 26 mai 1926)

♦ 5 iunie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **Alexandru Mirodan**, scriitor și jurnalist

♦ 6 iunie 1917. 85 de ani de la nașterea lui **Ion Rațiu**, om politic (6 iun. 1917 – 17 ian. 2000)

♦ 7 iunie 1917. 85 de ani de la nașterea lui **Gwendolyn Brooks**, prima scriitoare de culoare care a primit Premiul Pulitzer

♦ 8 iunie 1832. 170 de ani de la nașterea lui **Giovanni Frollo**, filolog, jurist și profesor de limbi neolatine (8 iun. 1832 – 19 apr. 1899)

♦ 8 iunie 1877. 125 de ani de la nașterea lui **Nicolae N. Vulovici**, poet și publicist (8 iun. 1877 – 8 sept. 1916)

♦ 8 iunie 1897. 105 ani de la nașterea lui **Adrian Marțian-Pop**, actor (8 iun. 1897 – 14 ian. 1969)

♦ 8 iunie 1967. 35 de ani de la moartea poetei **Otilia Cazimir** (12 feb. 1884 – 8 iun. 1967)

♦ 9 iunie 1912. 90 de ani de la moartea lui **Ion Luca Caragiale** (30 ian. 1852 – 9 iun. 1912)

♦ 9 iunie 1972. 30 de ani de la moartea lui **Grigore Alexandru Benetato**, medic, fiziolog și profesor universitar, membru al Academiei Române (18 nov. 1905 – 9 iun. 1972)

♦ 10 iunie 1967. 35 de ani de la moartea lui **Spencer Tracy**, actor american (5 apr. 1900 – 10 iun. 1967)

♦ 11 iunie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Edward Bradford Titchener**, psiholog american, autor al concepției structuraliste în psihologie (11 iun. 1867 – 3 aug. 1927)

♦ 12 iunie 1922. 80 de ani de la nașterea lui **Petru Vintilă**, scriitor, traducător, ziarist și pictor

♦ 12 iunie 1977. 25 de ani de la moartea lui **Filip Brunea-Fox**, reporter, jurnalist și traducător (18 ian. 1898 – 12 iun. 1977)

♦ 13 iunie 1752. 250 de ani de la nașterea lui **Frances Burney**, scriitoare engleză (13 iun. 1752 – 6 ian. 1840)

♦ 14 iunie 1837. 165 de ani de la moartea lui **Giacomo Leopardi**, poet italian (29 iun. 1798 – 14 iun. 1837)

♦ 14 iunie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **Ion Petrovici**, filosof și profesor universitar (14 iun. 1882 – 17 feb. 1972)

♦ 14 iunie 1927. 75 de ani de la moartea lui **Jerome Klapka Jerome**, scriitor și actor englez (2 mai 1859 – 14 iun. 1927)

♦ 14 iunie 1932. 70 de ani de la moartea lui **Nicolae Vermont**, pictor și grafician (28 sept. 1866 – 14 iun. 1932)

♦ 14 iunie 1972. 30 de ani de la moartea lui **Nicolae Tăutu**, scriitor (24 nov. 1919 – 14 iun. 1972)

♦ 15 iunie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Romeo Alexandrescu**, compozitor, muzicolog și pianist (15 iun. 1902 – 21 ian. 1976)

♦ 15 iunie 1952. 50 de ani de la moartea lui **Paul Bujor**, biolog și scriitor (20 iul. 1862 – 15 iun. 1952)

♦ 16 iunie 1847. 155 de ani de la nașterea lui **Paul Alexis**, scriitor francez (16 iun. 1847 – 28 iul. 1901)

♦ 16 iunie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **I. U. Soricu**, poet (16 iun. 1882 – 11 ian. 1957)

♦ 16 iunie 1947. 55 de ani de la nașterea lui **Ștefan Agopian**, scriitor

♦ 16 iunie 1947. 55 de ani de la nașterea **Marianei Bojan**, poetă

♦ 17 iunie 1832. 170 de ani de la nașterea lui **William Crookes**, fizician și chimist englez, descoperitorul taliului (17 iun. 1832 – 4 apr. 1919)

♦ 17 iunie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **Igor Fiodorovici Stravinski**, compozitor, pianist și dirijor rus (17 iun. 1882 – 6 apr. 1971)

♦ 17 iunie 1957. 45 de ani de la moartea lui **Dorothy Miller Richardson**, romancieră engleză (17 mai 1873 – 17 iun. 1957)

♦ 19 iunie 1927. 75 de ani de la nașterea **Malvinei Urșianu**, regizor

♦ 20 iunie 1937. 65 de ani de la nașterea lui **Radu Gabrea**, regizor

♦ 20 iunie 1962. 40 de ani de la moartea lui **Victor Papacostea**, istoric și profesor universitar (21 ian. 1900 – 20 iun. 1962)

♦ 21 iunie 1527. 475 de ani de la moartea lui **Niccolo Machiavelli**, om politic și istoric italian (3 mai 1469 – 21 iun. 1527)

♦ 22 iunie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Alexandru Ghica**, matematician, membru al Academiei Române (22 iun. 1902 – 11 apr. 1964)

♦ 22 iunie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **Vlad Mugur**, regizor (22 iun. 1927 – 21 iul. 2001)

♦ 22 iunie 1992. 10 ani de la moartea lui **Virgil Constantin Gheorghiu**, scriitor și publicist (15 sept. 1916 – 22 iun. 1992)

♦ 23 iunie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Iuliu Marțian**, istoric și bibliofil, membru al Academiei Române (23 iun. 1867 – 26 oct. 1937)

♦ 23 iunie 1897. 105 ani de la nașterea lui **Alexandru Giugaru**, actor (23 iun. 1897 – 25 oct. 1984)

♦ 23 iunie 1912. 90 de ani de la nașterea lui **Alan Mathison Turing**, matematician și logician englez (23 iun. 1912 – 7 iun. 1954)

♦ 25 iunie 1822. 180 de ani de la moartea lui **Ernst Theodor Amadeus Hoffmann**, romancier, muzician și pictor german (24 ian. 1776 – 25 iun. 1822)

♦ 25 iunie 1852. 150 de ani de la nașterea lui **Antonio Gaudi Y Cornet**, arhitect spaniol (25 iun. 1852 – 10 iun. 1926)

♦ 25 iunie 1937. 65 de ani de la nașterea lui **Dorel Vișan**, actor

♦ 26 iunie 1927. 75 de ani de la moartea lui **Armand Guillaumin**, pictor francez (16 feb. 1841 – 26 iun. 1927)

♦ 26 iunie 1927. 75 de ani de la moartea lui **Vasile Pârvan**, istoric și arheolog, membru al Academiei Române (28 sept. 1882 – 26 iun. 1927)

♦ 27 iunie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **Eduard Spranger**, filosof, pedagog și psiholog german (27 iun. 1882 – 17 sept. 1963)

♦ 27 iunie 1887. 115 ani de la nașterea lui **Emanoil Bucuța**, scriitor (27 iun. 1887 – 7 oct. 1946)

♦ 27 iunie 1992. 10 ani de la moartea lui **Corneliu Sturzu**, poet și eseist (26 ian. 1935 – 27 iun. 1992)

♦ 28 iunie 1577. 425 de ani de la nașterea lui **Peter Paul Rubens**, pictor flamand (28 iun. 1577 – 30 mai 1640)

♦ 28 iunie 1712. 290 de ani de la nașterea lui **Jean-Jacques Rousseau**, filosof, scriitor, pedagog și compozitor francez (28 iun. 1712 – 2 iul. 1778)

♦ 28 iunie 1912. 90 de ani de la nașterea lui **Sergiu Mihai Celibidache**, dirijor (28 iun. 1912 – 14 aug. 1996)

♦ 28 iunie 1957. 45 de ani de la moartea lui **Alfred Döblin**, scriitor german, principal reprezentant al romanului expresionist (10 aug. 1878 – 28 iun. 1957)

♦ 29 iunie 1837. 165 de ani de la nașterea lui **Petre P. Carp**, om politic și traducător, a fost unul dintre întemeietorii "Junimii" (29 iun. 1837 – 1918)

♦ 29 iunie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Toma Petre Ghițulescu**, inginer de mine și profesor, unul dintre întemeietorii cercetării geofizice din România (29 iun. 1902 – 26 nov. 1983)

♦ 30 iunie 1807. 195 de ani de la nașterea lui **Friedrich Theodor von Vischer**, estetician și critic literar german (30 iun. 1807 – 14 sept. 1887)

NOTĂ: Rubrică realizată de Serviciul Bibliografic al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

UNESCO Anniversary
Ion Luca Caragiale – 150
Ştefan CAZIMIR – Caragiale Today 2

Ion Heliade Rădulescu Bicentenary
1848 Proclamation 4

Ana Maria ORĂŞANU – Old Bucharest Buildings – Caragiale and his Time (I) 8
Viorica MOLDOVEANU-SABIE – The Princely Academy 10
Patrimony 15
In memoriam Traian Brad 16
Ioan FLORA – Poems 18
Steven ERLANGER – European Right Taps into Fears of an EU 'Invisible Invasion' 20
Silvestru D. VOINESCU – Argeş County Library in 2002 21
EBLIDA Tenth Annual Council Meeting, The Hague, May 2002 26
King Fahd National Library [III] 28
Hermina G.B. ANGHELESCU – Order in Chaos. Organizing the Internet 32
2002 BOOKAREST International Book Fair 35
Romanian-Bulgarian Relation 35
Hristo Botev Evocation 35
Catalogue 36
I.L. Caragiale – Community Tribute 38
Mihail Sadoveanu Metropolitan Library – Events for Youth 38
Calendar 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bucureşti, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poştal 79711
Tel/Fax: 211.36.25; 212.83.11
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor şef: Ion HOREA
Secretar de redacţie şi Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureştilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Bucureşti, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poştal 79711.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociaţia noastră ABIDOB şi Biblioteca Municipală Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din Comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"**. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicaţiei. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Ţările Arabe) – 8 $ per exemplar.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Redacţia revistei "BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR" respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

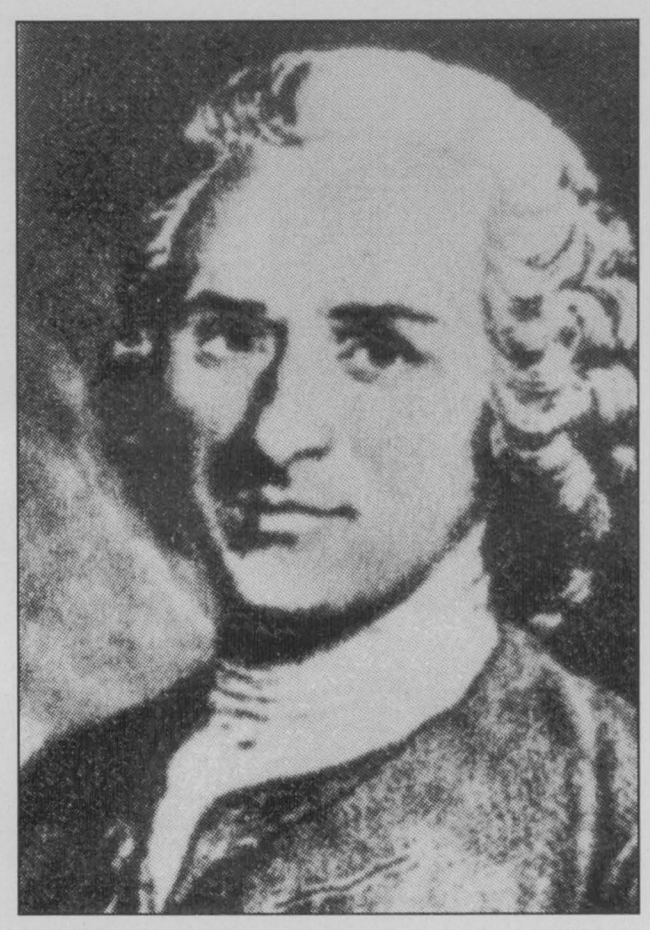

JEAN-JACQUES ROUSSEAU

1712 – 1778

290 de ani de la naştere

"... Aruncat într-o lume care nu era a lui, printre oameni care nu-i semănau, pe firul unei tradiţii pe care nu şi-o putea însuşi, Jean-Jacques Rousseau joacă rolul dublu al unui ferment de disoluţie şi al unui nucleu de recristalizare. Mai mult sau mai puţin inconştient, el instruieşte procesul unei întregi societăţi şi civilizaţii, al unui mod perfect definit de a percepe şi de a gândi omul şi viaţa, aşa cum mai multe generaţii îl ilustrase prin admirabile creaţiuni de artă şi gândire".

Basil Munteanu
Permanenţe franceze

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

VASILE PÂRVAN

1882 – 1927

75 de ani de la moarte

"Îmi plăcea să găsesc în paginile de moralist ale lui Pârvan îndemnul către o existență eroică, mândră şi nobilă. Chiar tragismul lui Pârvan mângâia nu ştiu ce veleitate ascunsă a tânărului care prefera calea grea şi plină de lupte soluției de viață confortabile şi laşe. Am rămas deci totdeauna recunoscător lui Pârvan pentru aerul tare, de piscuri, în care m-a făcut să respir la un moment dat".

Tudor Vianu
Jurnal

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro